

Kiến thức gia đình

228

Phụ san báo Nông nghiệp Việt Nam

Toạ độ
của tình yêu

Tình
“tây bụi”

TRÌNH TIẾT THỜI NÀY

CÔNG TY CAO SU ĐỒNG NAI

★ ĐỊA CHỈ: XÃ XUÂN LẬP - HUYỆN LONG KHÁNH - TỈNH ĐỒNG NAI

★ ĐIỆN THOẠI: 061. 726303 - 061. 726333 ★ FAX: 061. 726343

Trụ sở công ty.

**VĂN PHÒNG
ĐẠI DIỆN TẠI
TP. HỒ CHÍ MINH**

39 BẾN VÀN ĐỒN, QUẬN 4,
TP. HỒ CHÍ MINH.

- ĐIỆN THOẠI: 08. 9400345

- FAX: 08. 9400874

Giám đốc
NGUYỄN THÀNH CHÂU

- Ngày thành lập: 2-6-1975.
- Sản lượng: 44.000 tấn/năm.
- Tổng diện tích: 39.446 ha.
- Cán bộ CNV: 15.000 người.

Cạo mủ cao su.

Kiểm tra chất lượng sản phẩm.

Công ty sẵn sàng hợp tác, liên doanh
với các đơn vị trong & ngoài nước.

• *World Cup 2002 những ngày cuối*: Khoảnh khắc đáng nhớ trước khung thành **Vân Ngọc 3** • *Vòng quanh đất nước*: Ai về Minh Hóa, Quảng Bình? **Trần Công Tấn 6** • *Tọa độ của tình yêu* **Phúc Châu 10** • *Đi và viết*: Bạch Mã (tiếp theo) **Lưu Trọng Văn 14** • *Kể chuyện gia đình tôi*: Mẹ tôi **Nguyễn Thị Thanh Hằng 18** • *Báo động một thực trạng*: Chuyện buồn dưới ánh đèn đường **Đức Anh 20** • *Trình tiết thời nay* **Vũ Gia Hiên 24** • *Chuyện làng quê*: Cô Xoan **Lê Thủy Vân 26** • *Nữ đạo diễn Hồng Ngân*: Hồi hộp khi trái bóng lăn về phía mình **Vũ Thu An 28** • *Con gái có nên tỏ tình trước?* **Yên Định 29** • *Chuyện có thực*: Ông Tư sao khéo đa đoan? **Vân Nam 30** • *Giải trí với video gia đình*: Câu chuyện lãng mạn **32** • *Thời trang giá... mềm*: Lê Thị Duyệt - Mới, đẹp mà còn phải rẻ **P.C 34** • *Tin nóng... nóng* **36** • *Sôi động, bất ngờ*: Càng hay càng... may **38** • *Scavi và thị trường trong nước* **P.C 38** • *Chuyện riêng cho giới nữ*: Mua sắm đồ lót, đồ ngủ, đồ mặc nhà **P.K 41** • *Du lịch vòng quanh thế giới*: Melaka, cố đô của vương quốc Malaysia **Trần Vinh An 42** • *Chuyện nhức nhối*: Làng quê vùng chế xuất **Giang San 46** •

ẢNH BÌA 1:

Diễn viên Hàn Quốc Song Hye Kyo.

Kiến thức gia đình

Phụ san báo NN Việt Nam

Ra hàng tháng vào ngày 8-18-28

• **Tổng Biên tập**: LÊ NAM SƠN • **Phó TBT**: Trịnh Bá Ninh • **Mỹ thuật**: Nguyễn Chinh.
• GPXB số 02/GP - BVHTT do Bộ Văn hóa Thông tin cấp ngày 02-01-2001 • **Thiết kế, dàn trang** tại Phòng Kỹ thuật vi tính Tòa soạn KTGD • **In tại Nhà in Báo NHÂN DÂN TP. Hồ Chí Minh** • **TRỤ SỞ**: - **TP Hồ Chí Minh**: 58 Nguyễn Bình Khiêm, quận 1 • **Tel**: 8299791 • **Fax**: 84.8.8241341 • **Email**: ktgd@hcm.vnn.vn - **Hà Nội**: 14 Ngô Quyền • **Tel**: 8250174 - 8256492 • **Fax**: 84.8.8252923 • **Email**: baonnvn@fpt.vn - **Văn phòng miễn Trung - Tây Nguyên**: 5 Tháp Bà, TP. Nha Trang • **Tel**: 058-831022 - **Văn phòng đại diện ĐBSCL**: 49 Lý Tự Trọng, TP Cần Thơ • **Tel**: 071-835431 • **Thư và bài xin gửi về**: 58 Nguyễn Bình Khiêm, Quận 1, TP Hồ Chí Minh • **Email**: ktgd@hcm.vnn.vn .

Nha Trang: Có một dòng sông sắp... qua đời
Khuê Việt Trường 49 • *Câu lạc bộ Những người "ghét" thơ: Phải "tuyển" mới có thơ*
Thi Sĩ Dòm 55 • *Thực trạng đáng báo động về những gia đình... một người* **N.L.Hiến 58**
 • *Cuộc tranh cãi về quyền an tử ở một số nước phương Tây* **Trang Vĩnh Thuận 60** • *Nữ sinh Nam Phi được dạy cách chống lạm dụng tính dục* **M. Nguyệt 62** • *Nghệ thuật chia tay* **Hoàng Oanh 63** • *Chân dung huấn luyện viên: Mười một người chơi 1,3 tỷ người reo hò (Tiếp theo và hết)* **Man Nương 66** • *Số tay phóng viên: Thẻ hành nghề - buồn ơi, chào mi* **T. H 70** • *Ký sự những mối tình... karaoke: Tình "tây bụi"* **Mô Tỏa 72** • *"Sách dạy con" đang bán chạy hàng đầu ở Đài Loan: Sáng tạo bản thân* **Thái Thanh 76** • *Chuyện "Alô cầm tay" và một chơi số đẹp* **Thiên Huy 79** • *Pháp luật và gia đình* **Trịnh Thanh 80** • *Guinness* **Thùy Vân 82** • *Tư liệu nhiều kỳ: Cuộc đời những Tổng thống Mỹ: 5 tổng thống của thời kỳ thịnh vượng và xung đột (1845-1861)* **Tuệ Nhi 84** • *Làm thế nào để tránh mang thai ngay sau khi sinh con* **Hoàng Thương 90** • *Chứng đau bụng ở trẻ em* **Son Hà 89** • *Ô chữ* **92** • *Bạn đọc viết: Phong bì của thời cơ chế* **Phan Văn Giới 101**.

Và các chuyên mục:
 • *Diễn đàn gia đình* **52**
 • *Thơ tình bạn đọc* **54** • *Tâm tình bạn trẻ* **56** • *5 phút thư giãn* **81** • *Giải đáp y học* **94** • *Thời sự 10 ngày qua* **96** • *Trao đổi với bạn đọc* **98** • *Kinh tế gia đình* **100** • *Nội trợ* **102** • *Tìm bạn* **103**.

WORLD CUP 2002 NHỮNG NGÀY CUỐI:

Được xếp vào top ten thủ môn tài danh qua mọi thời đại, nhưng hai thủ môn Bartherz của Pháp và Chilavert của Paraguay vẫn không có nhiều cơ hội để chứng tỏ tài năng của mình ở World Cup 2002 này, bởi đội tuyển của họ đã sớm bị loại khỏi cuộc chơi túc cầu lớn nhất hành tinh. Một thủ môn Bartherz điều luyện và dũng mãnh vẫn không giữ nổi khung thành khởi tung lên, khi mà đội tuyển Pháp đã phoir bày một lối đá già nua và đơn điệu. Thủ môn Chilavert may mắn cùng đội tuyển Paraguay đặt chân vào vòng hai nhưng chẳng thể vượt

qua cỗ xe thép Đức. Tuy nhiên, thủ môn Chilavert còn được nhớ đến là một chuyên gia sút phạt. Một kỷ lục của Chilavert là anh đã lập một hat-trick ở giải vô địch Achentina với tư cách... thủ môn!

Trước cả Chilavert, thủ môn Rene Higuita của đội tuyển Colombia ở World Cup 1990 đã mang đến cho người xem bóng đá nổi kinh ngạc khi lần đầu tiên trông thấy thủ môn lên tham gia tấn công. Người ta gọi Higuita là "thủ môn điên" nhưng tên tuổi anh đã mãi mãi ở lại với yêu bóng đá trên khắp hành tinh bởi phong cách nghệ sĩ sân cỏ độc

KHOẢNH KHẮC ĐÁNG NHỚ TRƯỚC KHUNG THÀNH

VĂN NGỌC

Trong danh sách đội hình tiêu biểu qua mọi thời đại mà FIFA vừa công bố, có 10 thủ môn được nhắc đến: Lev Yashin, Peter Schmei-chel, Dino Zoff, Bartherz, Chilavert, Banks, Taffarel, Sepp Maier, Rene Higuita và Pfaff. Có thể đó là một danh sách nghề nghiệp, còn danh sách những người giữ khung thành đáng nhớ trong ký ức người hâm mộ vẫn còn dài!

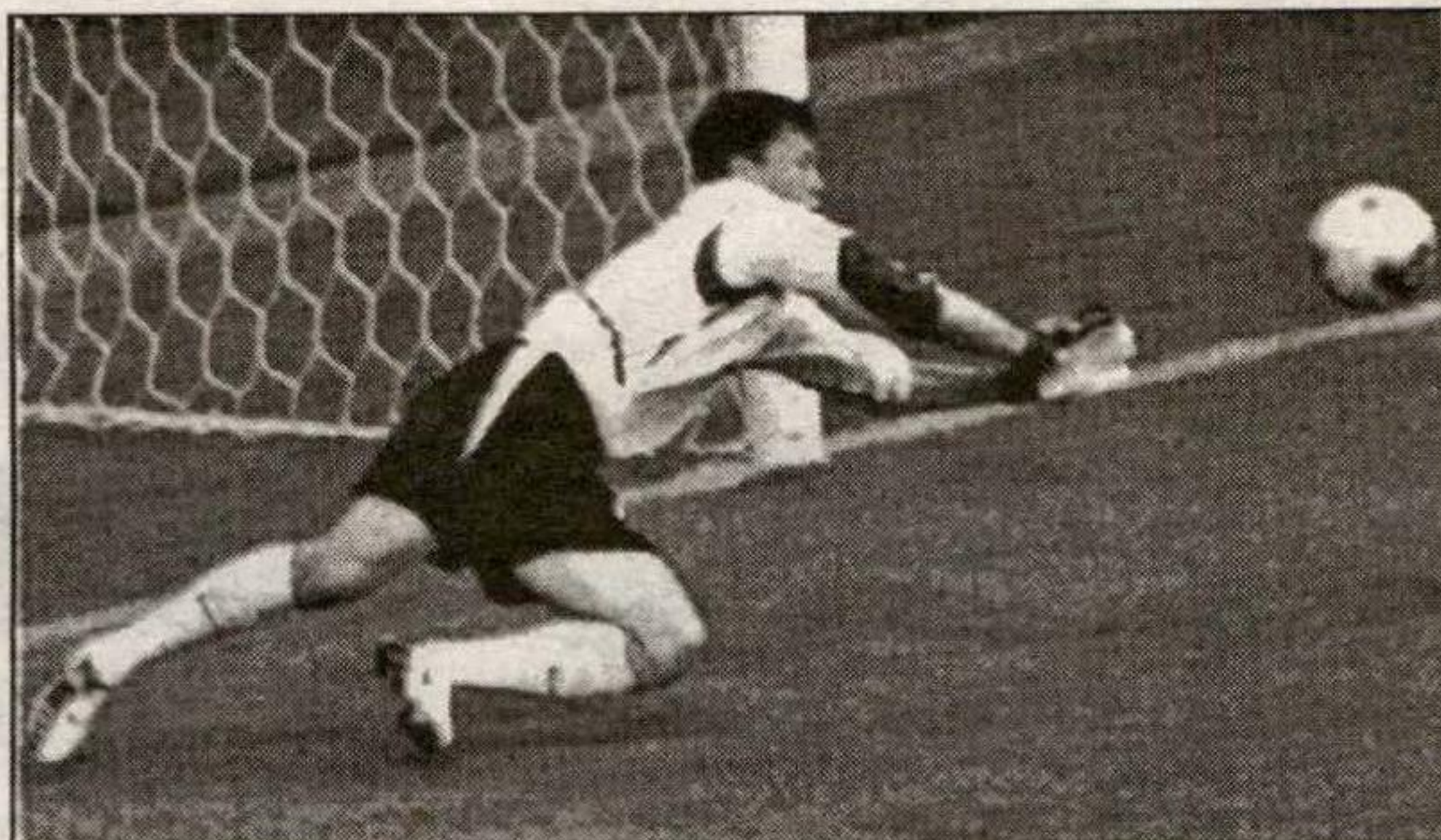
Chilavert - linh hồn của đội Paraguay.

đảo. Higuaita thường xuyên tiếp xúc với bóng bằng chân hơn là bằng tay. Nhiều lần anh rê bóng qua mặt hàng tiền đạo đối phương khiến cổ động viên thót tim. Và chơi dao cũng đã dứt tay, Higuaita ở vòng 1/16 đã “giỡn mặt” với Roger Milar của đội tuyển Camerun và bị sự tử già 39 tuổi ấy cướp được bóng, nhanh chóng sút tung lưới đội tuyển Colombia (trận này 2-1 nghiêng về Camerun, và lần đầu tiên một đội bóng châu Phi vào tứ kết!). Một trường hợp “thủ môn điên” khác là Quiroga của đội tuyển Peru ở World Cup 1978. Trong trận đấu Peru- Ba Lan, Quiroga là cầu thủ duy nhất bị thẻ vàng khi anh xông sang... phần sân đối phương và phạm lỗi!

Ở World Cup 2002, thủ môn Casillas của đội tuyển Tây Ban Nha nổi lên như một hiện tượng khi anh đẩy được ba quả phạt đền, giúp đội nhà thắng Ai-len ở vòng 1/16. Tuy nhiên, cũng bước vào thi đấu luân lưu 11 mét, thủ môn 21 tuổi này đã không thể giúp Tây Ban Nha một lần nữa chiến thắng (bị Hàn Quốc vượt qua ở trận tứ kết với tỉ số 5-3). Không có kỳ tích được thiết lập từ những pha phá phạt đền, kể cả cú phá bóng của thủ môn Hàn Quốc - Lee Woon Jae, cũng không thể xóa nhòa thủ môn Choiguycha của đội tuyển Argentina ở World Cup 1990 (đẩy được gần 10 quả 11 mét, góp phần đưa đội Argentina dù bị Camerun lật đổ ngay trận khai mạc, vẫn vững vàng tiến thẳng vào chung kết). Và có thể nói, ở World

Cup 1990 xuất hiện một loạt dấu ấn thủ môn. Đó là cú ngã ngựa rồi rời sân của thủ môn lưng danh một thời của đội tuyển Liên Xô - Rinat Dassajev. Đó là thủ môn da đen Kono của đội tuyển Camerun có thân hình gấp hai lần như muốn nuốt chửng “cậu bé vàng” Maradona trước mỗi pha tranh bóng. Đó là kỷ lục giữ lưới nguyên vẹn trong 517 phút (6 trận) của thủ môn đội tuyển Ý - Walter Zenga, cho đến cuối trận bán kết mới bị tiền đạo tóc vàng Caniggia đánh đầu tung lưới từ một đường chuyền như dọn cỏ của Maradona. Hình ảnh cái miệng móm tóp tép nhai kẹo cao su với vẻ mặt khinh khỉnh của Zenga chỉ lưu lại một World Cup, nhưng đánh dấu một thế hệ cầu thủ tài ba của nước Ý. Có thể nhiều người Ý tự hào về thủ môn Dino Zoff, nhưng kỷ lục của Zenga vẫn có chỗ đứng riêng trong lòng người hâm mộ bóng đá khắp nơi. Còn một thủ môn nữa, không thể không nhắc đến là Peter Shinton, ở World Cup 1990 anh tròn 41 tuổi với hơn 100 lần khoác áo đội tuyển quốc gia. Thủ môn Peter Shinton cùng đội tuyển Anh có mặt tại bán kết, và ở trận tranh giải batur, anh đã để lại một bài học cho các thủ môn thế hệ sau với một sai lầm: không cẩn thận lăn bóng trên sân, để cho cầu thủ Roberto Baggio “trộm trứng gà”, khiến đội Anh thất thủ trước đội Ý.

Thủ môn là linh hồn của cả một đội bóng, phải kể đến Peter

Thủ môn Lee Woon Jae đẩy thành công quả phạt đền, đưa Hàn Quốc vào bán kết.

Schmeichel của đội tuyển Đan Mạch ở Euro 1992. Chú lính chì Đan Mạch lần lượt vượt qua những “đàn anh” sừng sỏ như Hà Lan, Anh, Đức... và đoạt chức Vô địch châu Âu, công đầu tiên thuộc về khả năng bắt bóng điêu luyện của Peter Schmeichel. Không chỉ trở thành một tên tuổi lớn của bóng đá Đan Mạch, Peter Schmeichel còn được FIFA xếp thứ hai trong danh sách 10 thủ môn hàng đầu lịch sử thế giới (anh chỉ đứng sau huyền thoại khung thành – Lev Yashin của bóng đá Liên Xô. Sau cái bóng lừng lững của Peter Scheichel, có thể nhắc đến thủ môn da đen khá ấn tượng Lamar của đội tuyển Pháp ở World Cup 1994. Thế nhưng, thành tích của Lamar hơi mỏng so với thủ môn Bartherz trong bảng vàng bóng đá Pháp.

Công bằng mà nhìn nhận, tại World Cup 2002 này không có hiện tượng thủ môn nào đáng nhớ.

Có chăng là thủ môn lớn tuổi buộc tóc đuôi gà David Seaman của đội tuyển Anh hay thủ môn có khuôn mặt lạnh lùng Oliver Kahn của đội tuyển Đức. Thủ môn David Seaman bất lực trước hàng tấn công sắc bén của Braxin và tạm biệt World Cup ở vòng tứ kết. Còn lại thủ môn Oliver Kahn tiếp tục hướng tới chức vô địch mà nước Đức đã mong đợi chạm tới 12 năm qua (từ sau đội quân tinh nhuệ của “hoàng đế” Faanz Beckenbauer nâng cao chiếc cúp vàng ở World Cup 1990). Năm vai trò đội trưởng đội tuyển Đức, thủ môn Oliver Kahn đã từng nếm mùi nhục nhã trận thua 1-5 trước đội tuyển Anh ở Euro 2000, và lần này không có cơ hội để... phục thù (đội Anh đã xách vali về nước, thì làm sao hai thủ môn lão luyện David Seaman và Oliver Kahn so tài với nhau được chứ!).

■
V.N

AI VỀ Minh Hóa Quảng Bình

Nhà văn
TRẦN CÔNG TẤN

Anh Mai Xuân Tuyền, Giám đốc Công ty điện ảnh ở Đồng Hới gọi vào nhắc: “Đừng quên về Minh Hóa chơi chợ Rằm. Năm nay quê mình mở hội to lắm”.

*“Thà rằng đau ốm mà nằm
Chẳng ai lại bỏ chợ rằm tháng
ba”*

Mấy chục năm trước, thời đánh

Pháp tôi đã nghe nói đến chợ rằm của người Nguồn ở Quảng Bình. Hàng năm cứ đến trăng tròn, tháng ba, hàng chục ngàn người ở khắp miền núi tây bắc Quảng Bình, suốt ba ngày từ 14 đến 16, trống giông cờ mở, hò hát rộn ràng đi đón Thần Bụt từ núi Ông Ngoi về làng Sặt làm lễ cúng tạ Ông Bụt đã phù hộ cho dân mạnh khỏe, mưa thuận gió

hòa, mùa màng tươi tốt. Đúng ngày rằm, trai gái mặc quần áo đẹp đủ màu sắc, ai có hàng hóa, rau cỏ, cá mắm gì cũng mang ra chợ Sặt trao đổi, mua bán. Có mua có bán đấy, nhưng cái chính là trai gái đi chợ để nhòm ngó nhau. Lời qua, tiếng lại rồi hát ví, hát đúm, hò thuốc, sắc bùa, hò khoan... Qua lời ví von, hẹn ước mà đầu mày đuôi mắt bén duyên nhau... Để rồi từng đôi, từng cặp tách ra đem nhau vào chợ, chàng mua chuối hạt cườm xanh đỏ tặng nàng. Nàng tặng chàng chiếc khăn thêu. Thấm thiết thêm thì đem nhau đến các *chõng* ẩm thực mà mời nhau chén rượu *đoác* ăn miếng bánh *bồi* xay bằng bột ngô, hút con ốc luộc thơm mùi chanh sả mò từ dưới các dòng suối đá rừng quê. Khi men rượu *đoác* ngấm dần, ánh hồng lên da mặt, ướm át lúng liếng lên đôi mắt, run rẩy đôi môi... các chàng các nàng rủ nhau nấp vào các bụi bờ quanh chợ mà trao nhau nụ hôn đầu đời. Sau chợ rằm ít lâu, nhiều đôi đã nên vợ, nên chồng...

Đồng Hới trong chiến tranh bị bom đạn Mỹ hủy diệt. Người Đồng Hới thất tán khắp nơi đã trở về xây dựng lại thủ phủ quê mình đẹp như hòn ngọc bên dòng Nhật Lệ trong xanh. Những con đường đỏ rực phượng vĩ, vàng thắm hoa keo vàng, tím ngắt bằng lăng tím quỳnh rữ như thế, vẫn không giữ được cái háo hức của tôi mong đến chợ rằm.

Từ ngã ba Ba Đồn muốn đi Minh Hóa phải rẽ trái theo đường

12A ngược hướng Cha Lo, Cổng Trời. Con đường này thời đánh Mỹ bị bom đạn cày nát thành sa mạc của hố bom. Nhưng nơi đây đã tạo nên đồn biên phòng Cha Lo anh hùng và các anh hùng Nguyễn Viết Xuân, Nguyễn Thị Kim Huế, tạo nên những cô pháo thủ anh dũng như Đinh Thị Thu Nga, như Trần Thị Thành - người ngồi lên bom nổ chậm, giúp đồng đội yên tâm san lấp hố bom, kịp cho các đoàn xe hồi hải đi chi viện chiến trường miền Nam. Con đường bây giờ đã được láng nhựa rộng thênh thang, nhưng còn phải mở rộng thêm để nối tiếp với đường Trường Sơn đi khắp bán đảo Đông Dương. Hai bên đường lớp lớp nhà ngói đỏ, trải dài ven hai bờ sông Gianh là những cánh đồng ngô xanh ngắt, những cánh đồng lúa chín vàng đã vào mùa gặt, ngát hương thơm rạ lúa mới. Câu ca xưa: "Ăn cơm cho no, bới thêm ba mo đọi dò chợ Gát", bây giờ đã lạc hậu, không ai còn nhắc đến bởi vì các bến đò ngang Minh Cẩm, đò ngang chợ Gát... đều được bắc cầu bê tông cốt thép hiện đại. Những cái tên hoang sơ như Còi, Đồng Lê, Đồng Lào, Đò Vàng, Cộc, Cạc, Ống, Áng... vẫn còn đó nhưng cuộc sống của đồng bào đã được đổi mới, đã no ấm, văn minh hơn... Ngày xưa, khi hành quân qua vùng này, hằng đêm chúng tôi thường bị đánh thức nhiều lần cùng đồng bào đánh mõ, gõ xoong nổi, bắn súng đuổi hổ, đuổi beo về chụp người, tha lợn, tha bò... Nay thay vào những âm thanh xưa hổ đuổi beo là

nhạc Rốc, Ráp trong các nhà hàng karaôkê và tiếng hát hò vang lên trên các loa phóng thanh công cộng cùng các điểm vui chơi, các bãi chiếu bóng...

Mai mới là rằm, mà ngày 14 âm lịch tháng ba, thị trấn Quy Đạt đã rực rỡ cờ hoa, phố xá đông nghịt người. Chợ Sặt đầy hàng hóa và dập dìu trai gái. Chợ tuy đông vui là thế hàng nội hóa, hàng Trung Quốc, Thái Lan tràn ngập nhưng hàng từ các bản làng đưa đến vẫn nghèo nàn: dăm ba buồng chuối, mớ ốc cá suối, mớ củ hành tỏi, bó rau dền, đọt bí, rau lang... Sang nhất là hàng cá các vạ chài ven sông Gianh đưa lên và những bu gà vịt, rọ lợn từ Thanh Lạng đưa xuống. Ở đây không giống như bà con đi chợ tình miền núi phía Bắc, nhưng cũng không kém sự rôm rả nói cười, hát gheo, liếc mắt, đưa tình... Có điều bây giờ các chàng, các nàng trung diện hiện đại hơn: áo "pun", quần "din". Trên những bộ ngực căng tròn của các cô gái nổi bật những dòng chữ tiếng Anh in sẵn đủ màu sắc "Hãy hôn em đi", "Mèo đen", "Chó trắng". Có khi là những dòng chữ nhắc nhở dùng bao cao su... Người mặc áo cũng chẳng cần quan tâm và cũng chẳng cần biết những dòng tiếng Anh ấy nói gì.

Ngày rằm đã đến. Sáng tinh mơ đã nghe rập rình tiếng trống, tiếng cồng chiêng từ những làng Nguồn. Sau đó là từng đoàn các cụ ông, cụ bà mặc áo gấm màu, khăn đóng, thắt lưng đỏ, bước theo dưới những

lá cờ đại, đến trung tâm văn hóa Quy Đạt. Sau lễ rước Thần Bụt, trai gái nườm nượp đi theo một đoàn thiếu niên rậm rạp bước trên những đôi chân cà kheo. Họ kéo đến sân khấu trung tâm dự lễ hội. Cụ bà Đinh Thị Liên, 78 tuổi, mặc áo quần đủ màu xanh đỏ, hớn hờ kể với khách: "Tôi già rồi nhưng cũng đi hội rằm, cũng hát hò với các cháu cho vui".

Tối hôm qua, tôi đã cùng bè bạn thời chống Mỹ và gia đình thức suốt đêm để xem cuộc thi biểu diễn văn nghệ. Các "diễn viên" từ các làng xa xôi tận biên giới Lào như Cà Tang, Khe Ve, Xóm Cụt, Cha Lo... cũng về dự hội. Nửa đêm buổi biểu diễn đã khép lại rồi mà những chiếu người vẫn tụ tập say sưa hát hò dưới trăng rằm.

Ở Quảng Bình, tôi đã được thấy sự chăm chú của các cấp lãnh đạo đối với các lễ hội truyền thống, các phong trào văn hóa, văn nghệ quần chúng từ thị thành đến nông thôn mà nhất là các vùng núi xa xôi như các huyện Tuyên Hóa, Minh Hóa... Quảng Bình có lẽ là tỉnh duy nhất còn duy trì các bãi chiếu bóng và các đội chiếu bóng lưu động để đưa phim ảnh phục vụ các làng bản ở vùng núi cao.

Trời nắng như đổ lửa, tôi vẫn thấy ông Trần Hòa, Ủy viên Trung ương Đảng, Bí thư tỉnh ủy cùng nhà thơ Văn Lợi, giám đốc Sở Văn hóa Thông tin và giàn lãnh đạo tỉnh, huyện vẫn phơi mình dưới nắng ba bốn giờ liền để xem cuộc thi khéo tay đan giỏ, làm bánh, hát hò đối

đáp giữa làng Sặt và làng Cổ Liêm. Khi giọng ca “vàng” của các cô gái người Nguồn làng Sặt cất lên, lần lượt điểm thi của các “ca sĩ” Cổ Liêm thì Văn Lợi hỏi tôi: “Gái làng Sặt đẹp không anh?”, Tôi cười không trả lời. Tôi biết một anh bộ đội lái xe Trường Sơn thời chiến tranh tên là Thuấn đã theo con đường 12A qua về làng Sặt. Anh đã yêu một cô gái làng Sặt khi cô là đội viên thanh niên xung phong vừa phá bom nổ chậm, san lấp hố bom, vừa hát hò động viên những chiến sĩ lái xe. Một lần xe của Thuấn vượt ngầm Khe Ve thì bị trúng bom, anh bị thương. Một cô gái làng Sặt đã dìu anh ra khỏi cabin, cởi áo cột chặt vết thương cho anh rồi cõng Thuấn chạy vào hang núi cấp cứu. Tiếng sét ái tình lúc đó cũng như chớp lửa bom. Họ đã yêu

nhau. Khi cùng chị em khiêng cáng đưa anh lên xe về trạm phẫu thuật, cô gái nước mắt ràn rụa chạy theo xe kêu lên: “*Tên em là Lộc. Em vẫn ở đây chờ anh!*”... Hai mươi năm đã trôi qua ở tận Đồng Du, Bắc Ninh, Thuấn còn một chân, vẫn ở vậy chờ dịp đi tìm Lộc và anh đã làm thơ:

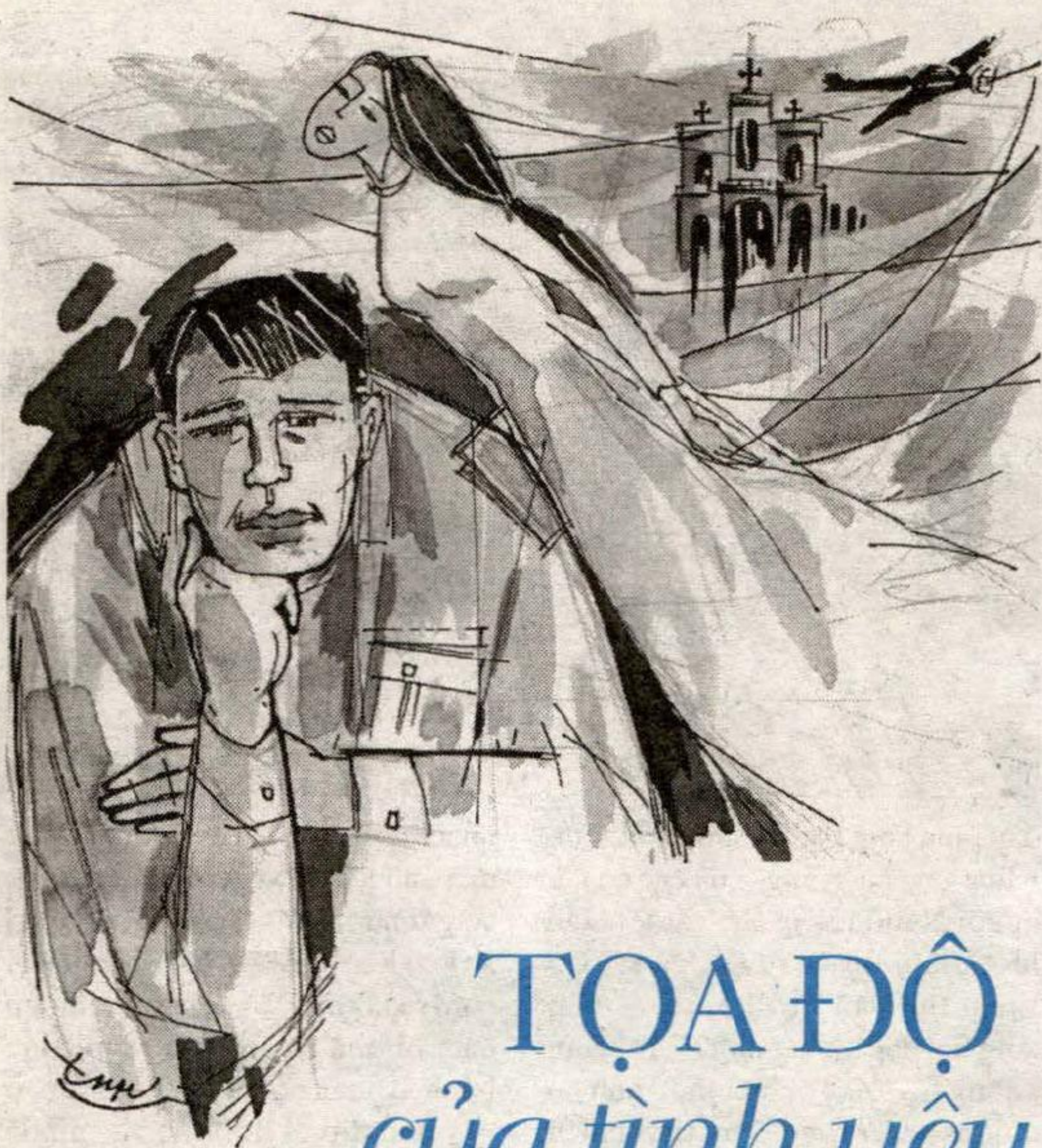
*Ai về Minh Hóa Quảng Bình
Giúp tôi tìm lại mối tình năm*

xưa

*Lộc ơi còn sống đến giờ
Tên anh em chưa biết, vậy còn
chờ nữa không?”*

Chiếc xe của Điện ảnh Quảng Bình đã trả chúng tôi về tận Đồng Hới mà vầng trăng rằm vành vạnh của vùng rừng núi Minh Hóa, Tuyên Hóa vẫn theo mãi trong tôi. ■

T.C.T

Minh họa: NGUYỄN MỸ.

TỌA ĐỘ *của tình yêu*

PHÚC CHÂU

Người ta đã tốn quá nhiều mực để viết về sức mạnh của tình yêu. Tình yêu làm con người thăng hoa và lúc đó người ta không còn là mình nữa. Những người đang yêu khi tỉnh lại thường không hiểu nổi vì sao mình đã có thể nghĩ như thế, làm như thế, những việc phi thường và ít nhất cũng bất bình thường.

Tổ binh vận chúng tôi hoạt động

trong nội thành Đà Nẵng. Một trong những sắc binh chúng tôi cần có cơ sở cách mạng là hàng ngũ không quân địch. Cho đến năm đó, dù đã cố gắng hết sức, chúng tôi vẫn chưa thể tìm ra một cơ sở như thế. Vì thế tôi rất mừng khi được anh em cho biết trong đơn vị lao công đào binh sửa chữa sân bay Đà Nẵng có một phi công ngụy. “Của hiếm đây - tôi thăm nghĩ - từ trước đến nay số phi công

bị kỷ luật rất hiếm, có thì cũng thuộc loại nhẹ, rất ít khi bị chuyển đi làm lao công. Tôi mất nửa tháng trời mới tiếp cận được anh ta.

Anh chàng thiếu úy phi công vừa bị mất lon ấy tên là Chinh, cùng quê gốc Hà Tĩnh với tôi. Giọng y nói vẫn nặng chịch, có rất nhiều từ địa phương, hầu như chưa có dấu vết của tiếng miền Nam lẫn vào để người ta phân biệt được những người di cư 1954. Trong vai một giáo viên bất mãn vì đồng lương chết đói, tôi tâm sự với y chuyện gia đình mình, hỏi y nguyên nhân vì sao đang là phi công như chim bay trên trời lại rơi xuống thân phận chuột chũi của lao công đào binh. Đầu tiên y rất kín tiếng, chỉ im lặng hút thuốc khi nghe tôi nói. Hôm đó chúng tôi ngồi uống cà phê trong một quán cóc bên bờ sông Hàn. Đang nghe chuyện tôi, bỗng y đứng dậy, thẳng thốt khi một cô gái vút qua trên chiếc xe đạp Con Én. Y bỏ tôi chạy ra vệ đường nhìn theo tấm lưng duyên dáng và quyến rũ đang khuất dần trong đám bụi đường vàng hoe nắng chiều.

Trở lại bàn, nâng cốc cà phê uống dở lên, y khóc. Giọt nước mắt chậm chạp chảy trên má rồi nhỏ xuống cốc cà phê. Y nói: “Tôi mừng hụt, anh. Đã có khi nào anh mất người anh yêu nhất trên đời như má anh, người tình của anh. Thế rồi bỗng anh tình cờ gặp lại họ, một điều anh không hề tưởng tượng nổi. Tôi tưởng tôi đã gặp lại cô ấy, nhưng... đó chỉ là một giấc mơ!” Như cái nút chai được mở ra sau câu thần chú phù thủy, y bắt đầu kể lại câu chuyện của mình cho tôi nghe.

“Quê tôi là một làng công giáo toàn tòng dưới chân dãy Giảng Mản thuộc một huyện miền núi Hà Tĩnh. Gọi là toàn tòng nhưng có khá nhiều gia đình đi lương hay bỏ đạo, nhất là sau Cách mạng tháng Tám. Lớn lên tôi đến nhà thờ rất đều vào tối thứ bảy hay chủ nhật. Xứ đạo chúng tôi có một ban hát khá hay, có cả kèn đồng và sáo Tây. Tôi không biết mình đến nhà thờ chăm chỉ là vì ngoan đạo hay vì mê tiếng hát của đám ca sĩ vườn này. Rồi tôi rời làng đi trọ học cách nhà ba chục cây số, trở thành một cây ghi-ta được nhiều người biết ở trường trung học chuyên khoa. Tôi về nhà vào thứ bảy để lấy gạo, muối vùng mang đến nhà trọ ăn cả tuần. Ngay cả lúc đó, lúc được mọi người gọi là “nhạc sĩ”, tôi vẫn đến xem lễ ở nhà thờ xứ họ và mê mẩn vì ban hát đồng quê ấy. Và cũng trong những cuộc lễ này, tôi đã làm quen với Thi. Tôi không thể kể cho anh hiểu được cảm giác của tôi khi phát hiện ra cô ấy, khi bốn con mắt chạm vào nhau trong một cái nhìn vừa háo hức, mạnh bạo, vừa thẹn thùng e lệ. Thi không phải dân đạo nhưng vẫn chăm đến nhà thờ. Cô bảo để... nghe hát. Rồi chúng tôi yêu nhau, đồng cảm vì cùng một “tâm hồn âm nhạc”. Thi là con gái một ông giáo có tiếng trong vùng. Nàng không thật đẹp nhưng tôi cam đoan với anh, nếu anh được gặp nàng, có lẽ anh cũng phải choáng váng vì tất cả những gì nàng có. Một cái nhìn, một nụ cười và rất nhiều thứ mà tôi không thể kể ra được. Hà Tĩnh là vùng “bất khả xâm phạm” đối với bọn Pháp. Chúng tôi tham gia kháng chiến, được học hành

đến nơi đến chốn. Ai cũng biết đó là sự cố gắng gồng mình lên của chính quyền cách mạng. Mọi người hy vọng sự đóng góp của một lớp trí thức trẻ trong tương lai, sau khi kháng chiến thành công. Tuy đang tuổi ăn học nhưng cuộc tình của chúng tôi chẳng phải “tình học trò”. Chúng tôi bàn chuyện cưới nhau. Có rất nhiều phương án được vạch ra bởi hai người đang yêu. Nào học hành thành tài, cùng trở thành cán bộ kháng chiến, cùng ở một cơ quan, cùng sống trong một gian nhà cỏ nơi tản cư, sinh con đẻ cái. Nào hai đứa cùng trở thành giáo viên, xin về dạy một trường kháng chiến, tôi dạy nhạc còn Thi dạy toán, thế nào chúng tôi cũng lập một dàn đồng ca ra trò cho nhà trường...

Nhưng mộng đã thành ảo mộng. Gia đình tôi và cả ông giáo bố Thi nữa, mọi người nhất quyết không cho chúng tôi làm lễ hỏi. Người bên đạo yêu cầu Thi phải rửa tội trước khi về nhà chồng. Còn ông giáo, một người khá nghiêm khắc lo cho đứa con một sau này sẽ bỏ bần thờ ông bà thờ phụng một thần tượng xa lạ. Càng trắc trở, chúng tôi càng xiết chặt tay bên nhau, tình yêu càng đậm thắm vì phải bước vào “hoạt động bí mật”. Thế rồi chiến thắng Điện Biên Phủ, hiệp nghị Giơ-neo, cuộc di cư tàn bạo tìm nước Chúa. Hơn một nửa làng đạo chúng tôi trong đó hầu hết những người có máu mặt lũ lượt ra Hà Nội rồi xuống Hải Phòng. Tôi sẽ không bao giờ tha thứ cho mình cái việc bỏ Thi ra đi cùng với bố mẹ và các anh tôi. Nếu anh biết áp lực ghê gớm ấy đè nặng lên cuộc sống của tôi

những ngày đó. Bao giờ tôi cũng định bỏ mọi người trong nhà để quay về với Thi. Nhưng tôi đã nhu nhược, đã không thể làm nổi. Và bốn năm sau đó, sau một khóa ở Đà Lạt và sáu tháng tu nghiệp ở Cali, tôi đã thành một phi công của quân đội cộng hòa...”

- Anh thường bay những phi vụ nào ? - tôi hỏi anh chàng phi công đào binh.

- Chủ yếu là Trung và Thượng Lào. Tôi lái một chiếc Đa-cô-ta C.130, thả lính dù xuống những vùng đó rồi bay về những sân bay dã chiến.

- Và anh đã đào ngũ?

- Không, anh tính hộ xem, một thằng phi công như tôi muốn đào ngũ thì làm thế nào? Khi bay trên trời, chúng tôi chỉ còn lại là những rô bốt không hơn không kém. Tất cả cuộc sống của chúng tôi là do cái máy bộ đàm truyền đạt một cách lạnh lùng mệnh lệnh của bọn kiểm soát không lưu. Nhưng tôi không phải là người máy. Tôi là một con người. Kể anh nghe, chắc anh cũng rõ, bọn sĩ quan chúng tôi đứa nào cũng có tiền. Ở xứ này có tiền thì biết làm gì hơn là ăn chơi, đi điểm. Không sớm thì muộn thế nào cũng chết, cũng phải hy sinh nguyên con cho tổng thống và mấy ông Mỹ. Tội gì không ăn chơi, không trai gái tung trời. Nhưng riêng tôi thì không. Mọi cô gái đối với tôi đều trở nên nhạt nhẽo. Trên máy bay cũng như trong lán trại sĩ quan, không lúc nào, có thể nói, không giây phút nào tôi không nghĩ tới Thi của tôi. Nàng đang ở đâu? Đang làm gì? Nghe nói ở “ngoài ấy” người ta

đầu tổ cả những ông giáo “ăn trắng mặc trơn” không biết tăng gia sản xuất. Ôi, những giấc mơ của tôi! Những cơn ác mộng bao giờ cũng chấm dứt bằng nước mắt khi tỉnh giấc. Và hôm đó, vâng, đúng ra, những ngày đó, hồn tôi đã ứ đầy thương nhớ. Tôi chở một toán biệt kích sang Lào. Mục tiêu thả bọn này xuống là bên kia Trường Sơn. Từ đó chúng sẽ thâm nhập từng toán ba người vào vùng nào đó của đất Bắc. Xong việc, được lệnh bay về. Tôi cố bay thấp, lách máy bay giữa những đám mây quanh đỉnh Trường Sơn để tránh bị phát hiện. Bản đồ bay tôi đã nhớ thuộc lòng. Tọa độ X. Chao ôi, tôi đã bay qua vùng Hà Tĩnh. Quê tôi chỉ cách máy bay tôi một dãy Trường Sơn đầy mây trắng. Nỗi nhớ nung nấu trong lòng tôi. Tôi nhớ Thi. Thi đối với tôi trong giờ phút đó là khoảng trời để bay, để tiếp cận, để hướng tới. Và tôi đã kéo cần bay định hướng. Chiếc Đa-cô-ta ngoan ngoãn vâng lời. Trong nháy mắt tôi đã vượt qua đỉnh Trường Sơn, bay vào cùng cánh địa. Buổi chiều hè thật đẹp, thật trong trẻo. Tôi hạ dần độ cao khi nhìn thấy đỉnh gác chuông vẫn còn cây thập tự nhỏ cao của làng tôi. Những người làm trên đồng lúc đầu ngược nhìn chiếc máy bay lạ, sau đó họ bỏ chạy tán loạn, biến mất sau những lùm cây trên cánh đồng. Thi ở đâu? Thi có trong số đó không? Nếu nàng biết tôi đang ngồi trong máy bay thì nàng sẽ làm gì? Tôi sẽ làm gì? Tôi liệng hai vòng quanh làng rồi bay sang bên kia biên giới. Tôi quên một hậu quả hệ trọng: máy bay tôi không còn đủ xăng để hạ

cánh xuống sân bay X. như đã hẹn trước mà phải xuống Đà Nẵng. Bọn kiểm soát không lưu chửi ầm lên trong máy bộ đàm. Có lẽ chúng đã nghĩ tôi định làm chuyện gì đó động trời như hạ cánh xuống một sân bay miền Bắc chẳng hạn. Bây giờ thì anh đã biết vì sao tôi lại rơi xuống đất làm con chuột chũi trong đám lao công đào binh!”

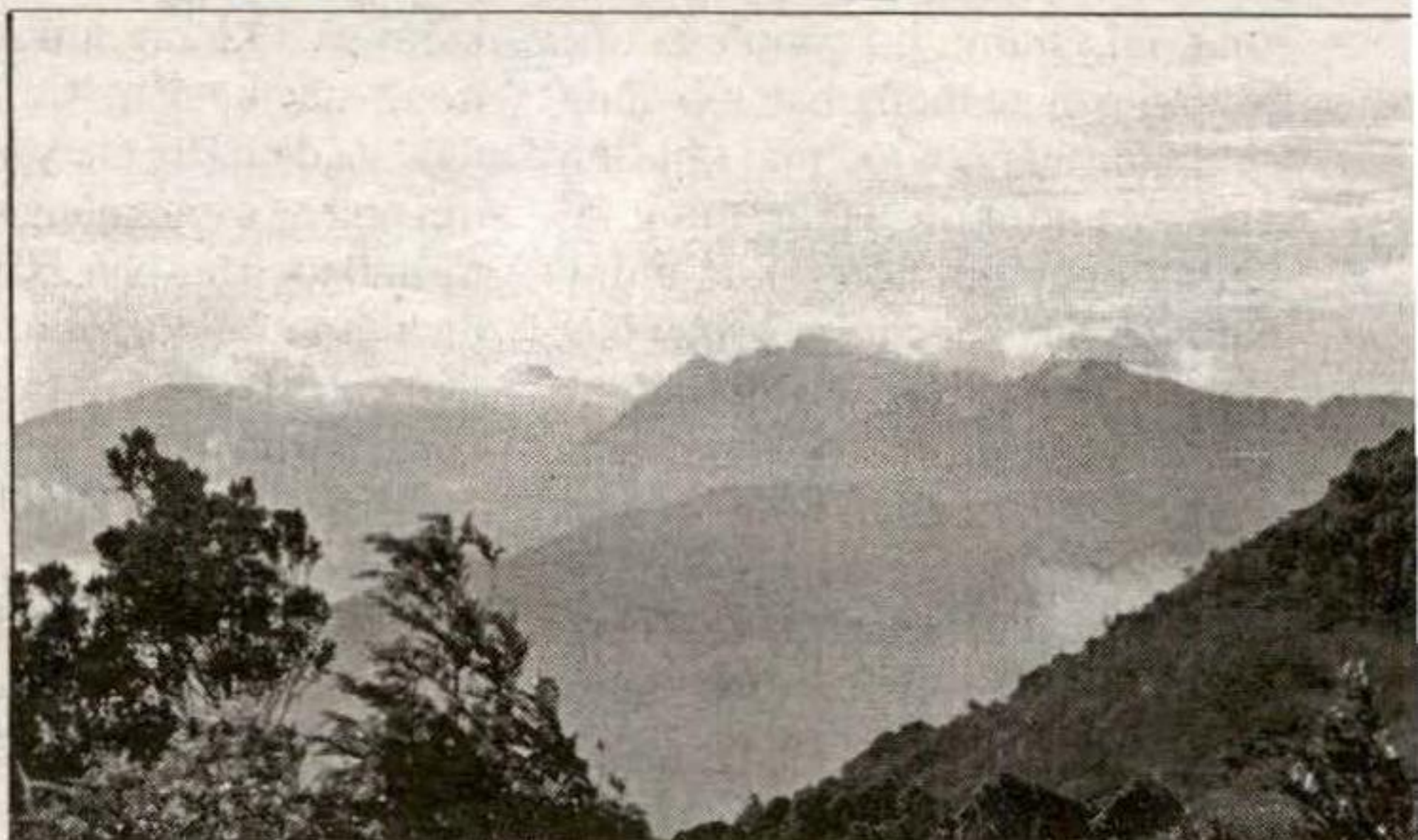
Nửa tháng sau Chinh đã là cơ sở của tổ chúng tôi. Anh đồng ý với chúng tôi tìm đủ mọi cách, kể cả cách khó làm nhất đối với anh là giả vờ chống cộng cùng mình để thoát khỏi lao công đào binh, trở về cầm cần lái. Nhưng bọn chỉ huy địch khá khôn ngoan. Đối với chúng, hành động của Chinh là biểu hiện tâm trạng một “con người”. Chúng đang cần những cái máy để bay chứ không phải những con người phóng túng và khó bảo, sẵn sàng liều mạng vì tình yêu. Chinh phải xuất ngũ cưỡng bức và sau đó trở thành một chiến sĩ biệt động khá hăng hái của ta ở Đà Nẵng.

Tôi biết chắc đến ngày giải phóng anh vẫn chưa có vợ. Trước khi theo quân đoàn thần tốc vào giải phóng Sài Gòn, tôi có gặp Chinh. Anh vẫn chưa lộ mặt, vẫn đến trình diện ở ban quân quản. Anh nói như một người đang mộng du: “Tôi ráng ở lại đây một thời gian xem có thể gặp được Thi không? Nếu không gặp thì anh nói tổ chức cho tôi về thăm ngoài đó. Tôi sẽ đi tìm bằng được cô ấy...”

Cho đến bây giờ tôi vẫn chưa gặp lại Chinh, nhưng vẫn tin anh đã tìm thấy niềm say đắm theo đuổi anh đến trọn đời...

■
P.C

Bạch Mã

(Tiếp theo)

Từ đỉnh Bạch Mã nhìn về Trường Sơn.

LƯU TRỌNG VĂN

Ở Bạch Mã có đến 12 loại ve sầu – “Ồ ồ” là tiếng của nhà ve... cồ cồ, còn mỏng mảnh xít xít kéo dài là tiếng của nhà ve kim, giòn tan, râm ran là tiếng họ nhà ve... không to như cồ cồ, không nhỏ như kim mà ở các phổ các quê đồng bằng thường gặp. Tôi không biết được ở Bạch Mã có bao nhiêu loại hoa, nhưng biết được có 286 loài bướm. Hình như tổ tổ kền càng nhất trong 286 loài bướm ấy chính là bướm bướm ma mà cứ lờn vờn tôi ở trên đường tới thác Đỗ Quyên. Một nhà thơ ví bướm bướm là hoa... bay. Vâng, tôi vẫn muốn gọi bướm bướm ma cũng là hoa bay- hoa... ma bay.

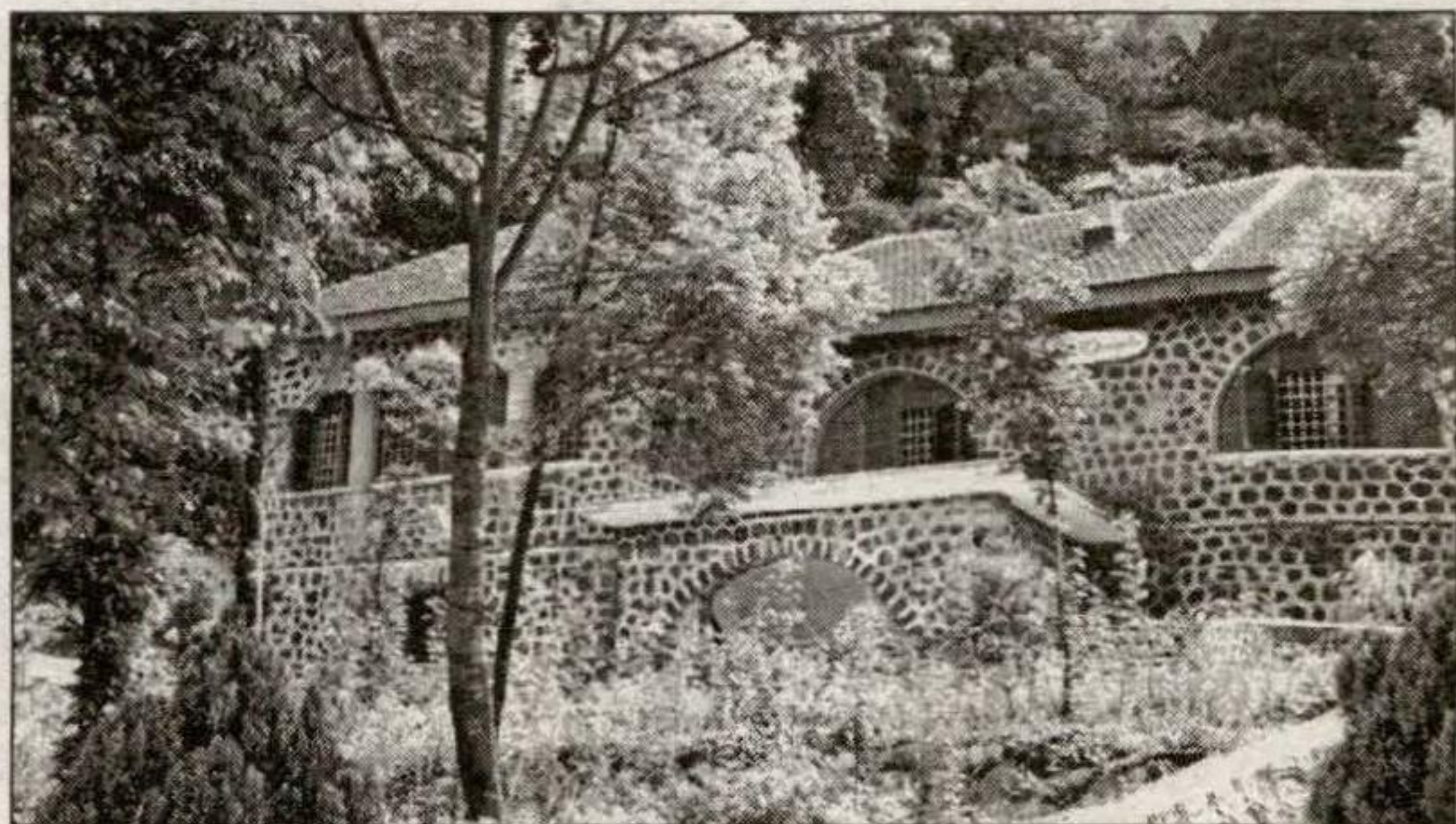
Bạch Mã được biết đến vào năm 1925 khi một người Pháp phát hiện ra loại gà lôi màu trắng đã bị tuyệt chủng trên thế giới tại

đây. Phát hiện này ở Việt Nam hầu như không ai quan tâm nhưng lại làm rúng động giới khoa học trên thế giới. Dưới sức ép của các nhà khoa học, Bộ Thuộc địa Pháp đã khoanh vùng rừng núi Bạch Mã lại cấm săn bắt, để bảo tồn giống gà lôi trắng kia. Đến ngày 28-7-1932 ông Dega khám phá Bạch Mã như một vùng khí hậu tuyệt diệu để nghỉ dưỡng, người Pháp chính thức biến Bạch Mã thành khu nghỉ mát, nghỉ dưỡng của họ. Con đường nhựa được mở lên tận đỉnh với hàng trăm biệt thự sang trọng kiến trúc kiểu Pháp. Rất tiếc hầu hết các biệt thự đó đã chung số phận bị tiêu hủy như hàng trăm biệt thự ở Ba Vì, Bà Nà do chiến tranh hoặc do sự quên lãng, nghèo đói. Trên nền biệt thự cũ, giờ đây người ta dựng lại những tòa biệt thự mới,

dần dần trả lại vẻ đẹp lịch lãm cho Bạch Mã. Và khi Bạch Mã trở thành rừng cấm quốc gia thì từng loài chim, bướm, thú, từng loại cây chấp tay, lim, sồi duối, quế rành, chân chim, trâm... hồi sinh.

Tôi phóng mô tô lên đỉnh núi để kịp đón hoàng hôn. Con đường mòn nhỏ, rộng cỡ 80 phân lát đá tảng vòng vèo với muôn cúa dật cùi chỗ. Đây rồi, đỉnh núi Bạch Mã, gió không còn bất cứ vách ngăn nào nữa cứ thế mà ào ào thổi dồn một chiều sương khổng lồ chụp lấy tôi - cả người tôi như bị nhuộm rồi bị nhuộm bởi sương. Tôi lè lưỡi, không vị, không mùi - thật trách, sương bay qua ngàn hoa, ngàn cỏ đầy hương mà chẳng vớt được chút hương gì. Nhoáng nhoàng sương tan - hoàng hôn hiện lên phía tây Trường Sơn - bụi lau bông trắng ngả nghiêng theo gió, trên một tàu cỏ xanh mượt một con bọ, chẳng rõ bọ gì cánh vàng tươi điểm những vòng

đen tuyền. Cả bầu ngực tôi như phồng phao lên bởi không khí khoáng đạt của đỉnh núi. Lạnh rồi, tôi vào Vọng Hải Đài - lầu ngắm biển - một ngôi nhà bọc kính. Chà, đầu trên kính rất nhiều bướm. Bắt bướm phạt 200.000 đồng, nhổ một cây con dù là cây đại phạt 200.000 đồng, còn bắt chim, bắt thú, đốn cây thì bị truy tố ra tòa như... chơi. Tôi thấy trên nền đất có mấy túm cơm nguội. Chàng kiểm lâm tên Bình trông coi Vọng Hải Đài bảo: *"Tụi em vãi cơm ra để cho sóc ăn. Buổi chiều sớm anh lên đây, thấy sóc vui mất lắm"*. Có tiếng xe máy leo lên đỉnh núi, Bình nói: *"Người gọi chim trời đã tới"*. Người được gọi là *"Người gọi chim trời"* xuất hiện tay cầm một can nhựa, hình như đựng rượu. Mấy con cá được nướng lên mùi thơm quá. Hoàng hôn nhạt dần, những dãy núi chập chùng phía xa thẳm lại chỉ

Biệt thự mới xây trên nền biệt thự cũ.

còn thoi loi màu hồng ở trên đỉnh. Ngồi trong sương giữa ngàn bụi lau tôi hỏi: “Sao người ta lại gọi anh là “Người gọi chim trời”. Trương Cẩm cán bộ kiểm lâm của Rừng quốc gia Bạch Mã kể:

“Tôi sinh năm 1968, Mậu Thân, nhưng cứ khai 1970 để trốn lính. Thuở nhỏ tôi thường theo cha tôi lên núi Bạch Mã. Tôi thi trượt đại học, buồn nên lại thường xuyên lên Bạch Mã hơn để giải sầu bằng cái thú săn bắt chim. Một lần tôi hót bắt chúóc tiếng chim họa mi, thấy có con họa mi từ đâu bay tới rồi cứ thế bay theo tiếng hót nhại của tôi. Tôi bắt chúóc nhiều thứ tiếng chim khác, tôi ngạc nhiên đến sững sờ là khi tôi cất lên tiếng “hót” của loại chim nào, thì loại chim đó từ rừng sâu hay từ trên chót vót ngọn cây xà lại. Tôi mê tiếng chim hót từ bé nên thuộc nhiều tiếng hót lắm. Nhờ vậy tôi đã bắt được một cặp trĩ. Chim trĩ lúc ấy quý hiếm được giá lắm, tôi đem ra Huế bán. Một người đàn ông đến xem chim rồi hỏi tôi: “Em có biết con trĩ này là loại gì không?” Tôi đáp: “Chim trĩ sao đen”.

-Bây giờ em về sống với anh không?

-Dạ ở đâu ạ?

-Ở Bạch Mã.

-Dạ, làm gì ạ?

-Kiểm lâm.

Thế là tôi theo ông ấy lên sống ở Bạch Mã này.

Tôi hỏi: Sao anh lại chọn em?

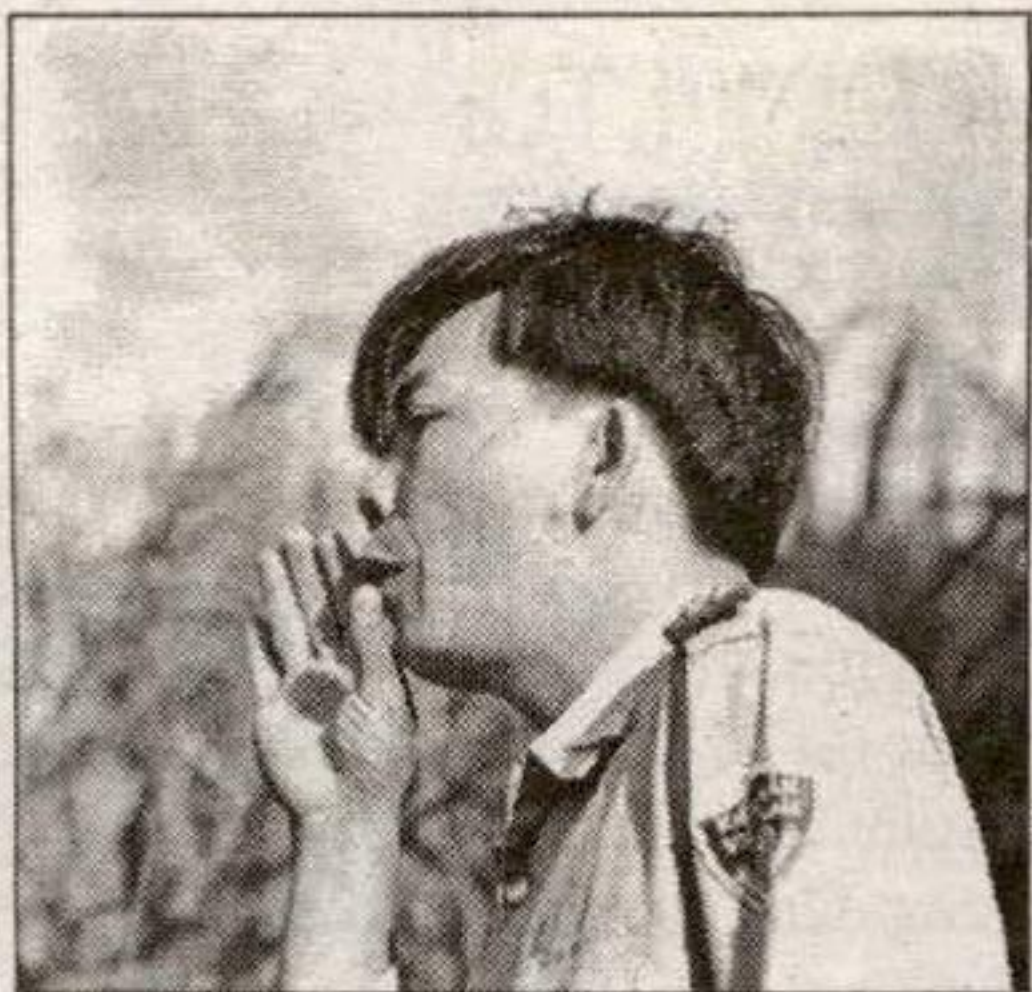
Ông ấy đáp: Anh muốn em sẽ gọi chim về cho Bạch Mã.

Ông ấy chính là ông Kéo giám

đốc Vườn Bạch Mã. Ông Kéo thấy khả năng hiểu biết về rừng của tôi, ông cho tôi học Đại học Nông Lâm. Năm 1996 ông cử tôi qua tham quan thực tập ở Vườn quốc gia miền Bắc nước Pháp. Một lần đang đi với các chuyên gia về rừng của Pháp thấy con sáo trên cây, tôi huýt gọi, con sáo xà xuống vai tôi. Mọi người ngạc nhiên lắm. Tại bữa tiệc đứng ở Paris, mọi người yêu cầu tôi lên biểu diễn tiếng chim, thế là tôi hót, kêu đủ các tiếng, kể cả tiếng thú rừng, vượn hú, sóc, chồn gọi bạn tình nữa”.

Lúc này bóng tối đã bao trùm cả đỉnh lẫn thân Bạch Mã, hơn 22.030 ha rừng cấm quốc gia chìm trong bóng đêm. Sương xuống càng dày đặc, tôi không còn nhìn ra đường về nhà nghỉ nữa. Trương Cẩm hẹn tôi: “Sớm mai anh lên đây cùng tôi vào rừng gọi... chim”. Lời mời thật hấp dẫn. Tôi bật đèn găm, chẳng thấy gì cả ngoài mù mịt sương, sương như đặc quánh lại. Tôi bật đèn pha – chỉ thấy được cách mình một mét. Thôi được, cứ thế mà... bò.

Sớm hôm sau khi gà rừng te te gáy, bình minh chập chờn biển Đông tôi lại lên đỉnh Bạch Mã. Cẩm gặp tôi nói: “Phải chờ sương tan một chút”. Rồi Cẩm ra bên bụi lau tru miệng lại huýt sáo với đủ các giọng điệu. Chao ôi, tôi như miên man trong bản hòa tấu muôn tiếng chim hót được tuôn ra từ căn cổ của chàng trai ấy. Bỗng từ xa lắm có tiếng vượn hú. Cẩm bèn bắt

Trương Cẩm.

chước tiếng vượn – con vượn nơi xa kia nghe tiếng gọi liền đáp lại mỗi lúc tiếng hú càng bời bời buồn. Cẩm bắt chước tiếng sóc tờ rích tờ rích - không tiếng đáp lại. Cẩm bảo: “*Bọn sóc ngủ dậy muộn lắm, buổi trưa nắng rõ, gọi chúng lên cá bẫy*”. Thế rồi Cẩm dẫn tôi vào con đường mòn trong rừng già, thỉnh thoảng anh huýt sáo véo von, anh bảo tiếng sáo này để kích bọn chim. Gió, gió mạnh quá. Cẩm nhìn gió e ngại: “*Sao sớm này gió dữ vậy hè?*” Tôi hiểu, gió mạnh thổi ngược thì tiếng người hét không thể bay xa được, lũ chim không thể nghe thấy được. Cẩm tỏ ra buồn bã: “*Gió quá anh nờ, anh chờ chút nữa ngớt gió tôi gọi chim về anh coi*”. Tôi bảo: “*Tôi phải xuống núi sáng nay rồi, thôi không sao đâu, một ngày nào đó tôi sẽ trở lại*”. Gió vẫn không chịu ngừng, hình như ngoài biển có áp thấp nhiệt đới. Ở trên cao gió cứ như là... bão. Thế rồi để bù lại cho cuộc gọi chim về không thành, Cẩm dẫn tôi vào một đường

hầm... bí mật. Cẩm bảo: “*Anh là người đầu tiên tôi dẫn vô đây đó*”. Cẩm soi đèn pin - chao ơ - hàng trăm con dơi. Lũ dơi thấy ánh sáng thì đập cánh đồng loạt tạo nên luồng gió mát trong đường hầm ẩm thấp hơi ngọt ngạt.

Khi chia tay Bạch Mã, về lại Sài Gòn tôi được nghe một câu chuyện về Cẩm. Đó là có một nhóm trẻ mồ côi ở Sài Gòn đi tham quan Bạch Mã, khi được Cẩm hét gọi chim - hàng trăm con chim trời riu rít bu lại, lũ trẻ mồ côi thích quá, khi xuống núi, một cô bé trốn đoàn không về, đi tìm mãi mới thấy. Cô bé ôm lấy Cẩm mà hu hu khóc: “*Chú Cẩm ơi, chú cho con ở lại đây với chú để chú dạy con hét tiếng chim*”. Cô giáo đã kéo cô bé lên xe hơi, cô bé với gọi: “*Chú ơi, lúc nào con cũng sẽ nhớ chú! Con ao ước được như chú!*”

Dù sự thật sớm ấy tôi chứng kiến Cẩm không gọi được chim về bởi gió quá, nhưng điều ấy nào quan trọng gì, khi ở chót vót đỉnh 1.450 mét Bạch Mã kia luôn có anh - người yêu rừng, yêu thiên nhiên đến cả trong mơ cũng huýt sáo tâm tình với chim. Người đã đặt tên con trai mình là Bảo Lâm – tức “*Bảo vệ rừng*”.

À, tôi quên một điều, khi chia tay Cẩm tôi bắt gặp một con chim trĩ sao lông trắng băng qua đường. Tôi thần thờ ngừng xe lại ngắm nó, nhưng khi đưa máy ảnh lên thì con trĩ xòe đôi cánh rộng lao vào khu rừng già rồi biến mất... ■

LT.V

KỂ CHUYỆN GIA ĐÌNH TÔI

Me tôi

*M*ẹ tôi là một người con gái nhan sắc. Nhưng số phận sớm đưa mẹ tôi đến với những bươn chải trong cuộc sống. Tuổi trẻ của mẹ tôi lớn lên trong bùn đất, suốt ngày lăn lộn với ruộng vườn chỉ đổi lại những miếng cơm manh áo. Và rồi ngày mẹ tôi tròn 20 tuổi, mẹ theo các chị dân quân đi làm nhiệm vụ, mà mẹ lại đẹp và tròn trịa như ánh trăng rằm nên đã có rất nhiều chú bộ đội muốn cùng mẹ kết tóc xe duyên và trong đó mẹ đã yêu một chú bộ đội tên là H. Hai người yêu nhau và hẹn ngày về sẽ tổ chức lễ cưới. Nhưng không ngờ chỉ ít lâu sau mẹ tôi nhận được tin chú H đã hy sinh. Đau đớn vô cùng, mẹ tôi thề sẽ không bao giờ nghĩ tới chuyện lập gia đình nữa. Mỗi tình đầu không dễ gì quên được. Bên những niềm vui cùng các chị dân quân, mẹ đã dần dần vơi đi nỗi đau ấy. Và thời gian trôi qua, mẹ trở về với làng quê nơi gắn liền với tuổi thơ cát và bụi của mẹ. Trong thời gian mẹ vắng nhà, ông ngoại ở nhà đã ngã bệnh và được một chú đi qua vùng cứu giúp, và ông hứa sẽ gả con gái cho. Biết chuyện, mẹ tôi khóc nhiều lắm vì mẹ phải lấy một người mà mẹ không hề yêu không hề nhớ, nhưng vì chữ hiếu mẹ đành nhắm mắt lấy người mà mình không hề có tình cảm.

Ngày mẹ bước chân về nhà chồng chỉ có hai bàn tay trắng, túi cho số

phận mẹ khóc nhiều nhiều lắm. Thế là mẹ tôi lại đến với một mảnh đất xa lạ, chưa hề biết đến. Mẹ thoáng nghĩ trong đầu “âu cũng là số phận” chắc sẽ như những người đàn bà khác lấy chồng sinh con và làm ăn... Nhưng nghĩ thì như vậy còn sống và làm như thế nào để vừa lòng gia đình chồng lại là nỗi đau đớn thứ hai của mẹ, và nỗi đau lần này nó như khoét sâu vào từng đường gân thớ thịt của mẹ. Bà nội tôi là người khét tiếng keo kiệt và khó tính. Bao khoản chi tiêu trong nhà không kể lớn hay nhỏ đều phải thông qua bà hết. Làm gì cũng phải được phép của bà và cái gì bà chưa ưng ý thì phải làm lại khi nào vừa lòng bà mới thôi. Là con dâu trong nhà mà không khác gì con ở, mẹ tôi phải cắn răng chịu đựng.

Rồi ngày thai nghén cũng đã đến, mẹ tôi mang một cái bụng to mà bà đầu có cho ở nhà, cũng phải ra đồng làm lụng, hết việc đồng áng đến việc nhà cửa nương vườn, không khi nào ngơi tay cả. Ngày sinh nở đã đến, bà cũng tỏ ra chăm sóc mong sao đó sẽ là đứa cháu đích tôn nối dõi, vì bố tôi là con một và cả gia đình chỉ có bố là con trai. Điều mà bà tôi mong muốn lại không đến, mẹ sinh ra một bé gái rất xinh và mẹ lấy ngay tên quê hương mình đặt tên cho con gái là “Cẩm Thành”. Biết tin mẹ sinh con gái, bà không thềm lên trạm

hỏi thăm sức khỏe của cháu như thế nào, bà cũng không đem cơm cháo lên cho mẹ, may có o sau thương mẹ nên luôn đưa cơm cho, còn bố từ khi mẹ sinh con gái cũng đâm ra uống rượu suốt ngày, không hề quan tâm vợ con xem thế nào? Mẹ tôi đành ngậm đắng nuốt cay chỉ mong sao “mẹ tròn con vuông”. Và từ đó bà càng hành hạ và áp bức sức lực của mẹ và mẹ tôi đành cam chịu cho số phận hẩm hiu của mình!

Cách hai năm mẹ tôi lại mang thai, lần này bà bắt mẹ phải đi khám xem con trai hay con gái, biết lần này cũng là con gái bà đã nói bóng nói gió nào là nhà này chỉ cần đứa cháu đích tôn để sau này nó xây dựng cơ đồ cho cả nhà chứ con gái làm được gì? Lớn lên nó về nhà chồng... Bao lời nói của bà làm cho đầu óc mẹ xoay tròn đau đớn. Ngày đó chính bố tôi người đã tạo nên tôi ngày nay lại bắt ép mẹ tôi phải phá đi chính giọt máu của mình và ông nói: “*Nếu cô không phá đi thì không thể sống với gia đình này đâu*”.

Mẹ tôi không còn cảm được chính nỗi đau đớn đó, đứng dậy nói trong muôn vàn tiếng nấc nghẹn ngào: “*Anh không có quyền bắt tôi phải hủy đi chính cốt nhục của mình*”. Và sự ích kỷ, độc đoán, gia trưởng, vũ phu của ông đã ép mẹ tôi đến bước cuối cùng là phải “ly hôn” để giữ cho được tôi ngày hôm nay. Thế là mẹ con tôi phải rời khỏi chốn ác nghiệt đó. Mẹ con chúng tôi đành phải trở về nơi quê hương đã sinh ra người con gái đẹp là thế và khổ đau cũng là thế. Thấy mẹ con chúng tôi về ông ngoại rất vui, ông cứ tưởng rằng chắc mẹ con sẽ

hạnh phúc không ngờ cái hạnh phúc mà ông tưởng lại là nỗi đau đớn suốt đời của mẹ.

Và hôm nay chúng tôi cũng lớn lên nhờ tình yêu thương vô bờ vô bến của mẹ. Dù tuổi thơ của tôi chưa bao giờ được cất gọi hai tiếng “bố ơi” nhưng tôi hạnh phúc và tự hào về mẹ. Mong sao mẹ mãi là điểm tựa cho chúng con bay xa và xa hơn nữa.

NGUYỄN THỊ THANH HẰNG

(Thôn 1, Cẩm Thành, Cẩm Xuyên, Hà Tĩnh)

Nhận xét của quý ông

❖ Không có gì khiến tôi bức bối bằng những phụ nữ quản lý tôi quá chặt. Họ phát điên khi tôi vừa nhìn theo một phụ nữ khác. Khi họ ở bên, họ không cho tôi bước đi nửa bước. Tôi luôn cảm thấy như mình bị một sợi dây thòng lọng tròng vào cổ và thắt chặt. Dù cô ta xinh đẹp đến mấy, tôi cũng thấy cô ta hết hấp dẫn.

❖ Có những phụ nữ không hiểu gì về các sự việc đang diễn ra xung quanh. Họ chỉ trang điểm, đọc tạp chí thời trang. Tôi gặp nhiều phụ nữ xinh đẹp, nhưng khi họ vừa mở miệng, là tôi hết hứng thú với họ. Họ không còn sức quyến rũ nữa.

❖ Đàn ông không chịu nổi khi bị lợi dụng, họ rất ghét khi bị đánh giá theo tiền thu nhập của họ. Cảm giác của họ cũng giống như cảm giác của phụ nữ khi bị đàn ông đánh giá theo vòng ngực và vòng eo.

NGUYỄN THÀNH TUÂN

(Theo B. Angelis)

BÁO ĐỘNG MỘT THỰC TRẠNG:

Chuyện buồn dưới ánh đèn đường

Phóng sự của ĐỨC ANH

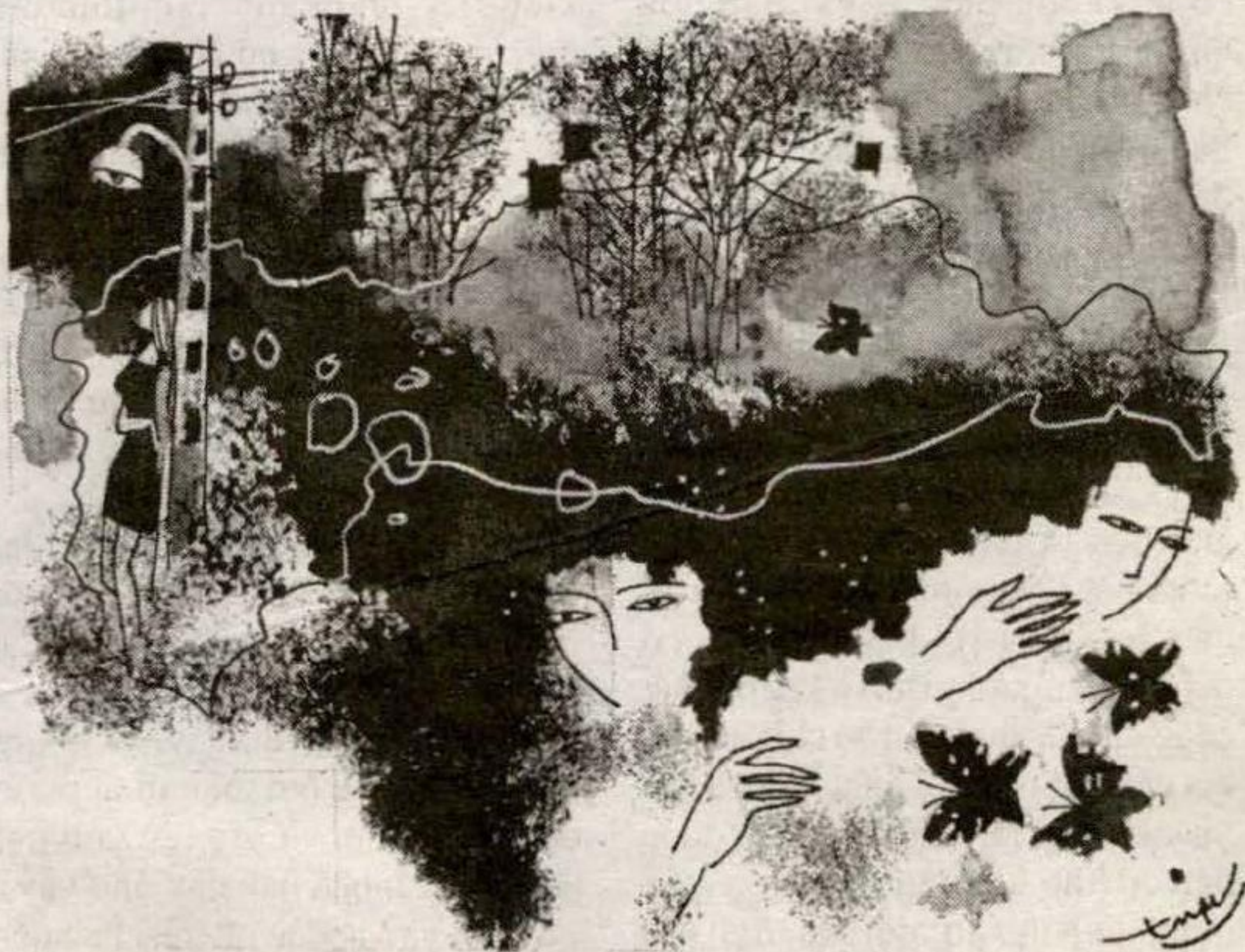
Từ khoảng nửa năm trở lại đây, cả một đoạn đường Giải Phóng (Hà Nội) dài hàng chục ki-lô-mét từ công viên Lê-nin đến bến xe Giáp Bát, cứ tối đến có rất nhiều cô gái (phải nói là khá xinh) đứng như chờ ai đó. Các cô đứng rất trật tự, mỗi cô cách nhau khoảng 10 – 15 mét, ăn mặc cực kỳ model, gợi cảm... Các cô không ồn ào, không chèo kéo khách qua đường, nhưng nếu gã đàn ông nào đó đứng lại có nhã ý chuyện trò, các cô cũng rất vui vẻ tiếp. Câu chuyện của họ cũng nhanh chóng kết thúc, khi các gã đàn ông bỏ đi, thẳng hoặc có cô gái ngồi lên phía sau xe. Như vậy cuộc mặc cả đã thành công. Những ngày đầu, người Hà Nội nhìn thấy cảnh này rất khó chịu, chẳng lẽ gái bán hoa bây giờ lại «hành nghề» một cách lộ liễu như thế sao?

Có lẽ do máu nghề nghiệp, tôi thường rất hay quan sát những hiện tượng... mới lạ và “bất thường” như vậy. Lên “khoe” với một vài anh bạn trẻ trong cơ quan, ai cũng “bán tín, bán nghi”. Đúng là gần đây mại dâm bung ra, công khai hơn. Dạo trước báo chí đưa rùm beng chuyện mại dâm nam ở Thành phố Hồ Chí Minh. Truyền hình quay được cả một dãy những chàng sinh viên trẻ, khỏe, đẹp trai đứng mời khách. Chàng nào cũng mặc áo phong quần bò, tóc xẹt gồm láng bóng, cánh tay trần khoe cơ bắp rất hấp dẫn. Khi được phóng viên nhà đài phỏng vấn, một cậu sinh viên quê ở miền Trung còn sẵn sàng đứng trước ống kính ghi hình trả lời

rất tự nhiên, đại loại như nhà nghèo không có tiền ăn học nên phải ra đường “hành nghề”. Tưởng nam giới công khai cái nghề ấy của họ ra đã là quá rồi, giờ thì chị em cũng đã... vượt rào. Năm ngoái, báo Văn Nghệ có đăng một bài viết của Phó Chủ tịch Quốc hội Mai Thúc Lân sau chuyến ông thăm và làm việc với Quốc hội Hà Lan. Ông Lân kể, ở Hà Lan, chính phủ thừa nhận và cho phép phụ nữ hành nghề bán dâm. Nhiều đường phố ông và đoàn đại biểu của ta đi qua, chị em phụ nữ gầy như không mặc gì đứng trong các.... tủ kính chờ khách đến xem và ngã giá. Chuyện ấy ở thủ đô Amsterdam, mãi Châu Âu là quá bình thường. Nhưng ở ta mại dâm bị cấm, mua

bán dân thậm chí còn phạm vào Bộ luật Hình sự thì trường hợp những cô gái “vượt rào” như tôi nhìn thấy ít nhiều đã làm người Hà Nội bị “sốc”. Hầu hết các cô bác ở tuổi trung niên trở lên đi qua đều lắc đầu, lè lưỡi, có người lâu bầu tỏ vẻ ám ức, và cũng không tránh được sự khinh miệt. Chỉ đám thanh niên là khoái, chúng sà vào nhìn ngắm, chỉ trỏ, cười nói, thậm chí bắt chuyện với các cô. Một vài anh chàng nhà quê lên thành phố làm cừu vụn, bốc vác... có lẽ lần đầu được thấy các cô gái làm tiền cũng mon men đến gần. Nhưng biết đây không phải là “khách hàng” của mình, các cô không nhiệt tình lắm, chỉ ban cho các “chú em” vài nụ cười thân thiện. Tôi đứng phía cổng trường ĐH Bách Khoa Hà Nội nhìn

sang, một vài chiếc xe máy dừng lại. Toàn các cậu con nhà giàu, tóc dài, ăn mặc bụi bặm, cưỡi xe Avenir. Tuy nhiên rất trật tự, xe dừng ở chỗ cô nào thì cô ấy tiếp, chứ không có chuyện thấy có khách là các cô đổ xô lại tranh giành như ở đường Trường Chinh, vườn hoa ĐH Thủy lợi... Nó ngược hẳn lại với cảnh ở phố TQ gần hồ Thiền Quang vừa trơ trẽn, vừa thô lỗ mà mấy năm trước đã có lần tôi được “mục sở thị”. Lần đó, cũng vì tò mò tôi và anh bạn lượn qua phố TQ (nổi tiếng vì chuyện trai gái). Xin nói ngay, chúng tôi mới chỉ lượn qua chứ không hề dừng xe, không bắt chuyện, không mặc cả gì. Thế mà gần chục cô gái bán hoa xông ra, phải nói họ nhanh như những con bò tót (đâu có ốm yếu, mất lời mớ,

Minh họa: NGUYỄN MỸ.

miệng ngáp ngủ như vài bài báo miêu tả về họ). Bất đầu xảy ra một cuộc giằng xé, bạn tôi khỏe thế mà bị một cô lôi thốc xuống, rồi cô ta nhảy lên ngồi sau yên xe bá chặt cổ tôi. Cũng may cậu bạn tôi làm bảo vệ cho một ngân hàng, biết chút võ võ nhưng cũng phải mất gần chục phút mới đánh bật được các cô ra chạy tháo thân. Còn tôi cứ thế chờ thốc cái cô gái dám cả gan nhảy lên sau xe bỏ chạy. Tôi phóng như bay, ra cuối phố TQ rồi ra đường lớn. Yên tâm rồi, đến lúc này thì chính cô gái hoảng sợ. Lúc đầu hung hăng là thế, giờ cô xuống thang van xin tôi cho cô xuống. Không nghe, tôi càng phóng nhanh hơn. Cô gái òa khóc nức nở, người cô run bần bật. Sau này nghe anh bạn kể lại mới biết cô ta không phải là gái bán hoa chính hiệu, mà chỉ được thuê để chặn giữ khách. Chứ thực sự là gái bán hoa phố TQ thì chắc chắn hôm đó tôi sẽ phải dùng xe đẩy cô ta xuống may ra mới thoát thân.

Vì vậy lần này chúng kiến các cô gái bán hoa hành xử có chút gì đó “văn minh” tôi thấy “cảm cảm” trong lòng. Phải chăng đâu có phải tất cả họ đều thất học, đều thiếu sự giáo dục? Có thể vì một sự xô đẩy, một phút nông nổi nào đó? Chứ tôi đảm bảo rằng với những cô gái có thân hình người mẫu và khuôn mặt cũng khá ưa nhìn như họ chỉ cần học hết cấp III, có chút hiểu biết xã hội thì kiếm một tám chồng đường được đâu có khó khăn gì. Họ có quyền mơ đặt chân vào một gia đình gia giáo lắm chứ.

Đêm về khuya, khách mua hoa đông hơn. Bây giờ là những người đàn ông trung niên, béo tốt, thậm chí có một vài ông đầu đã hói, bụng hơi to. Bà hàng nước dường như đêm nào cũng chứng kiến nói với tôi: “Có cả mấy ông đi xe con chú ạ. Táp nập lắm. Nhưng cũng chỉ 11 – 12 giờ là tan thôi”. Thì ra thế, trong cái lòng mênh mông của thành phố này, có nhiều kiểu người, mỗi kiểu người có một giờ giấc và cách ăn chơi hưởng thụ khác nhau. Chập tối là những chàng con nhà giàu. Họ kiếm một em nào đó trên đường Giải Phóng rồi vào các nhà nghỉ ở khu vực Giáp Bát hưởng lạc. Lớp thanh niên này có nhiều ngón chơi “dã man” lắm: vừa làm tình vừa xem phim sex và thực hành theo những kiểu trên phim ảnh, làm tình tập thể... Vài chàng chung một em chỉ ra triệu bạc đâu có bỏ bèn gì. 21-22 giờ kết thúc họ lại đến tụ điểm vui chơi khác: nhảy, uống rượu nặng, cặp với gái nhảy ở vũ trường, dùng thuốc lắc... Cha chú các cậu lại có “barems” (ba-rem) khác. Hết giờ làm họ ra sân quần vợt, bể bơi. Sau đó đi nhậu, tây tây rồi chẳng lẽ mò về với bà vợ già khó tính. Mới 22 – 23 giờ, còn sớm chán thế là họ lại tìm ra phố hoa. Rất có thể cô gái đi cùng họ thì vừa này đã đi cùng con trai họ, có sao đâu...

Phải mất nhiều ngày, và thông qua một tay xe ôm tôi mới tiếp cận được với Mạn và Mơ (cứ tạm gọi tên 2 cô gái bán hoa này như vậy). Cả Mạn và Mơ đều rất trẻ, chưa đến 20. Một quê ở Yên Bái, một ở Nam

Định. Hai người đều “làm ăn” ở đoạn đường gần bưu điện quận Hai Bà Trưng (cũng trên trục đường Giải Phóng). Sát nách bến xe phía Nam, nổi tiếng là một khu vực có nhiều tệ nạn xã hội, đây quả là “miền đất hứa” cho Mạn và Mơ “hoạt động”. Mới tháng trước, công an quét được một ổ chuyên chiếu phim sex cho lái xe đường dài. Khi công an ập vào, hàng chục lái xe vẫn đang dán mắt vào màn hình “thưởng thức” những cảnh làm tình hết sức thú vị. Rồi dư luận còn phản ánh có hiện tượng lái xe chiếu phim sex ngay trên ô tô cho hành khách đi tuyến Bắc – Nam xem. Nơi đây có hàng trăm nhà nghỉ, rất tiện lợi cho hoạt động mại dâm. Lên Hà Nội đã hơn 1 năm, Mạn và Mơ là 2 cô gái bán hoa đất hàng nhất ở khu vực bưu điện quận Hai Bà Trưng. Tôi không “khai thác” được gì ở các cô (có lẽ họ biết tôi sẽ đưa lên báo) họ chỉ đồng ý kể qua loa một vài chuyện bên lề. Nhưng tay xe ôm đã nói về họ. Nói chung cũng chẳng có gì đặc biệt, dĩ nhiên các cô phải thuê nhà trọ, chấp tối cũng ra đứng xếp hàng như các “đồng nghiệp”. Họ không đứng dưới bóng cây, mà đứng dưới các bóng điện cao áp. Như thế “khách hàng” nhìn rõ hơn, họ có cơ hội phô vẻ đẹp của một “món hàng” – vâng các cô đã xác định mình chỉ là một món hàng, không cao xa mỹ miều gì. Được giá thì các cô đi. Tất nhiên chuyện bán hoa đôi khi cũng gặp khách sộp, khách “kẹo”, chẳng sao cả. Đời là thế mà. Mạn cho tôi biết, trong đội ngũ bán hoa trên đường Giải Phóng có vài cô đã từng

là người mẫu nghiệp dư. Họ đẹp, rất chọn khách, và dĩ nhiên giá cũng cao, không dưới 500.000 đồng mỗi lần. “Có sinh viên không?”. Tôi hỏi. “Hồi trước có 2 - 3 em. Nhưng sau bọn nó không chịu được nên thôi”. Tôi không hiểu Mạn dùng từ “chịu” này theo nghĩa nào, có lẽ cả 2 nghĩa đen và bóng.

“Đi đêm lắm cũng có ngày gặp ma”, với Mơ thì khác. Cô không gặp ma, mà đang gặp một “hoàng tử”. Mơ không kể nhưng Mạn thì thầm với tôi: “Cái Mơ rất có thể nó đổi “nghề” anh ạ. Tháng trước nó gặp một anh. Anh này vợ đi lao động ở Đức, rồi lấy chồng người Đức định cư bên đó. Anh ta trông đàn ông lắm, mà rất tư cách, điềm đạm. Thậm chí có tối anh ấy còn ra tận đây tặng hoa bọn em (Ồi lãng mạn quá - tôi thầm nghĩ). Anh ấy có vẻ yêu nó. Anh ấy có nhà cửa, và may nhất là chưa có con riêng. Chỉ sợ trong lúc đau buồn này anh ấy cần nó để lấp chỗ trống, sau nghĩ lại không hiểu anh ta có chấp nhận không?”. Quả thật nghe câu chuyện Mạn kể mà tôi thấy... bàng hoàng. Lẽ nào một chàng đẹp trai, rất tư cách mà dám “dùng cảm” đứng ra giữa ánh sáng chói chang như ban ngày của ngọn đèn cao áp này tặng hoa cho một cô gái điếm. Vâng, trong thế giới của các cô có nhiều điều “lãng mạn” ấy chứ. Mặc dù chỉ được nghe kể nhưng tôi cứ muốn tin câu chuyện trên là có thật, và nếu có thật thì tôi biết nói gì với các bạn lúc này... ■

Tháng 6 - 2002

Đ.A

Trong một nhóm các cô gái đùa vui, một cô nói “*nam nữ thọ thọ bất thân*”, hãy cảnh giác khi gần đám đàn ông. Một cô gái khác phản ứng: chuyện đó xưa rồi, ngày nay “*nam nữ cộ cộ thành thân*”. Muốn có người yêu thì phải giao tiếp, gần gũi mới hiểu được họ tốt xấu thế nào.

Đó là thực trạng xã hội ngày nay quan niệm về tình yêu của lớp trẻ. Tình yêu thời xưa và thời nay có gì khác nhau? Đó là vấn đề cần được quan tâm.

Cứ như xưa “*trai lớn lấy vợ, gái lớn gả chồng*”, nhất nhất cha mẹ đặt

người xưa đi khai khẩn nương rẫy đã được ví như những đôi trai gái chấp nhận sống với nhau vì tình yêu đẹp như “hai quả tim vàng”. Cái đẹp đó vẫn còn giữ nguyên giá trị của tình yêu, song đó không phải là cách sống thử trước hôn nhân của người xưa mà là tình yêu chân chính, cho dù có nghèo khó vẫn giữ được tình vợ chồng.

Chuyện xưa nhưng không cũ, ngày nay trai gái có quyền yêu nhau và tìm hiểu nhau, những buổi hẹn hò ban đầu, cố gắng tìm chỗ cách xa để còn e lệ, sau đó xích lại gần nhau hơn để nghe hơi thở của nhau, rồi

Trình tiết thời nay

TS. VŨ GIA HIỂN

đâu con ngồi đấy thì cũng khổ cho giới trẻ nên vợ nên chồng mà chưa có tình yêu, không được quyền lựa chọn người bạn đời của mình, mọi việc đều phụ thuộc vào cha mẹ, nào bên vợ nào bên chồng, không có quyền quyết định tương lai hạnh phúc của hai người. Vì thế đã có nhiều đôi trai gái trốn nhà đi xây tổ uyên ương, “*một mái lều tranh hai quả tim vàng*” bắt đầu từ những câu chuyện này. Họ yêu nhau là trên hết, quyết tâm đi lập nghiệp từ mái lều tranh, biết chấp nhận dư luận xã hội và trốn bỏ gia đình để tự thành hôn với nhau. Lều tranh chưa phải là nhà tranh mà là một cái chòi được dựng lên từ cây cỏ tranh, hình ảnh của

khoảng cách cũng không còn, “*lúa gần rom lâu ngày cũng cháy*”. Nói thế không phải bất cứ đôi trai gái nào cũng vậy, vẫn còn rất nhiều người giữ được sự trong sáng cho đến ngày cưới.

Tuy nhiên, những chàng trai nói rằng: “*Đã yêu thì yêu hết mình, như thế mới thực tình*”, và cũng có những cô gái “*nhẹ dạ cả tin*” và muốn chứng minh “*tình yêu hết mình*” giao cả đời con gái cho những lời nói ngọt ngào; hết mình đâu phải một lần mà lần này rồi đến lần khác, cuối cùng hậu quả các cô là người lãnh đủ. Đa phần các chàng trai sau khi “*yêu hết mình*”, thấy có chuyện là cao chạy xa bay, để lại những đứa

con ngoài ý muốn. Cũng có những cô gái chấp nhận cùng các chàng trai sống phóng túng, thỏa thích lối ăn chơi thực dụng dẫn đến những ông bố bà mẹ vị thành niên, sống không cần biết tương lai, không cần đến cuộc đời, không biết trinh tiết là nghĩa gì. Và có những cô gái vì tiền mà dấn thân, nghĩ rằng có tiền là có tất cả đã không màng đến chữ trinh, ngày tháng qua đi, tình cảm héo khô, sống cô đơn, bị khinh bỉ, lúc đó ước muốn hạnh phúc thì đã muộn. Còn biết bao câu chuyện đau thương của những cô gái nhẹ dạ cả tin trong thời kinh tế thị trường, sinh con và nuôi con một mình, con không có cha. Sự đau khổ nhất của tình yêu ban đầu đa phần đều không giữ được chữ trinh cho đến lúc hôn nhân mà bất hạnh thường rơi vào các cô gái, rồi những đứa trẻ vô tội, tiếp theo là những ngày tháng kinh hoàng khó mà lường trước. Không giữ chữ trinh có nghĩa là bán rẻ trinh tiết, vui dập tình yêu, gây hậu quả không chỉ riêng cho bản thân, gia đình và xã hội.

Trinh tiết là cái tiết hạnh của đời con gái, thời nào cũng cao quý, là vô giá mà tạo hóa dành cho tình yêu không gì có thể thay thế. Song dẫu hiển lúc nào, ở đâu là vấn đề hết sức quan trọng đối với đời người. Thời xưa trinh tiết được hiểu theo nghĩa "*nam nữ thọ thọ bất thân*", ngày nay trinh tiết phải hiểu là một sự trọn vẹn về tình cảm vợ chồng. Xã hội văn minh, giao tiếp giữa nam và nữ dễ dàng nhằm tìm hiểu tâm lý, tính cách và hoàn cảnh của nhau, không phải để sống thử trước hôn nhân,

khác với cơ chế thị trường tiếp thị hàng hóa cái gì cũng thử. Tình yêu và hôn nhân là cái trinh tiết, cả đời chỉ có một lần, không nên và không được phép thử. Liều lĩnh "thử" sẽ gặp sự nguy hiểm như "*bom nổ chậm*" là tiêu tan cả cuộc đời vào bất cứ lúc nào.

Song, không phải ai cũng quý giá sự trinh tiết. Có những bạn trẻ cho rằng sống thử trước hôn nhân là lối sống hiện đại. Nghĩ như vậy là không đúng. Chúng ta cần hiểu rõ như thế nào là gia đình hiện đại, tình yêu thời hiện đại? Đây là vấn đề cần phải phân biệt giữa thời đại công nghiệp hóa, hiện đại hóa với bản chất tình yêu là sự hoàn toàn khác nhau về phạm trù tính chất. Thời đại hiện đại là nhanh, là công nghiệp, là tự động, song bản chất tình yêu không cho phép người ta "nhanh", "đốt cháy giai đoạn", "công nghiệp" hay "tự động" mà phải là quá trình của sự phát triển tự nguyện tự giác về tình yêu, tình cảm, đạo đức và trách nhiệm, là nền tảng của hôn nhân, là sự chấp nhận đạo lý, gia phong, phúc đức, nhân quả, là hành động thực tiễn trong đời sống vợ chồng... ý nghĩa làm nên hạnh phúc, trong đó cái đẹp của tình yêu không thể thiếu hai chữ "trinh tiết".

Cái đẹp của tình yêu thời xưa vẫn còn nguyên giá trị trong thời nay, đó là tình yêu chân chính, tiết hạnh, được so sánh với tình yêu bất chính, bán rẻ chữ trinh. Trời đất có thể xoay vần, thị trường có thể thay đổi, song trinh tiết thời nào cũng quý. ■

V.G.H

Gần nhà Nụ có cô Xoan đã hơn 30 tuổi mà vẫn chưa chồng, nhiều người đến ngỏ lời nhưng cô đều từ chối. Mẹ Nụ thường khuyên: “*Lấy ai thì lấy quách đi, bằng ấy tuổi rồi còn chờ gì nữa?*”. Cô Xoan chỉ im lặng.

Thời gian trôi, Nụ trở thành thiếu nữ, cô Xoan cũng già hơn, tóc đã điểm những sợi bạc. Nụ thương cô Xoan lắm,

Minh họa: NGUYỄN MỸ.

CHUYỆN LÀNG QUÊ:

Cô Xoan

LÊ THÙY VÂN

nhưng Nụ chẳng giúp được gì cho cô. Mùa xuân đến, Nụ thấy cô ngồi lặng im dưới gốc xoan trước nhà. Chùm hoa xoan cứ nở rộ trắng muốt một góc trời, có lúc Nụ thấy cô cầm một chùm

hoa lên và nhìn rất lâu. Nụ chợt nghĩ tuổi xuân của cây xoan có thể lặp đi lặp lại, còn tuổi xuân của người con gái thì không. Nhưng Nụ vẫn hy vọng một ngày nào đó sẽ có người đánh thức mùa xuân trong lòng cô. Thế rồi vào một đêm mưa Nụ được cô kể cho nghe về tình yêu mà cô đã mang trong lòng suốt 20 năm.

Nụ hỏi: “*Thế chú ấy bây giờ ra sao hả cô?*”

Cô bảo: *Sống hạnh phúc bên vợ và con của chú ấy...*

Ngoài trời mưa vẫn rơi, tiếng ếch ương nào nê, cô thả đôi mắt nâu đen

nhìn ra ngoài, bóng tối mịt mù bao phủ. Sáng hôm sau mọi người không còn thấy cô Xoan đi chợ bán rau, cổng tre khóa im ỉm. Bọn trẻ trong xóm buồn thiu. Miệng tiếng lan ra khắp làng. Người thì nói cô đi theo trai, người thì bảo cô bỏ nhà đi làm ăn xa... Nụ thắc mắc về hỏi mẹ: "*Mẹ ơi người ta nói thế có đúng không?*" Mẹ nói: "*Ồi dào! Làng quê lúc nào chả lắm chuyện!*" Bẵng đi một năm, một hôm cả nhà Nụ đang ăn cơm, bỗng nghe thấy tiếng trẻ con khóc oe... oe... oe từ nhà cô Xoan vọng đến. Nụ và mẹ vội chạy sang. Khi trông thấy trong cái bọc trắng một thằng cu đỏ hỏn, mẹ Nụ tròn mắt ngạc nhiên, còn Nụ thì hét lên sung sướng: "*Ô! Một cu cậu xinh quá!*"

Rồi mọi người bu lại xem, xì xào đủ thứ chuyện.

Mẹ Nụ về nhà với vẻ mặt thiếu náo tâm sự với bố: "*Bố cái Nụ ạ! Tội nghiệp cô Xoan quá, sinh con ra không cha, bị miệng đời gièm pha, rồi đưa con sau này sẽ ra sao?*" Bố Nụ im lặng, lúc sau lên tiếng: "*Thôi mặc cô ấy, u nó quan tâm làm gì? Từ nay ít sang đó thôi!*" Kể từ khi có đứa trẻ, vẻ mặt cô Xoan hình như trầm hơn, cô ít cười, ít nói, cứ đưa mắt ngóng về phía vô định như mong chờ điều gì. Ngày ngày cô lại đi chợ bán rau và nuôi con, cuộc sống đỡ quanh hiu. Cu Nhật (tên đứa bé) rất dễ thương. Thỉnh thoảng có người nói cu Nhật giống bố Nụ. Quả thật quan sát kỹ nó cũng có nhiều điểm giống cái mũi cao, cặp môi dày, nước da nâu... trừ đôi mắt buồn buồn đích thị của... cô Xoan. Nụ gạt phắt cái suy nghĩ đó đi và tự nhủ: "*Tạo hóa sắp đặt thiếu gì*

người giống nhau!" Nụ rất tin bố và cả cô Xoan nữa.

Một hôm không hiểu sao cu Nhật khóc dữ quá. Nụ chạy sang bỗng nó vào giường trong ru nó ngủ. Nụ thấy vật gì cộm ở dưới then giường. Tính tò mò của tuổi mới lớn, Nụ lật ra, một quyển sổ cũ đã úa vàng đập vào mắt Nụ là những dòng chữ: "*Mình có lỗi với chị và bé Nụ, nhưng mình rất yêu anh, yêu hai mươi năm về trước và bây giờ vẫn yêu, mình không muốn phá hoại hạnh phúc của chị... Anh đã cho mình cu Nhật, đó là nguồn sống duy nhất của mình, mình sẽ nuôi nó lớn khôn...*" Mắt Nụ nhòe đi, Nụ không còn đọc tiếp được nữa.

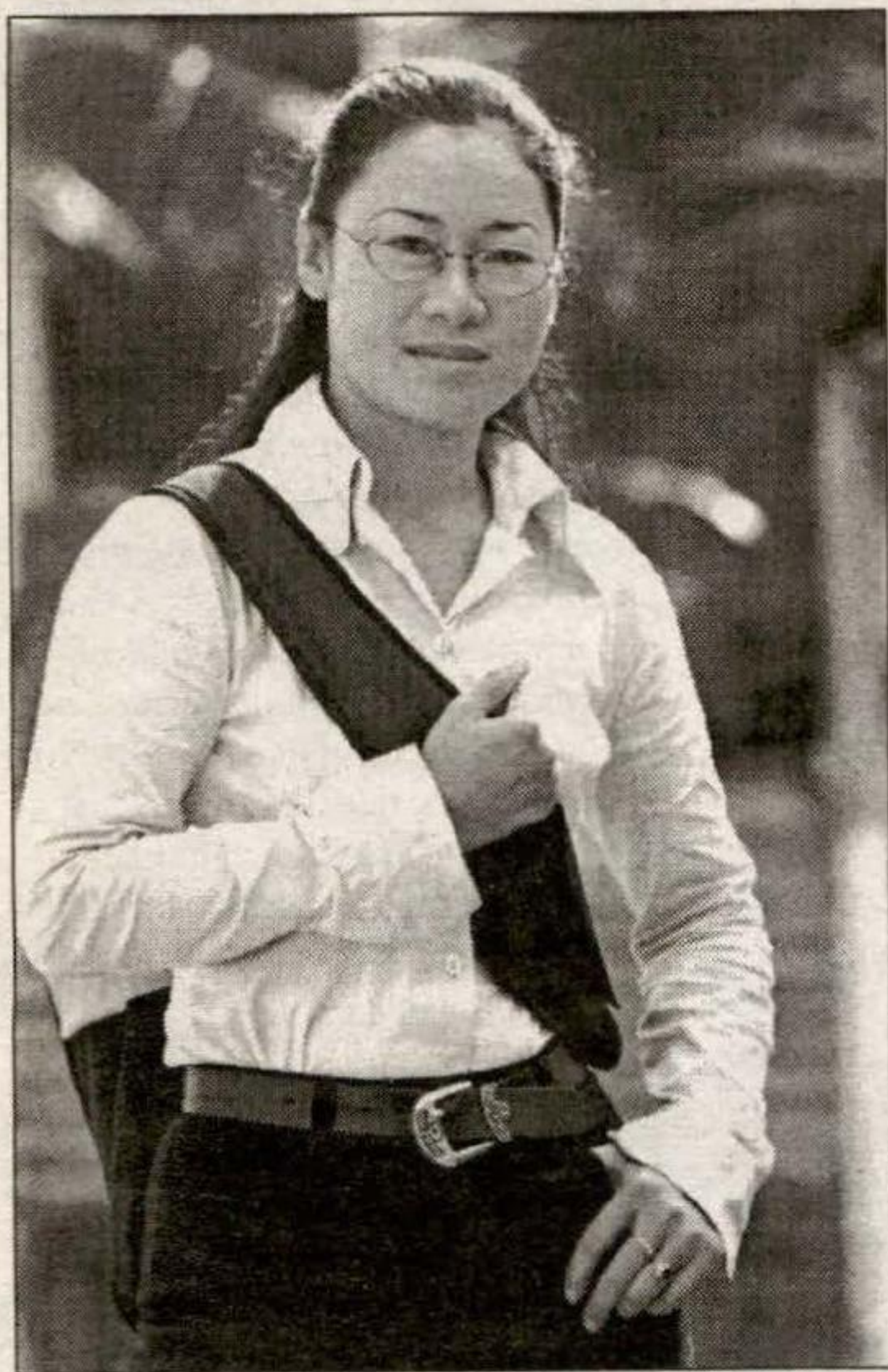
Đột nhiên Nụ thấy căm ghét cu Nhật và ghét luôn cả cô Xoan. Hình ảnh một người bố đáng kính sụp đổ trong Nụ.

Rồi Nụ rời nhà đi học xa, chuyện về quá khứ Nụ không nhắc lại nữa. Rồi Nụ cũng có tình yêu - lúc này Nụ mới thấy thông cảm với cô Xoan hơn... Thời gian êm ả trôi ru ngủ tất cả những điều Nụ biết. Hôm nay trở về quê ghé qua chợ mua ít trái cây, người đàn bà ngược lên nhìn Nụ, trời ơi, là cô Xoan ư? Cô đã già thế này rồi ư? Trong Nụ dấy lên niềm thương cảm kỳ lạ.

Ngày ngày cô vẫn nghiêng mình gánh rau trên con đê làng... Cu Nhật hồn nhiên tung tăng cắp sách đến trường, lớn lên bên cạnh cha mình mà nó vẫn chưa một lần được biết. Chưa bao giờ Nụ lại thấy thương cu Nhật đến như thế. Nụ hiểu rằng mình có thể tha thứ tất cả, nhưng liệu mẹ, mẹ có thể nào cảm thông và tha thứ cho bố chăng? ■

LT.V

NỮ ĐẠO DIỄN HỒNG NGÂN:

Hội hộp khi trái bóng lăn về phía mình

Hai phim trong vai trò biên kịch (Cô thủ môn tội nghiệp, Cô lái taxi) và hai phim làm biên kịch kiêm đạo diễn (Đối thủ, Nữ võ sĩ), trừ Cô lái taxi, các phim còn lại đều cùng đề tài thể thao, đều rất "hành động". Chúng tôi tìm gặp nữ đạo diễn

Hồng Ngan trong thời gian chị đang ấp ủ một bộ phim về bóng đá.

• *Chị đang làm gì vậy, sau một Nữ võ sĩ khá nổi đình nổi đám?*

- Ngan đang viết một kịch bản mới, vẫn đề tài thể thao, cụ thể là bóng đá. Ước ao được thực hiện xong trước SEA Games 22 diễn ra nhưng chắc khó hoàn thành kịp vì Ngan được đề nghị làm một phim khác, trong năm nay, một phim về đề tài kinh tế.

• *Với KB đề tài sở trường kia, Hồng Ngan sẽ cho ra mắt thêm một*

nữ vận động viên nữa trên màn ảnh nhỏ?

- Không, lần này vai chính sẽ là vận động viên nam, một cầu thủ bóng đá. Phim nói về những tiêu cực trong thi đấu thể thao nói chung và bóng đá nói riêng thông qua hình ảnh chiếc thẻ đỏ. Chiếc thẻ được giương lên để loại bỏ những pha chơi xấu, nhắc nhở về tinh thần thể thao cao thượng.

(Xem tiếp trang 71)

Con gái có nên tỏ tình trước?

YÊN ĐỊNH

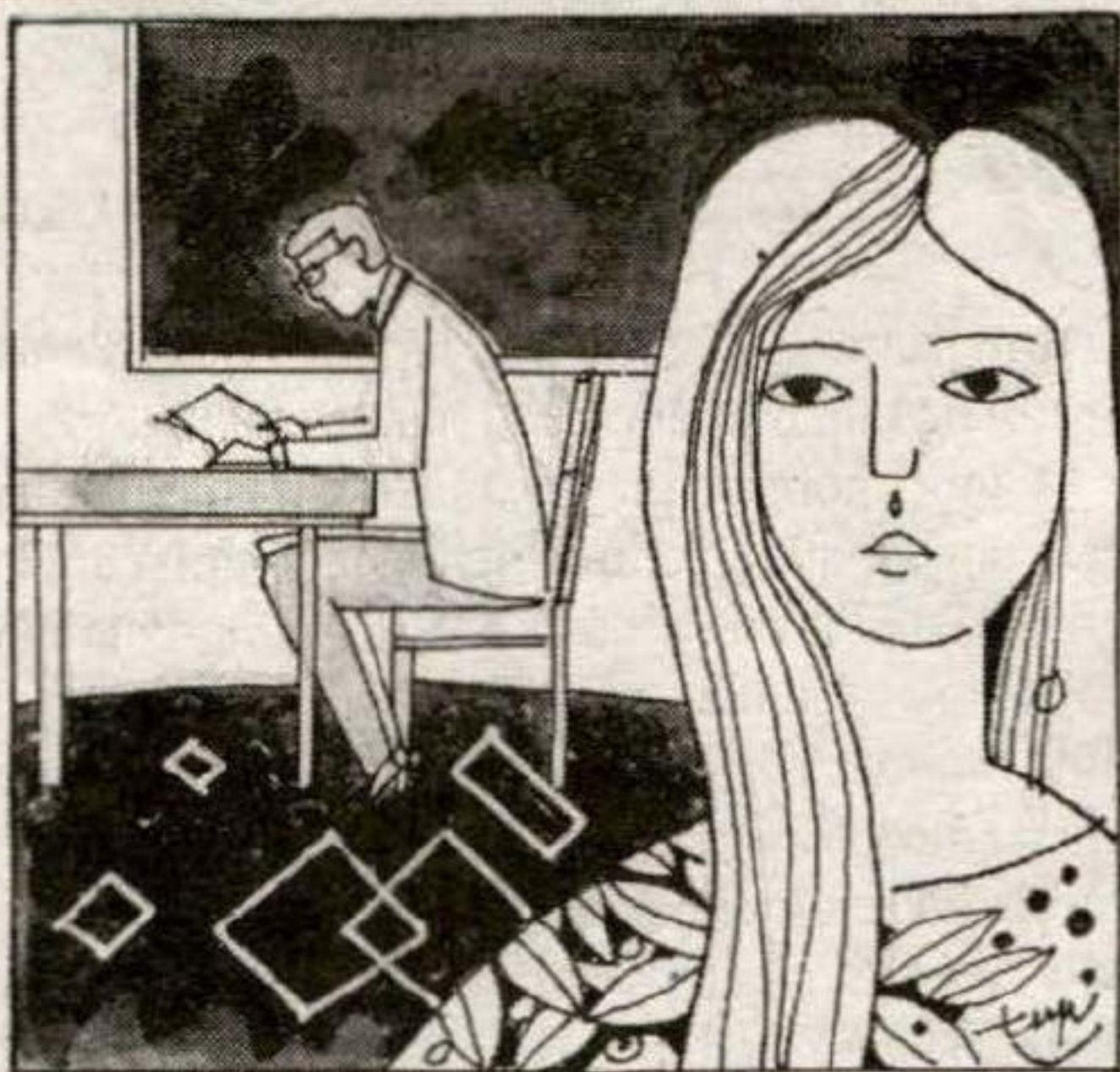
Trong buổi trao đổi về đề tài: “Bạn gái thời hiện đại với quan niệm bình đẳng” (được tổ chức cách đây không lâu tại Nhà Văn hóa Thanh niên TP.HCM) một câu hỏi được đặt ra: “Con gái có nên chủ động tỏ tình trước?” Câu hỏi này lập tức tạo nên cuộc tranh luận sôi nổi, bởi đây là vấn đề hấp dẫn được các bạn trẻ quan tâm.

Cũng không có gì ngạc nhiên khi nhiều ý kiến cùng chung quan điểm: con gái cũng có quyền chủ động thể hiện tình cảm của mình, và phần đông các ý kiến đó đều là của phái đẹp. Với những lý lẽ đầy tự tin, các cô lập luận rằng: “Thời hiện đại, nam nữ đều bình đẳng, chuyện con gái tỏ tình trước là chuyện bình thường. Khi bạn trai thuộc loại “thỏ đế” hoặc mặc cảm vì sự chênh lệch giàu nghèo, tuổi tác, dung mạo... nên chẳng dám hé miệng nói lời yêu, thì con gái đành vào thế chủ động để xóa đi những khoảng cách vô hình giữa hai người”. Một số ý kiến của phái mày râu cũng ủng hộ quan điểm trên, họ nhận xét: “Các bạn nữ sẵn có sự tinh tế, khéo léo, nên khi chủ động tỏ tình với bạn trai cũng thật dễ thương. Một khía cạnh khác cũng được đặt ra: Nên tỏ tình như thế nào? Đành rằng, những lời yêu thương được xuất phát từ trái tim, nhưng nếu chỉ nói ngắn gọn và đơn giản: “Em yêu anh”, thì cũng là một điều khó khăn mà cũng có vẻ kỳ kỳ thế nào ấy. Có những anh chàng chẳng những không đón nhận tình cảm của đối tượng mà còn tỏ vẻ coi thường hoặc khó chịu vì bị “tiếm quyền”. Còn những anh chàng nhút nhát thì sợ chết khiếp và tìm cách lảng tránh. Con trai tỏ tình mà bị từ chối thì cũng chẳng đến nỗi mất mặt, nhưng con gái tỏ tình mà bị từ chối thì ...quê chết. Vậy phải làm sao để không bị bẽ bàng khi chủ động nói lời yêu? Với vẻ “kinh nghiệm”, một bạn gái phát biểu: “Theo tôi, cần phải “biết mình biết người” thì mới thu được kết quả tốt đẹp khi chủ động “tấn công” bạn trai. Nếu người ấy “tình trong như đã, mặt ngoài còn e” thì bạn có thể mạnh dạn bày tỏ tình cảm trước. Còn nếu người ấy cứ vô tình mà chỉ có bạn “một mình ôm mối tơ vương”, thì bạn chớ nên nói lời yêu. Và nếu quyết định chủ động tỏ tình khi biết chắc người ấy cũng thầm để ý đến mình thì bạn cũng phải lựa chọn phương cách phù hợp, bởi tình yêu muôn màu muôn vẻ, không ai giống ai”.

Chuyên gia xã hội học - thạc sĩ Nguyễn Thị Oanh cũng đưa ra một số nhận xét: “Trong trường hợp cần thiết, con gái hoàn toàn có thể nói ra những lời yêu thương xuất phát từ tình cảm chân thật của lòng mình. Nhưng với ánh mắt, nụ cười, những cử chỉ duyên dáng, sự quan tâm chăm sóc ân cần... bạn cũng có thể bày tỏ được tình cảm của mình thay cho lời nói. Như vậy, sự chủ động của bạn không quá lộ liễu, phía người con trai vẫn nhận thấy và cuối cùng thì chính họ là người tỏ tình. ■

Y.Đ

Ông tơ sao khéo đá đoan?

Minh họa: NGUYỄN MỸ.

Anh Hoàng, một giáo viên trung học đã ngoại tứ tuần nhưng vẫn độc thân. Chẳng phải vì anh xấu trai, cũng không phải anh có bệnh tật gì. Anh có rất nhiều người để mắt tới, sẵn sẵn có, trẻ có, thậm chí mới lớn cũng có. Thế nhưng anh vẫn cứ lắc đầu: “Không yêu thì lấy làm sao được”. Sở dĩ đến nay anh vẫn không yêu được ai là vì trong tim anh còn mang nặng một mối tình thời trai trẻ.

Hồi đó anh yêu một cô gái tên Loan học cùng khóa, người ở Đông Anh ngoại thành Hà Nội. Quảng đời sinh viên có lẽ là thời gian đẹp và hạnh phúc nhất của hai người. Dự định khi ra trường anh chị sẽ đưa nhau về ra mắt và bàn với gia đình hai bên cho tổ chức lễ cưới. Thế nhưng, tốt nghiệp đại học anh chị chưa kịp thưa chuyện thì cha mẹ chị Loan đã giục chị lập gia đình với

một kỹ sư trẻ vừa mới đi du học ở Liên Xô về. Chị trình bày nguyện vọng với gia đình thì bị phản đối kịch liệt. Bố mẹ chị cho người đến nói những điều không hay lắm với gia đình anh. Để giữ thể diện cho gia đình, bố mẹ anh cũng khuyên ngăn con cái. Nhiều lần chị Loan đã đòi tự vẫn, thế nhưng không suy chuyển gì cuối cùng mọi chuyện cũng qua, phần thắng thuộc về gia đình. Thế là anh chị đành phải chia tay trong nước mắt. Trước khi quyết định đi xa, anh có đến tạm biệt và an ủi người yêu, anh nói với chị bằng một câu rất... kinh điển: “Thôi thì mình có duyên nhưng không có nợ biết làm sao được, nếu có kiếp sau chúng mình sẽ đến với nhau vậy”. Sau lần đó anh tạ từ quê hương (Tiên Sơn - Đình Bảng - Bắc Ninh) xin vào miền Nam dạy học, còn chị một thời gian sau cũng vâng lệnh phụ mẫu lên

xe hoa. Cho đến nay đã hơn hai mươi năm, vậy mà anh vẫn để tang mối tình ấy trong lòng.

Trong khi ngồi tâm sự nhân tiện có hơi men tôi hỏi: Chuyện gia đình anh tính đến đâu rồi, hay cứ định sống như vậy đến suốt đời? Nghe tôi hỏi vậy, anh bật dậy tìm trong quyển sổ lấy ra lá thư đưa cho tôi xem. Đó là thư của một cô sinh viên ĐH Kinh Tế tên là Thu Hà. Trong thư Hà đã bày tỏ tình cảm của cô với anh, cuối thư Hà bạo dạn (xin phép) thay cách xưng hô từ gọi bằng “thầy” chuyển sang gọi bằng “anh” và nói lên tình cảm của mình dành cho anh. Nhìn anh tôi cười bảo: Xem ra cô bé này bạo dạn quá nhỉ, yêu anh từ khi nào vậy? Không trả lời câu hỏi của tôi, anh bảo: Hà giống mẹ lắm, cả về tính cách cũng vậy rất bạo dạn trong suy nghĩ. Giải thích sự khó hiểu trên khuôn mặt tôi, anh nói: Hà là con của Loan đấy! Rồi anh kể: Gia đình Hà mới chuyển vào đây năm 1996, lúc ấy Hà là học sinh lớp 11. Hôm khai giảng, khi gặp Hà mình ngạc nhiên thật, cứ nghĩ sao trên đời này lại có người giống nhau đến thế? Đợi cho vào học yên ổn mình dò hỏi và xem qua lý lịch của Hà thấy giật mình. Không ngờ mình vào đến tận vùng quê Đồng Nai rồi mà vẫn gặp lại “bóng hình” xưa, chuyện như đùa khó mà tin nổi. Khi biết chuyện như vậy mình vẫn im lặng coi như không có điều gì xảy ra và không cho một ai biết. Do làm hiệu phó của trường, lại sống độc thân nên học trò hay lui tới chơi. Năm Hà học lớp 12 thường cùng với mấy đứa bạn đến

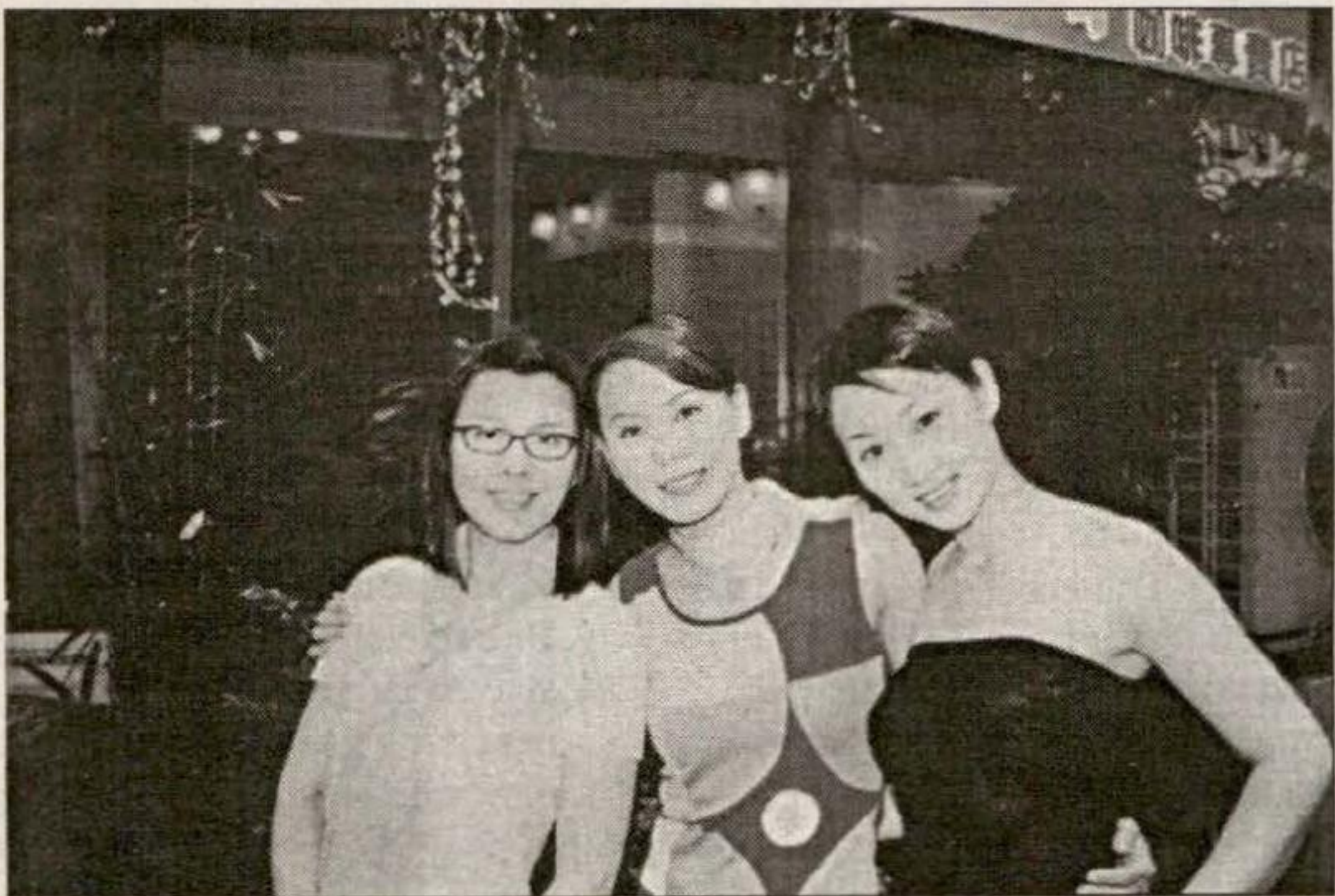
chơi suốt. Mình cảm thấy trong lòng rất vui, và hạnh phúc. Mình quý Hà lắm, và đã coi Hà như một người con khi nào không biết! Khi đi học đại học mỗi lần về Hà thường ghé vào đây thăm mình. Thật bất ngờ đến năm vừa rồi, Hà đột nhiên gửi cho mình lá thư này. Quả thực khi xem thư xong mình hơi khó xử, cuối cùng đành phải nói ra câu chuyện trong quá khứ cho Hà hay. Biết chuyện ấy, cô bé vừa buồn vừa mắc cỡ làm mình áy náy mãi. Giá như ngay từ buổi đầu nói cho Hà biết chuyện thì sẽ tránh được hậu quả tai hại ấy. Nhưng rồi mọi chuyện cũng xuôi, tết vừa qua mình đến thăm và chúc tết gia đình Loan, coi như không có chuyện gì, chỉ là đến thăm người bạn cũ mà thôi.

Thật không ngờ trong cuộc sống lại có những chuyện ngoắt ngoéo như thế, tình mẹ chưa nguôi thì duyên con lại đến. Để rồi một giáo viên dạy toán, bản tính khô khốc như anh cũng bật ra những câu thơ an ủi nỗi niềm riêng của mình:

*“Gặp nhau như gió thoảng
Nhìn nhau như mây trôi
Một chút gì để nhớ
Thôi tình có thể thôi”!*

Đấy là những câu thơ anh viết vào mùa hè năm 1997, khi cô học trò Thu Hà tốt nghiệp phổ thông trung học và phải xa trường, xa anh. Chia tay với tôi, anh cười nói vui: “Bây giờ mình chỉ để tâm đến đám hoa phượng (học trò) của mình sao cho học thật giỏi thôi, còn tình yêu thì đành đợi... trời.”

VÂN NAM

Ba cô bạn thân: Vương Bách Du (vai Chu Tiểu Nghiên), Đỗ Thiện Ni (vai Sa Lạc Mỹ), và Úc Phương (vai Giả Dục Phương).

GIẢI TRÍ VỚI VIDEO GIA ĐÌNH:

Câu chuyện lãng mạn

Biên kịch: Dương Man Phân

Đạo diễn: Trần Khải Tuấn

Sa Lạc Mỹ, Giả Dục Phương và Chu Tiểu Nghiên là ba người bạn thân từ thuở nhỏ. Tuy là bạn thân,

nhưng ba cô gái lại mang những tính cách khác nhau: Giả Dục Phương sôi nổi, nông cạn, Sa Lạc Mỹ thông minh, sâu sắc còn Tiểu Nghiên thì hơi ngờ nghệch. Họ yêu thương nhau như chị em, ba người cùng nhau mở một quán cà phê tên là "Mỹ nhân hương".

Sa Lạc Mỹ là nhà văn được nhiều người ngưỡng mộ. Cô được một tạp chí mời phụ trách chuyên mục giới tính. Tuy bản thân rất sôi nổi, nhiệt tình, đã từng viết những câu chuyện tình lãng mạn, những nhận xét sâu sắc về tình yêu, nhưng thực ra cô vẫn chưa có người bạn trai nào. Chủ nhiệm tạp chí - Hạ Vĩ - một người đàn ông ly dị vợ, có một đứa con trai, đã đem lòng yêu thương cô. Nhưng cuộc tình của họ bị vợ cũ của Hạ Vĩ tìm cách phá hoại.

"Chủ nhiệm tạp chí" Trương Bội Hoa (vai Hạ Vĩ).

Chuyện tình cảm của ba người bạn này, đều có liên quan đến Trần Thái – bạn của ba cô thuở thời học trung học. Nhưng cuối cùng, Trần Thái đã bị khuất phục trước tình yêu quá sôi nổi của Giả Dục Phương. Hai người có một đứa con gái tên là Nụ Nụ. Nhưng Giả Dục Phương với tính cách sôi nổi ấy đã khiến cho Trần Thái mệt mỏi. Tuy nhiên, anh không thể chia tay dễ dàng với Giả Dục Phương, vì sau những trận cãi vã, Dục Phương luôn tìm cách phục thiện và lại đáng yêu như xưa.

Còn chuyện tình của Chu Tiểu Nghiên lại khác. Tiểu Nghiên vẫn cứ ngây thơ, ngờ nghệch như cô học sinh trung học năm nào. Tính cách ấy lại hấp dẫn anh chàng lão luyện trong tình trường là A Hào. Nhưng cha của Chu Tiểu Nghiên không chấp nhận một chàng rể như vậy. Và cuộc tình của họ gặp phải bao trắc trở...

Xuyên suốt bộ phim là những “chuyện tình lãng mạn” như cái tựa vốn có của nó và những

"Mái ấm nhỏ" của Triệu Kinh (vai Trần Thái), Bành Hâm (Nụ Nụ) và Úc Phương.

yếu tố hài hước. Nó không chỉ miêu tả cuộc tình của những người trẻ tuổi như Sa Lạc Mỹ, Giả Dục Phương, Chu Tiểu Nghiên... mà đan xen vào đó là chuyện tình của những người trung niên như mẹ của Sa Lạc Mỹ – Lâm Quân Nghi, cha của Chu Tiểu Nghiên – Chu Đại Khí...

Cuối mỗi tập phim là lời bình sâu sắc của nhà văn kiêm chuyên gia về tình yêu – Sa Lạc Mỹ, như những lời nhắc nhở, khuyên nhủ, cảnh báo những người đã yêu, đang yêu, và sẽ yêu.

Chuyên gia tình yêu - Sa Lạc Mỹ vẫn chỉ "làm nũng" với mẹ.

Thời trang giá... mềm:

LÊ THỊ DƯỢC:

**Mới, đẹp
mà còn phải rẻ**

Sinh năm 1972, là thợ chuyên may áo dài 10 năm nay, Lê Thị Dược yêu thích công việc và luôn muốn khẳng định mình trong nghề nghiệp. Ngay từ cuộc thi VN Collection Grand Prix đầu tiên, cô đã mong muốn tham gia nhưng trở ngại lớn nhất là vẽ, nếu không vẽ được thì làm sao chuyển tải ý tưởng của mình lên trang giấy cho mọi người đánh giá. Mày mò đi học, mua sách, hì hục vẽ. Bốn bức hình dự thi thiết kế, cô phải làm mất 2 tuần lễ. Khi được Ban giám khảo trao giải của Viện thiết kế Murray 2001, cô tự tin hơn về khả năng của mình.

Theo cô, sự khác biệt giữa thợ may và nhà thiết kế đó là thợ may chỉ may những gì theo yêu cầu của khách hàng hoặc theo mẫu thiết kế sẵn của người khác, còn nhà thiết kế luôn đi tìm cái đẹp. Quan niệm của cô khi thiết kế thời trang: tạo ra cái mới, đẹp và còn phải rẻ để nhiều người có thể chấp nhận. Tuy vậy cô cũng luôn mong muốn tích lũy được tiền nhiều hơn để có thể làm được

bộ sưu tập mà tiền không phải là vấn đề tính toán chi li khi thiết kế, để có thể tạo ra sản phẩm đạt được vẻ đẹp nhiều người cùng đồng cảm. Vì vậy bộ sưu tập của cô ngoài yêu cầu đẹp, nó còn mang tính thực dụng, dễ được khách hàng chấp nhận... dễ bán.

Mong muốn của cô sẽ cho ra nhãn hiệu riêng và mở được cửa hàng đưa sản phẩm thời trang của mình ra thị trường trong một ngày gần đây. ■

P.C

HUỆ MINH VÀO “XÓM NHỎ”

Gương mặt trẻ Huệ Minh được công chúng điện ảnh chú ý thời gian gần đây, qua chuyển “Bắc hành” đóng phim “Cửa rơi” của đạo diễn Vương Đức. Cứ tưởng chỉ là một lần tình cờ nhặt được “cửa rơi”, mới đây Huệ Minh lại được đạo diễn Lê Cung Bắc tin tưởng giao cho vai chính trong bộ phim truyền hình “Xóm nhỏ”. Biết đâu được từ “Xóm nhỏ” sẽ đánh dấu một diễn viên không còn “nhỏ”!

MINH TÂM

HỒ LỆ THU QUEN “ĐẤT LẠ”

Với album “Áo hoa” khá tung bùng những giai điệu trẻ trung, ca sĩ Hồ Lệ Thu đã không nhận cơ hội ấy để chinh phục khán giả ca nhạc, mà chị chuyển sang đóng phim. Bộ phim “Đâu phải vợ của người ta” vừa được trình chiếu, dễ dàng nhận ra Hồ Lệ Thu trong vai cô thư ký. Chuyển đạo chơi một chút với màn ảnh đó, như thêm khí thế cho

Hồ Lệ Thu cũng giống diễn viên nhí!

chị nhận vai Tư Khoết trong bộ phim “Đất lạ” của đạo diễn Nguyễn Lê Dũng!

PHƯƠNG ĐÔNG

Huệ Minh, niềm tin ở “Xóm nhỏ”.

Hoàng Thanh, xin tìm tôi ở
“*Quán khuya*”.

HOÀNG THANH Ở “QUÁN KHUYA”

Không chịu ngồi im trước cuộc chạy đua ồ ạt ra đĩa đơn của các ca sĩ trẻ, Hoàng Thanh mạnh dạn tung ra single CD mang tên “*Quán khuya*”. Vốn là một người mẫu, “*Quán khuya*” của Hoàng Thanh hơn các ca sĩ khác ở album ảnh tặng kèm hơi bị đẹp.

TÂM HUYỀN

THANH THẢO SOLO VỚI SINH VIÊN

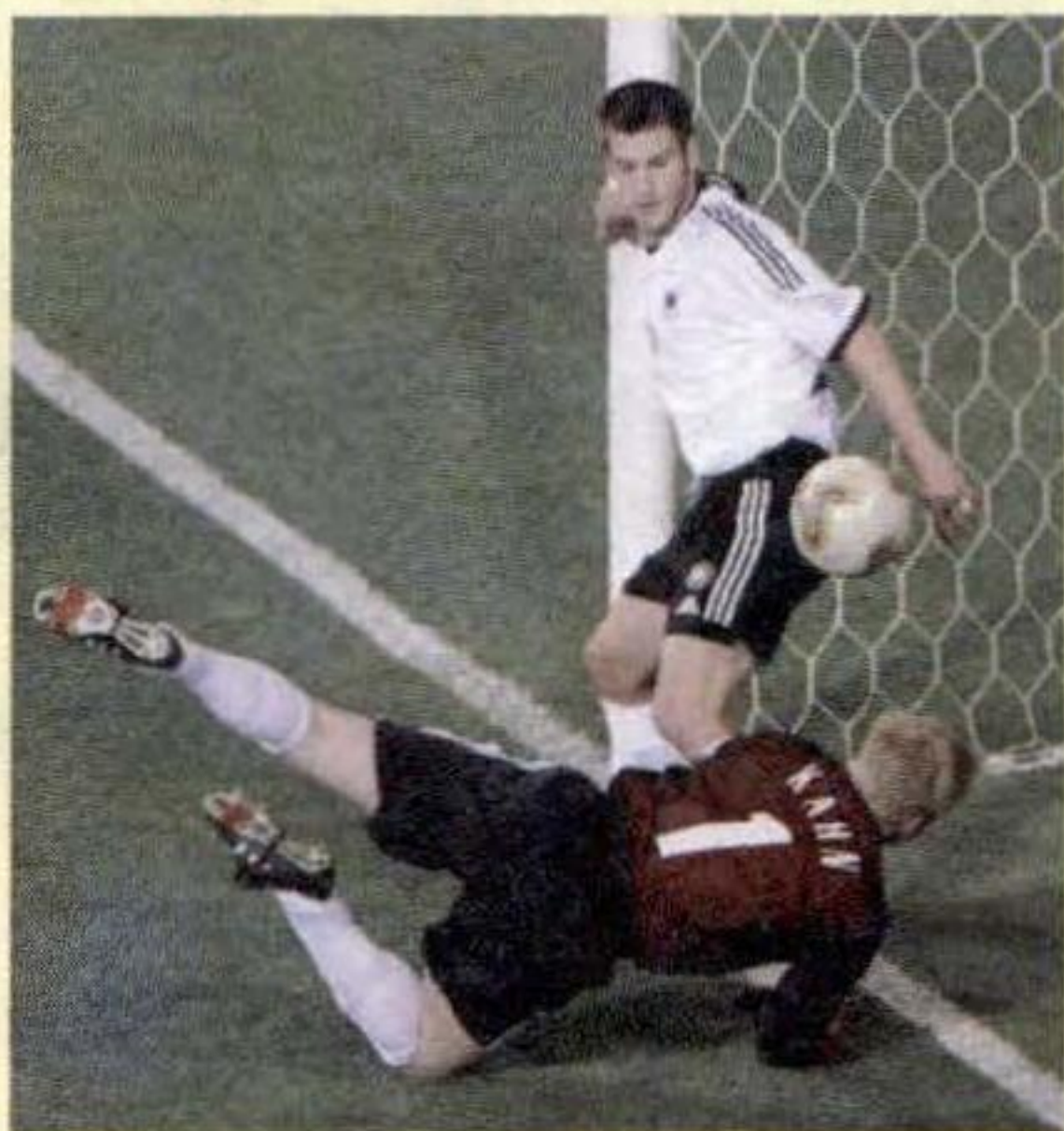
Khi trái bóng World Cup ngừng lăn, chương trình solo của ca sĩ Thanh Thảo sẽ đến với sinh viên TP.HCM. Cũng như show “*Dáng xuân*” dành cho sinh viên Hà Nội hồi tháng 4, các fan sinh viên của Thanh Thảo tại TP. HCM cũng được xem miễn phí một đêm solo dàn dựng khá vui nhộn. Nghe nói, một hãng máy tính đã tài trợ 5 ngàn đô la Mỹ cho chương trình này! ■

ÁI
LINH

Thanh Thảo mời sinh viên xem ca nhạc miễn phí.

4 ĐỘI BÓNG HƯỚNG VỀ CHIẾC CÚP VÀNG:

Càng HAY càng... MAY

**Hàn Quốc
- Đức**

Thổ Nhĩ Kỳ - Brazil

SCAVI

*& thị trường
trong nước*

Chuyên sản xuất đồ lót thời trang cao cấp tại Việt Nam từ 1988, đến nay nhãn hiệu Lys của Scavi đã được khách hàng biết tới. Scavi còn thành công trong xuất khẩu hàng may mặc đi các nước châu Âu và châu Mỹ do sớm chú trọng tri thức công nghệ. Ngoài việc “phản ứng nhanh” – cung cấp hàng trong thời gian nhanh nhất cho thị trường trong nước công ty còn bán sáng tạo (design) Việt Nam ra thị trường nước ngoài sớm nhất và thành công nhất.

Các sản phẩm về đồ lót, đồ ngủ, đồ mặc ở nhà và đồ trẻ em mang nhãn hiệu Lys của công ty nhanh chóng được đông đảo khách hàng tín nhiệm. Lys trở thành nhãn hiệu cao cấp về chất lượng và phù hợp với túi tiền do hãng thời trang Scavi cung cấp.

■
P.C

Mua sắm đồ lót, đồ ngủ, đồ mặc nhà

Sống chung trong một mái nhà, sự nhàm chán đôi khi do chính chúng ta gây ra bởi hình ảnh lặp đi lặp lại dưới mắt người thân. Đôi khi, một bộ đồ lạ mắt tạo nên dáng vẻ mới có tác dụng không nhỏ trong việc nâng niu, gìn giữ hạnh phúc gia đình. Giữa thị trường bao la sản phẩm, mua sắm thế nào cho đúng là một vấn đề không phải ai cũng thạo.

Các sản phẩm cao cấp luôn chú trọng đến tính thẩm mỹ và sự phát triển cơ thể các lứa tuổi để có các sản phẩm với kiểu dáng và chất liệu phù hợp. Vấn đề chúng ta cần lưu ý đó là logic của tiết kiệm, điều quan trọng đó là phân biệt được sản phẩm tốt – xấu; sự cần thiết theo nhu cầu, kiểu dáng phù hợp lứa tuổi...

Với đồ lót, đối với lứa tuổi từ 14-25: chất liệu phù hợp là cotton. Chất liệu này có tính thông thoáng, hút ẩm cao. Với đồ lót nó còn hạn chế khả năng mắc bệnh phụ khoa. Sản phẩm cao cấp của đồ lót đắt tiền là cotton pha spandex, có chất co giãn nhằm đảm bảo tính thẩm mỹ và ổn định dáng cho sản phẩm. Sản phẩm cao cấp hơn và tốt hơn được làm bằng chất liệu cotton pha microfexmer, trang phục lót làm bằng chất liệu này tạo cảm giác mềm mại, mát, thư thái. Mặc chúng khi phải làm việc trong

môi trường nóng, đường dài... ta vẫn có cảm giác thoải mái. Lứa tuổi 25-40: dĩ nhiên cotton vẫn là sản phẩm hút ẩm tốt, chất liệu làm ra chúng cũng như trên nhưng được thiết kế thêm ren cotton hoặc ren cotton spandex, ngoài ra nhà sản xuất còn chú trọng thêm các chất liệu tuyt, voan mỏng, mouselin... nhằm tạo sự quyến rũ, gợi cảm, vừa đáp ứng thời trang vừa thông thoáng. Phụ nữ lớn tuổi, hoặc mặc đồ lót với trang phục dạ hội, áo dài... thích có mouse, sản phẩm lót mouse được bao quanh bằng tuyt tính thẩm mỹ cao hơn vì áo lót sát sao, dáng áo ổn định tạo sự tự tin.

Những tính chất trên cũng tương tự cho đồ ngủ, nhưng chất liệu sử dụng cho đồ ngủ phong phú hơn nhiều. Ngoài việc tạo cảm giác mềm mại, thư thái, đồ ngủ còn cần tạo được hình ảnh gợi cảm, vì vậy chất liệu được ưa thích nhất là lụa, satin và phi bóng. Thun cotton cũng được ưa chuộng khi sử dụng cho tuổi thanh thiếu niên bởi sự mềm mại, tính hút ẩm và các hoa văn vui mắt.

Đồ mặc ở nhà thì kiểu dáng và chất liệu càng phong phú hơn. Tuy vậy với khí hậu của nước ta, chất liệu có tính chất bảo vệ sức khỏe và giữ vệ sinh tốt nhất vẫn là các chất liệu sử dụng cotton cao chùng nào tốt chùng nấy. ■

P.K

■ DU LỊCH VÒNG QUANH THẾ GIỚI

MELAKA, CỔ ĐÔ CỦA vương quốc MALAYSIA

TRẦN VINH AN

Cung điện của tiểu vương Mèlaka.

T hăm thủ đô Kuala Lumpur, du khách nhìn thấy hình ảnh của một nước Malaysia văn minh và hiện đại, với nhiều nhà cao tầng, khách sạn sang trọng, siêu thị rộng lớn. Nhưng muốn hiểu quá khứ và đặc điểm văn hóa dân tộc của Malaysia, bạn cần phải đến cổ đô Melaka, nơi còn tồn tại nhiều kiến trúc cổ, chứng tích của những giai đoạn lịch sử đầy biến động của một vương quốc phồn thịnh từ thế kỷ thứ 15.

Sự ra đời của vương quốc Melaka

Rời khỏi thủ đô Kuala Lumpur, xe chúng tôi đi vào con đường cao tốc Bắc – Nam, niềm tự hào về cơ sở hạ tầng của Malaysia. Con đường này dài gần 1.000 km, chạy suốt từ bắc xuống nam của bán đảo Mã Lai. Từ Kuala Lumpur đi về hướng nam

khoảng 150 km thì đến Melaka, dọc đường có thể ghé lại xem công viên bướm và côn trùng với nhiều chủng loại lạ mắt và độc đáo.

Melaka là thành phố cảng, thủ phủ của bang Mèlaka (theo tiếng Mã Lai) nhưng các sách và bản đồ bằng tiếng nước ngoài thì vẫn ghi là Malacca, vì thế giới đã quen với cái tên này từ mấy trăm năm nay. Đây là một thành phố nhỏ, nhưng rất sạch và xinh xắn, các kiến trúc cổ được giữ gìn và bảo quản tốt. Giá trị và tính hấp dẫn của Melaka nằm ở truyền thống lịch sử lâu đời, ở những đường phố mang dáng dấp cổ xưa, ở phong cách sinh hoạt đa dạng của nhiều sắc dân (Mã Lai, Trung Hoa, Ấn Độ, Bồ Đào Nha) sống hòa hợp với nhau.

Melaka được chính phủ Malaysia

đặt tên là thành phố lịch sử của Malaysia (Historic City of Malaysia). Có thể nói lịch sử của Malaysia bắt đầu từ sự ra đời của vương quốc Melaka vào đầu thế kỷ 15. Một vị hoàng tử Ấn Độ tên là Parameswara bị đày từ đảo Sumatra (nay thuộc Indonesia) sau đây đã thành lập vương quốc Melaka vào năm 1400. Vị hoàng tử này sau đó thay đổi tín ngưỡng, chuyển theo đạo Hồi. Melaka trở nên phồn thịnh và là một thương cảng nổi tiếng ở vùng Đông Nam Á, thu hút nhiều nhà buôn đến từ các nước Ả rập, Trung Quốc, Ấn Độ và cả một số nước châu Âu.

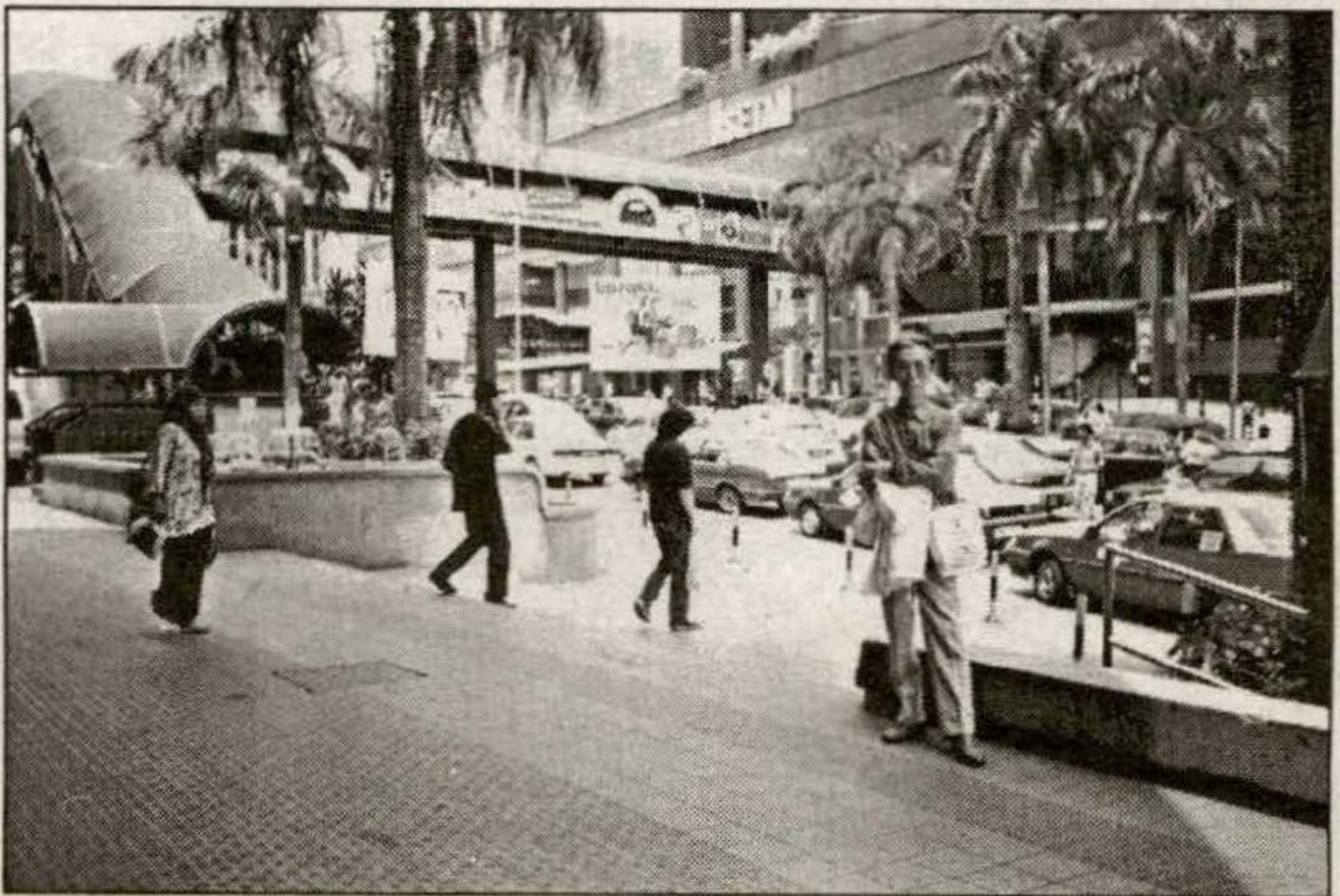
Sang thế kỷ 16, Melaka lần lượt bị các nước thực dân cai trị. Bồ Đào Nha xâm chiếm vào năm 1511 và đặt ách thống trị kéo dài đến 130 năm. Đến năm 1641, Hà Lan đánh đuổi Bồ Đào Nha và cai trị Melaka đến năm 1826 thì bị thực dân Anh thay thế. Người

Anh mở rộng ách cai trị từ vương quốc Melaka sang toàn bộ bán đảo Mã Lai. Sau chiến tranh thế giới thứ hai, Malaysia mới giành được độc lập và chính tại Melaka, thủ tướng đầu tiên của Malaysia là Abdul Rahman đã đọc bản tuyên ngôn độc lập vào năm 1947.

Nền văn hóa và kiến trúc đa dạng

Vì bị nhiều nước châu Âu thay phiên nhau cai trị, nên di sản văn hóa ở Melaka rất đa dạng. Bên cạnh các đền thờ Hồi giáo, có các nhà thờ Công giáo thuộc nhiều dòng khác nhau, ngoài ra còn có nhiều đền chùa Trung Hoa. Ở đây, có đủ các di tích kiến trúc của Bồ Đào Nha, Hà Lan, Anh.

Nơi chúng tôi đến thăm trước tiên là tòa thị sảnh (Stadthuys), xây dựng vào năm 1641 và được coi là tòa nhà cổ nhất mà người Hà Lan xây dựng ở châu Á. Trước kia, nó là dinh thự của các toàn quyền Hà Lan và hiện nay là

Trên đường phố Melaka.

Bảo tàng Melaka. Bên cạnh là nhà thờ Cơ Đốc giáo (Christ Church) hoàn toàn bằng gỗ, được xây dựng từ năm 1753, theo lối kiến trúc Hà Lan. Đối diện nhà thờ là một cối xay gió cũng theo kiểu Hà Lan.

Về dấu vết của thời kỳ cai trị của Bồ Đào Nha, hiện nay chỉ còn chiếc cổng của pháo đài Famosa, pháo đài này được xây dựng trên ngọn đồi cạnh bờ biển, từ đó có thể khống chế tàu thuyền từ bên ngoài tiến vào. Bên cạnh đó là nhà thờ Saint Paul do người Bồ Đào Nha xây dựng năm 1512, nay chỉ còn là một phế tích. Để ghi lại dấu ấn của thời kỳ Bồ Đào Nha, có một quảng trường vẫn còn mang tên là Quảng trường Bồ Đào Nha (Portuguese Square) tại đây người ta phục chế một chiếc hải thuyền bằng gỗ của Bồ Đào Nha vào thế kỷ 16, với kích cỡ bằng nguyên mẫu, để cho du khách chiêm ngưỡng và chụp ảnh làm kỷ niệm.

Xã hội đa văn hóa, đa sắc tộc

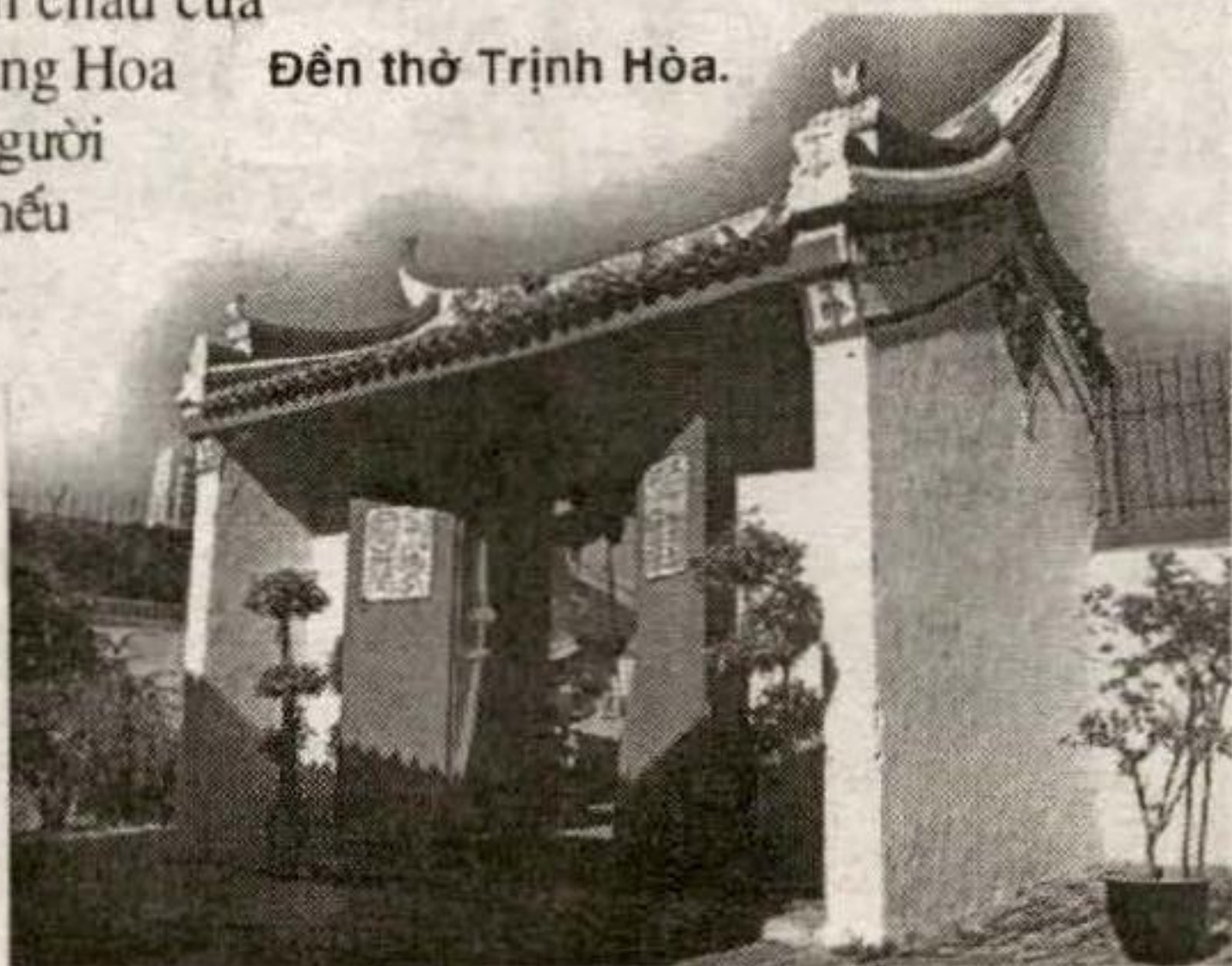
Người dân ở Melaka bao gồm nhiều sắc tộc khác nhau: Mã Lai, Trung Quốc, Ấn Độ. Đặc biệt có sắc tộc *Baba - Nyonya* họ là con cháu của những người đàn ông Trung Hoa lấy vợ Mã Lai. Những người lai này được gọi là *baba* (nếu là nam giới) và *nyonya* (nếu là nữ giới). Họ nói một thứ tiếng pha trộn giữa tiếng Mã Lai và tiếng Quảng Đông, tức là ngôn ngữ *baba - nyonya*. Người *baba - nyonya* ở Malaysia sống tập trung nhất ở Melaka, và họ chỉ sử

dụng ngôn ngữ riêng trong nội bộ với nhau, vì nói với các cộng đồng sắc tộc khác thì không ai hiểu. Tại Melaka, có Viện Bảo tàng di sản *Baba - Nyonya*, qua đó có thể thấy được phong cách sinh hoạt, cách ăn mặc và nhiều vật dụng trong gia đình họ.

Ngoài ra, còn có một cộng đồng sắc tộc có nguồn gốc châu Âu, đó là người Peranakan. Họ là con cháu của những người Bồ Đào Nha đến Melaka từ đầu thế kỷ 16, theo chân những đội quân xâm lược và các nhà truyền giáo. Người Bồ Đào Nha sinh sống lâu đời, lấy vợ Mã Lai, từ đó xuất hiện các thế hệ người lai Bồ - Mã, đó là sắc tộc *peranakan*, có những tập quán sinh hoạt riêng, đặc điểm văn hóa riêng. Đặc biệt, nhà ở của người Peranakan cũng như người *baba - nyonya* được xây dựng theo phong cách kiến trúc riêng biệt, với những cửa sổ, cầu thang, cột nhà được chạm trổ rất tinh vi.

Tuy Malaysia là một vương quốc lấy đạo Hồi làm quốc giáo, nhưng chính quyền áp dụng một chính sách khoan dung trên cơ sở thừa nhận thực

Đền thờ Trịnh Hòa.

tế đa sắc tộc, đa văn hóa. Do đó, các nền văn hóa, các tôn giáo đều được tôn trọng, các sắc tộc đều chung sống hòa hợp với nhau. Điều này khác hẳn với tình hình ở nước láng giềng Indonesia, nơi mà các cuộc xung đột về sắc tộc và tôn giáo diễn ra cực kỳ quyết liệt dẫn đến đổ máu thường xuyên.

Thăm đền thờ Trịnh Hòa

Tại Melaka, có những đền thờ các vị tướng Trung Hoa đã có công giúp bảo vệ vương quốc Melaka chống lại quân Xiêm (Thái Lan) trong những thế kỷ trước. Chúng tôi có đến thăm đền thờ Trịnh Hòa, có tên là *Tam Bảo Công Miếu*, một nơi thiêng liêng rất được người Hoa ở Malaysia sùng kính.

Người Hoa đóng một vai trò rất quan trọng trong đời sống kinh tế và văn hóa ở Malaysia. Họ là sắc dân đông đảo đứng thứ nhì sau sắc dân Mã Lai, nhưng những vị trí then chốt trong nền kinh tế thì chủ yếu do người Hoa nắm giữ. Người mở đường cho người Hoa đến Malaysia chính là Trịnh Hòa.

Trịnh Hòa (1371-1435) là một viên thái giám đời nhà Minh, nhưng tài cao học rộng, có chí khí lớn nên được hoàng đế nhà Minh cử làm sứ giả đi ra nước ngoài để mở rộng bang giao và phát huy ảnh hưởng của Trung Quốc. Từ năm 1405 đến năm 1433, trong thời gian gần 30 năm, Trịnh Hòa đã 7 lần dẫn đội hải thuyền của Trung Quốc đi thăm các nước Đông Á, Nam Á, các nước Ả-rập, Tây Phi, tổng cộng hơn 30 quốc gia. Đoàn đi sứ của Trịnh Hòa là cả một hạm đội hùng hậu. Trong chuyến đi lần thứ nhất kéo dài 3 năm 9 tháng, đoàn

thuyền của Trịnh Hòa có 62 hải thuyền thật to lớn (dài 147 mét, rộng 60 mét), chở 27.800 người, gồm binh lính, thủy thủ, nhân viên kỹ thuật, thầy thuốc, học giả, phiên dịch viên. Đi đến mỗi nước, Trịnh Hòa đều trình thư của vua Minh Thành Tổ, đưa nhiều lễ vật ra biếu, ngỏ ý xây dựng quan hệ hữu hảo. Do đó, Trịnh Hòa đi đến đâu cũng được các quốc vương tiếp đón nồng nhiệt.

Trong chuyến đi, Trịnh Hòa đã ghé Melaka và góp công xây dựng mối bang giao hữu nghị giữa triều đình nhà Minh với vương quốc Melaka. Một vị công chúa của triều Minh đã được gả cho quốc vương Melaka. Trịnh Hòa còn là người mở đường cho đông đảo người Hoa đi sang các nước Đông Nam Á để làm ăn, sinh sống. Ông được đánh giá là nhà hàng hải lớn nhất trong lịch sử Trung Quốc, rất được Hoa kiều ở các nước Đông Nam Á sùng kính (trong đó có người Hoa ở Malaysia). Đời nhà Minh, người Hoa đến Melaka rất đông, đến nỗi quốc vương phải dành cho họ một nghĩa địa riêng có tên gọi là *Bukit China* (Đồi Trung Hoa). Cho đến bây giờ, đây vẫn là nghĩa trang của người Hoa lớn nhất ở nước ngoài.

Đền thờ Trịnh Hòa mà chúng tôi đến thăm tuy không lớn, nhưng lúc nào cũng khói hương nghi ngút, người đến cúng viếng rất đông. Sở dĩ nó có tên là miếu thờ Tam Bảo Công (Sam Poh Kong temple), vì Trịnh Hòa lúc nhỏ có tên là Tam Bảo, vì thế nên dân gian quen gọi ông là “Tam Bảo thái giám” hoặc “Tam Bảo công công”. ■

T.V.A

CHUYỆN NHỨC NHỚ:

LÀNG QUÊ vùng chế xuất

*H*ơn 7 năm trở lại đây, khi người ta “thấy” và phát huy được cái địa thế của một huyện cửa ngõ hành lang kinh tế có đủ cả núi, sông, cảng lớn và cả 25km quốc lộ 51 như chiếc xương sống chạy xuyên qua nối liền thành phố biển Vũng Tàu nổi tiếng về du lịch, dịch vụ, dầu khí với tỉnh công nghiệp Đồng Nai và trung tâm thương mại lớn nhất nước (TP.HCM)... thì đời sống người dân nghèo Tân Thành bắt đầu khởi sắc. Hàng loạt các khu công nghiệp tập trung như khu công nghiệp Mỹ Xuân, Phú Mỹ, Cái Mép... có sự góp mặt của hàng chục nhà máy, xí nghiệp lớn như Nhà máy thép Vinakoyel, Trung tâm điện lực Phú Mỹ, Nhà máy phân bón NPK Baconco... đã biến những nông dân chân đất áo nâu nơi đây thành những công nhân công nghiệp với mức lương tuy “chưa bằng bạn bằng bè” nhưng gấp chục lần trồng lúa, nuôi heo... Công nghiệp như cơn lốc cuốn theo sự phát triển của các hệ thống điện - đường - trường - chợ - dịch vụ... Về thành phố biển Vũng Tàu bây giờ người ta đã thấy “ngọt ngọt” bởi hơi thở hỗn hển gấp gáp của guồng máy công nghiệp từ màu áo xanh công nhân rợp đường mỗi khi tan ca... từ những bước chân vội

Huyện Tân Thành (tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu) đã đổi mới! Điều đó không ai có thể phủ nhận kể từ khi guồng máy công nghiệp được khởi động nơi đây... Miếng ăn miếng để của người dân được dễ dàng hơn. Vui, tất nhiên... nhưng cơn lốc công nghiệp cũng cuốn theo nhiều bụi và đang hình thành chôn một thời bình yên này những cơn sóng ngầm dữ dội...

vã của người dân nơi đây....!

Vui, phấn khởi? Tất nhiên rồi! Nhưng cái gì cũng có hai mặt của nó. Khói bụi công nghiệp đã không quên cuốn theo, hình thành nơi đây những cơn sóng ngầm, hệ lụy của kinh tế và khiến những nếp nhăn trên trán người già hằn sâu thêm bởi nỗi lo cho sự “đổi mới” của lớp hậu duệ. Và điều này đã không giấu được trong những động tác hý hoáy vắn vắn, sửa sửa con xe Dream chính hiệu... Tàu mới mua được dăm hôm mà yếm búng đã te tua vì ông “trời” con xách đi “biểu diễn” với bạn bè của ông L.H.Long (xã Tóc Tiên, huyện Tân Thành) khi tôi chưa

Một vụ tai nạn giao thông ở huyện.

Nét chân quê này xin đừng đánh mất.

kip bất chuyện. “Gần nửa đời người hổng dám mơ có được cái xe máy, giờ có chút sấm cái “giấc mơ” thì thế này đây! Thanh niên tụi bây sướng quá hóa... cuồng hết trơn rồi! Đua nhau sấm xe. Mà toàn phân khối lớn. Rồi đua nhau chạy, cứ nhanh là giỏi, là anh hùng... Đến lúc vào viện thì mặt xanh như đất nhái... Tui mà là công an, đứa nào chạy ẩu, tịch thu xe, cho đi cải tạo lao động cho biết thế nào là mổ hôi là xương máu!”. Ông bực bội. Vợ ông, bà Tư vừa đi chợ về chưa kịp cất đồ nghe vậy thì nổi đóa: “Ai biểu ổng chiều con, sấm xe làm chi. Chục năm, nhà nghèo, đi xe đạp có bị sao đâu!”.

Vâng, cách đây khoảng chục năm, Tân Thành nghèo lắm! Đường xá thì heo hút, lổn nhổn đất và đá. Ngoại trừ thị trấn Phú Mỹ nằm ở trung tâm còn sôi động “chút xíu”, những xã như Châu Pha, Tóc Tiên, Sông Xoài... người dân suốt ngày đầu tắt mặt tối, cặm cùi với nỗi lo cơm áo gạo tiền,

chả hơi sức thì giờ đâu mà ngồi lê la quán xá. Thanh niên thuộc dạng đua đòi lắm thì tối về xách chai rượu lai rai ngấm rừng ngấm núi suông hoặc cuồng lắm thì đua xe... đạp chơi vậy! Còn nay, hàng chục ki – lô – mét đường liên thôn, liên xã được bê-tông hoặc nhựa hóa. Rồi con đường gần 8km thông mạch ra trung tâm huyện được đưa vào sử dụng năm 1999 đã rút ngắn chỉ còn 20-30 phút từ những vùng xa như Châu Pha, Sông Xoài đối với những chiếc xe “mốt” chính hiệu... Tàu chạy “tẹt ga cong kim kích đồng hồ”... Chạy xe phân khối lớn mà không có... em út ngồi sau ôm eo ếch thì đầu giống dân chơi Sài Gòn. Ấy nhưng gái làng thì còn lành lặn, vả lại “bụt chùa nhà không thiêng”. Không sao, khói bụi công nghiệp đã không quên điều này. Hàng loạt các quán cà phê lập lòe cái ánh sáng xanh đỏ tím vàng với những cái tên khá lãng mạn như Chiều Tím, Mây Ngàn... và những “em bé” tóc

vàng mỏ đỏ khoác trên mình những bộ đồ “lủng lợ, chờ đợi” khoe... rốn... đã chui rúc tận trong cả ngõ ngách núi rừng nơi đây... Những “em bé” này nghe đâu quê út tận Đồng Tháp, Bến Tre... và đã có một thời huy hoàng ở TP.HCM rồi mới dạt về đây... Điều này không quan trọng đối với những chàng trai mới... nhón hay những anh “Hai Lúa đời mới”... Các em này chịu chơi lắm! Cho đến giờ phút này, khi đã ngồi bình yên viết bài, tôi vẫn không thể nào quên được cái đêm từ xã Châu Pha đi ra huyện. Lúc đó, vào khoảng 22 giờ, chiếc xe của tôi đang ngon trớn trên con đường đẹp như lụa thì bất chợt phía đằng sau hàng chục tiếng còi xe, tiếng máy rú lên náo loạn cả một vùng trời đêm. Hơn 10 chiếc xe thập cẩm các loại... Tàu rú ga ầm ầm lao tới. Tôi hoảng hồn tấp xe vào lề đường, bật tắt tất tần tật loại đèn nào xe mình có để báo hiệu cho các tay lái lụa miễn quê biết rằng có một kẻ đang run bần bật vì sợ... lên viện! Không sợ sao được khi mà hồn của các chàng đang “phiêu diêu” với những hơi thở nóng hổi mùi son phấn và bộ ngực đồ sộ của các em “dính” đằng sau.

Cũng trong “xu thế” đó, thay vì việc ngồi nghiền ngẫm những gì thầy cô “hò la” trên lớp, các cô cậu choai choai cúp cua chui vào quán cà phê. Cũng như ai, “ông” học trò chèo chân chữ ngũ, mắt lim dim ngẫm nghĩ “sự đời” trong khói thuốc mờ ảo lượn vòng quanh những “yểu điệu thục nữ”. Hình ảnh này đã trở nên quen thuộc, mà không thể không phải là “sành điệu”! Cũng bởi ảnh hưởng từ những cuốn phim tình cảm và... hơn thế nữa, tình yêu của thanh niên ở đây nảy sinh rất sớm và

“xưa rồi cái run rẩy khi nhìn vào mắt nhau” của các cụ đi trước! Người dân đã bắt đầu bắt gặp hình ảnh các cô cậu “choai choai” bá vai bá cổ, ôm eo, xoắn xít nhau với ánh mắt đầy vẻ mãn nguyện, hãnh diện trên những nẻo đường chốn này. Thầy L.K dạy ở một trường dân lập thị xã Bà Rịa đã không nén được tiếng thở dài khi cho tôi hay rằng: Nhiều lần thầy đã bắt gặp trong rừng bạch đàn hay trong chòi canh rẫy cảnh hai cô cậu còn... quàng khăn đỏ đang quấn lấy nhau! Anh N.T ở xã Phước Hòa mỗi lần vào chòi phải dọn cả mớ... giấy vệ sinh, kim tiêm và cả... bao cao su! Thống kê của cơ quan chức năng huyện Tân Thành mới 3 tháng đầu năm 2002 đã cho những con số đầy nhức nhối: 49 vụ tai nạn, va chạm làm chết tới 13 người, bị thương 55 người, thiệt hại tài sản hơn 50 triệu đồng... 40 vụ phạm pháp hình sự, 14 đối tượng sử dụng ma túy, 37 trường hợp vi phạm nghị định 87,88/CP. Tỷ lệ học sinh PTTH bỏ học có chiều hướng gia tăng... Việc hạn chế tình trạng lây nhiễm HIV thiếu hiệu quả!

Tôi rời Tân Thành mang theo những nếp nhăn, những tiếng thở dài, những trở trăn của những người làm cha làm mẹ nơi đây: Đời sống khá lên, có của ăn của để, con cái sung sướng, ai mà chả thích. Nhưng không lẽ cứ sung sướng thì phải chấp nhận những điều nhức nhối đó sao? Nếu cứ với cái đà này thì chỉ ít lâu nữa thôi, những cơn sóng ngầm đó sẽ biến thành bão táp nhấn chìm lớp hậu duệ... “Như vậy, thà cứ rau cháo như ngày xưa còn sướng hơn!” - bà Tư đã nói với tôi như vậy! ■

GIANG SAN

NHA TRANG:

có một dòng sông sắp... qua đời

KHUÊ VIỆT TRƯỜNG

Bạn sẽ ngạc nhiên khi đọc bài viết này của tôi, dù bạn là người dân Nha Trang, đã sinh ra và lớn lên ở thành phố này, vì bạn không biết rằng ở Nha Trang có dòng sông này. Bởi dòng sông ấy tên là Kim Bồng, có một thời nó là dòng sông đẹp, nhưng trải qua bao nhiêu năm, hiện nay dòng sông Kim Bồng đang trở thành một dòng sông rác. Tôi đã hỏi nhiều người có biết sông Kim Bồng ở đâu không? Gần như mọi người đều ngạc nhiên, dù mỗi ngày hay thỉnh thoảng họ đều bước chân qua những chiếc cầu bắc qua dòng sông đó. Đơn giản thôi, bởi đó là

một bãi rác khổng lồ của thành phố, là nơi ô nhiễm nhất thành phố dù nó chỉ nằm ở khu vực ven đô. Hơn thế nữa là không có một con đường nguyên vẹn cho bạn ngắm nhìn dòng sông này cũng như chẳng có một bảng cấm hoặc địa danh nào giới thiệu tên dòng sông.

Thành phố Nha Trang là một thành phố bốn mùa mát mẻ bởi có cả một vòng ôm biển cả quanh mình và có cả con sông Cái uốn mình dài hơn 10 cây số bao bọc. Kim Bồng là một nhánh của dòng sông Cái. Sông Kim Bồng bắt đầu từ Cầu Dứa. Dòng nước sông là tụ hợp của nhánh sông Cầu Dứa trước

khi uốn mình theo con đường khác để đổ ra sông Bình Tân rẽ ngược để hợp cùng sông Cái ngay cửa sông Hà Ra để thoát ra biển Đông. Sông Kim Bồng cứ thế uốn mình qua các vùng đất Ngọc Hội, Vĩnh Diêm, bao quanh các địa danh mà người Nha Trang rất quen thuộc: Hà Thanh, Phường Cui, Ngọc Hiệp. Ngoài Cầu Dứa ai cũng biết, còn có cầu gỗ bắc từ Vĩnh Diêm sang Phường Cui và Cầu Hộ là cầu chính vào khu vực Lư Cấm lưng danh nghề gổm xưa kia. Nếu đi vòng khu vực Cầu Hộ thì đối với những người hãy ghé các quán ăn ở đây sẽ chạm gặp sông Kim Bồng như một dòng sông chết.

Tôi đã nhiều lần tìm con đường đi dọc theo sông Kim Bồng, tôi cũng đã tìm gặp những người mới và cũ để tìm lại ở nơi đây những gì đã mất. Ngay bên hông nhà hàng Hoàng Lan, sát bên Cầu Dứa có con đường nhỏ đi bám theo dòng sông và kết thúc nửa chừng, con đường này vừa được đổ đá theo phương thức nhà nước và nhân dân cùng làm. Dòng sông có nhiều nơi bị bít kín bởi những ngôi nhà, còn một đoạn dày đặc là rừng dừa nước. Dừa nước cũng phát triển có nơi lấn hơn nửa dòng sông. Trong thời gian rất dài, khu vực dừa nước do bốn chủ hộ quản lý và khai thác, một trong những chủ hộ đó là bà Vũ Thị Khánh (74 tuổi). Là một người sống từ nhỏ tới lớn bên cạnh dòng sông này, cả dòng họ nhà bà Khánh đã ở đây từ đời cố, đời sơ như theo bà nói là đã mấy trăm năm. Bà Khánh có thể coi như là

nhân chứng của sông Kim Bồng. Tôi gặp bà Khánh khi bà đang dọn dẹp rác ngay tại khúc sông trước nhà bà với khu vực cây dừa nước do bà quản lý. Bà nói: “Mấy năm trước thì lá dừa bán được với giá 800 đồng/tàu, nhưng giờ đây chẳng ai mua lá dừa nữa”. Bà lại kể cho tôi nghe thời hưng thịnh của dòng sông: “Hồi tôi 14- 15 tuổi, tôi thường ra tắm ở dòng sông này. Khi đó nước chảy mạnh, trong xanh và mát lắm. Khi đó bất cứ ai đi ngang cũng muốn nhảy xuống sông mà tắm”. Trong ký ức của bà Khánh thì dòng sông này khi đó có rất nhiều cá, còn hàng đêm người ta dùng ghe nhỏ len vào những rặng dừa “Đâm cua nhiều đến độ ăn không hết, còn ốc dừa thì bằm đầy trên những bẹ dừa, bắt một thoáng là được cả rổ”.

Người đàn bà 74 tuổi đó giờ đây chỉ nhìn thấy một dòng sông chết trước một ngôi nhà của mình. Bà nói: “Nước sông dơ lắm, chỉ toàn rác và mùi hôi thối. Con cá cũng không sống được dưới nước thì ai còn dám tắm?”. Bà hỏi tôi hay bà hỏi bà tôi cũng chẳng hiểu được.

Sông Kim Bồng ăn thông với một số sông là sông Bà Vệ, sông Lư. Lịch sử của dòng sông này cũng có dấu vết hào hùng. Ngày xưa, Thủy Xưởng nằm nổi trên đường Phương Sài, nép mình bên sông Kim Bồng là nơi đúc vũ khí của nhà Tây Sơn. Sông Kim Bồng còn là dòng sông giao thương trong giao lưu đường thủy của các tay buôn bán người Hoa. Khi ấy, khu vực hai bờ sông còn nhiều lau sậy.

Người Hoa đã dựng một chợ hàng hóa bằng sạp che buôn bán. Trong thời gian cách đây 40 năm, sông Kim Bồng còn là con đường thủy quan trọng cho tàu thuyền đi từ Hòn Khói, vào cửa sông Cái, theo sông cập bến cầu Chợ Mới bây giờ.

Tôi thật sững sờ khi chạm gặp ở sông Kim Bồng hình ảnh của một con đường rác. Chỉ ngoái nhìn từ cầu Chợ Mới, ta đã thấy hai hộ hai bên cầu đang lấn đất và dưới chân cầu đất đã bồi cùng với rác. Tính bề rộng của sông Kim Bồng ước trên 100 mét, nhưng càng ngày khoảng cách ấy cứ ngắn dần bởi các hộ dân bao quanh sông cứ đổ cát đất xuống dòng sông. Cát đất không trôi ra biển, nó ở lại và làm cho dòng sông tắt nghẽn nhiều chỗ. Sự đau lòng tiếp theo chính là có cả mấy ngàn hộ quanh vùng cứ ném rác xuống sông. Hố xí đổ ra sông, nước thải chuồng heo cũng đổ ra sông. Người dân hồn nhiên làm ô nhiễm dòng sông dù họ đang sống kề bên dòng sông. Và dòng sông ngay tức thời đã trả lại cho họ những gì mà họ đã đổ xuống đó: mùi hôi thối. Tôi tìm cách ngấm nhìn sông Kim Bồng, và tôi không khỏi sững sờ trước những gì mình nhìn thấy. Dòng sông đã ngừng trôi hoặc trôi không nổi? Lục bình là loại cây sống dưới nước cũng không chịu sự ô nhiễm của nước. Chúng chết trắng cả dòng sông. Ngay chiếc cầu gỗ nối qua bên kia bờ lại trở thành nơi đổ rác vô cùng thuận lợi. Cũng tại nơi này, ngày xưa là bến đò xanh mát, cách đây mấy mươi năm người ta gọi là bến

đò Bà Bé. Bởi bà Lê Thị Bé chỉ với con thuyền nhỏ hàng ngày chở khách qua lại con sông, bến đò ấy cũng đã biến mất hơn 15 năm nay. Giờ đây, người phụ trách thu tiền qua cầu là bà Huỳnh Thị Châu (53 tuổi). Cũng từng lớn lên ở nơi này, bà Châu nhìn dòng sông ô nhiễm, nói với tôi: “Họ đợi nửa đêm đem rác ra giữa cầu mà ném. “Ừ, nếu bạn nhìn dòng sông từ chiếc cầu gỗ, bạn sẽ thấy cả ngàn, cả vạn tấn rác đang làm cho dòng sông sắp chết”. Bà Nguyễn Thị Hương (32 tuổi) có nhà sát bên dòng sông còn cho biết nước phân heo, phân người cũng được giao cho dòng sông “quản lý”.

Những người dân địa phương cho tôi biết rằng trước tình trạng dòng sông ngưng chảy, địa phương đã không cho thả bè rau muống trên sông. Theo cách nói của người dân thì việc thả rau muống có lợi vì để cho rau sống, người trồng rau phải ngăn đở rác, phải khơi cho nước chảy. Còn bây giờ thì cả những giẻ lục bình cũng không sống nổi thì rau muống cũng chết nếu thả xuống đây. Cũng vì lý do đó mà gần như dòng sông không có một loại cá nào sống nổi, bởi chỉ cần tới nơi này ta phải tận hưởng mùi hôi thối khi thủy triều ngưng lên.

Sự quan tâm tới sông Kim Bồng đối với thành phố Nha Trang như thế nào tôi chưa rõ. Nhưng nhiều người dân cho tôi biết là họ nghe được chuyện sẽ lấp đi dòng sông này. Riêng thiện ý của tôi là tại sao phải lấp đi một dòng sông xinh đẹp vì nó bị ô nhiễm? ■

K.V.T

■ Diễn đàn gia đình

Xin mẹ đừng giận cả chém thớt!

*N*gày ấy, chị em con theo mẹ, vào miền Nam làm ăn. Tuổi vô tư, chị em con đâu có biết đó là sự chuẩn bị trước của bố mẹ, cho một cuộc chia tay. Quá lặng lẽ phải không ạ?

Thời gian trôi qua, biết bao buồn vui cuộc sống, giờ thì hai chị em đã nghỉ học, sớm chiều cùng mẹ lo toan việc đồng áng. Nếu cuộc sống mãi dung dị, hơi mang phần đơn điệu, như mảnh đất này, thì con không có gì phải nói. Đằng này, càng ngày mẹ càng tỏ ra khó tính, với những chuyện nhỏ nhặt mẹ cũng hét thật to, có người láng giềng nhà ta đã nói rằng: “*Vạch áo cho người xem lưng*”, con thật đau lòng. Con không thể chấp nhận kiểu dạy con của mẹ! Nếu mẹ nhẹ nhàng, tình cảm, ân cần hơn thì mọi việc có phải dễ dàng hơn không? Mẹ có nhớ không? Mẹ đã gọi chị em con là đồ quái vật, là đồ ngu. Vì mất đi tình cảm của bố, mà chị em con trở thành người tự ti, khép kín, tự bao giờ. Nhìn thấy thế, mẹ lại nói: “*Lũ chúng mày rù rù như người sắp chết*”. Có lần con đang mơ màng, ngồi làm thơ tặng người con đang để ý, mẹ hỏi một điều gì đó, con ầm ừ kêu rằng con không nhớ, tức thì, mẹ gầm lên: “*Con nhà này mới ba tí tuổi, mà thần kinh hết rồi!*” Mẹ ơi! Sao mẹ nỡ đối xử với chị em con như thế? Một thời con gái của mẹ đâu rồi? Ngày xưa bà ngoại có làm vợ sự trong sáng, vô tư của mẹ không? Nói ra đây không phải để lên án, hay chỉ trích mẹ, vì dù sao đi nữa, chị em con luôn tôn kính mẹ. Mẹ đã vất vả nhiều rồi, chỉ do quá khó khăn mà thôi, phải không mẹ? Nhưng con chỉ mong sao, mẹ thay đổi tính nết, cho chị em con bớt tủi thân, bớt hổ thẹn với bạn bè. Sắp tới ngày sinh nhật hai chị em rồi, con mong sao, con sẽ không thấy khoảng trống trong lòng. Con xin bố mẹ đấy. Hãy quay về với nhau, hãy nghĩ tới chúng con. Đừng cố tạo ra rào cản vì lòng tự ái nữa. Con biết bố luôn nghĩ, không bao giờ là đàn ông lại phải đi theo vợ con. Còn mẹ lại nói: “*Ông nghĩ tới con thì vào, chứ tôi chẳng thiết*”. Tại sao lại thế? Hai người giận nhau 6 năm rồi chưa đủ sao? Con xin bố mẹ đừng để chị em con thấy bạn bè vui vẻ, mà chạy về lẩn dãi giọt lệ. Đừng để chị em con mong chờ mãi, bố mẹ ơi!

ĐỖ THỊ NGỌC ANH

(Đội 1, Nông trường Dli Za, huyện Krông Năng, Đắk Lắk)

Ba ơi, con sẽ đỗ

Mẹ ra đi để lại con cho ba nuôi nấng. Cảnh gà trống nuôi con, ba phải vất vả nhiều. Ban ngày, một buổi ba lên lớp dạy học, một buổi ba rong ruổi trên khắp phố phường bất kể trời nắng hay mưa đập xích lô để kiếm thêm tiền nuôi con ăn học. Nhìn ba vất vả, nhọc nhằn đẩy chiếc xích lô to càng mà tim con như cắt.

Những lúc ngồi một mình, ánh mắt xa xăm nhìn cánh đồng – nơi ấy mẹ con đang yên nghỉ, con biết ba buồn và nhớ mẹ lắm.

Mẹ đi rồi, nhà chỉ có hai ba con, tình thương ba dành cho con hết, con vui, con buồn ba là người thấu hiểu.

Là một nhà giáo, lúc nào ba cũng muốn con học hành đến nơi đến chốn và con cũng đã làm được điều đó. Năm nào con cũng đạt học sinh giỏi, chăm ngoan, lại được thầy cô yêu mến, ba hãnh diện về điều đó lắm. Ba thường bảo là con gái cứ đi theo cái nghề của ba là hay nhất. Nhưng ba cũng chỉ nói vậy thôi chứ ba không bắt buộc vì ba biết tính con ương ngạnh, tính khí lại giống con trai nên sẽ chẳng nghe lời đâu, vả lại ba biết con không thích nghề sư phạm. Khi đã lớn, con mới hiểu, ba muốn con đi theo nghề của ba, trước hết là do mong ước của mẹ con. Mẹ muốn con làm điều mà ngày xưa mẹ chưa làm được, vì hoàn cảnh mà mẹ từ bỏ nó. Nhưng lúc đấy, con làm sao mà hiểu nổi. Con ngang ngạnh không nghe lời ba và đã thi những trường mà con thích. Kết quả, con không đậu trường nào cả. Con không đậu, ba cũng chẳng mắng con một lời nào, ba vỗ về an ủi con mỗi khi con khóc. Ba lại bảo: “Đừng buồn nữa, sang năm lại thi tiếp, ba tin con sẽ thực hiện được những gì con muốn”. Lúc đó ba lại chọc quê con để cho con cười: “Không đỗ, ở nhà lấy chồng, ba có một đám làng bên rồi đấy”. Những ngày nặng nề ấy ba luôn là người ở bên con, động viên tinh thần con. Ba luôn tỏ vẻ vui vẻ với con nhưng con biết ba buồn nhiều lắm. Cứ đêm về ba hay ngồi một mình đăm chiêu. Ba hút thuốc nhiều hơn, cơn ho cũng kéo dài hơn. Ba già đi trông thấy, con biết điều đó. Trong một năm qua, ba vất vả nhiều vì lo kiếm tiền gửi lên Hà Nội cho con ăn học, nếp nhăn nối tiếp nếp nhăn hằn lên khuôn mặt ba ngày càng nhiều. Trông qua càng tiêu tụy, lòng con như sắt lại. Ba ơi! Con đã hiểu tất cả những gì ba dành cho con. Con sẽ chăm chỉ học hành và sẽ thi đỗ trong kỳ thi tới. Con sẽ thi đỗ, con sẽ làm được điều mà ba và mẹ mong đợi, hãy tin ở con!

Yêu ba nhiều lắm!

Cún Con của ba ■

TÔ THỊ HIỆP

(Đội 1, thôn Đông Thượng, xã Đông Yên, Quốc Oai, Hà Tây)

Thơ tình bạn đọc

Nhưng mà
cho riêng em đâu

Bây giờ còn biết làm sao
Phong thư thì đã thả vào thùng
thư

Đã bảo rằng cứ từ từ
Đứng ngồi nửa buổi ai ngờ lại
quên

Rồi mai khi bóc thư xem
Lời anh vụng dại chắc em lại cười.
Trách mày lắm đấy tay ơi
Ai xui mà viết những lời nhớ nhau
Nhưng mà cho riêng em đâu
Khi tôi gửi gắm những câu mạn
nông

Mà còn cho cả bến sông
Cái chiều gánh nước đôi thùng
quên mang

Cái câu ba chấm rùng rùng
Là tôi gửi cả cho hàng nhãn
xanh...

TRỊNH MINH HIỆP

(Lớp 11E, Trường PTTH huyện
Yên Bình, Yên Bái)

Nói với riêng mình

Đã bao lần chuông điện thoại reo
Em vội vàng chạy vào nhấc máy
Ngỡ là anh nhưng rồi em đâu thấy
Tiếng một người – giống tiếng
anh quá thôi.

Anh ở đâu hay anh đã xa rồi
Tùng khoáng trống trong em ùn
tắc

Tối thứ bảy âm thầm nước mắt

Sau cuộc vui em gom nhặt được
chút gì?

Biết bao vần thơ viết tiễn gió đi
Em vẫn cười "Sao yêu rồi ngốc
thế"

Nhưng một điều thôi em hiểu mình
không thể

Chạy đến bên anh gọt hết cô quạnh
riêng mình.

NGUYỄN VIỆT HÀ

(Số nhà 59 đường Trần Phú,
phường Đồng Tâm, thị xã Yên Bái)

CÂU THƠ HAY

• **Nhóc** (Phòng 208 KTX 43- 45
Nguyễn Chí Thanh, phường 9, quận
5, TP.HCM)

17 tuổi quá nhỏ phải không anh
Để con tìm lần đầu biết rung động
Biết giận hờn khi người dung có
lỗi

Biết buồn khi người dung đi với
ai.

• **Ngọc Thùy Khanh** (33 Cao
Thắng, Phan Rang, Ninh Thuận)

Dại của em dại của anh
Ngờ đâu cộng lại hóa thành chia
xa.

• **Phạm Kim Anh** (Phòng 8A1
tập thể Cảnh Vệ, Cống Vị, Ba Đình,
Hà Nội)

Có cuộc chia tay nào không nước
mắt đâu

Cứ để em tự giải thoát em như thế
Bình yên được kiếm tìm trong bão
giông giăng khắp phía

Em bước đi một mình và sẽ hồi
sinh. ■

Phải “tuyển” mới có thơ

Khi đọc những câu thơ được trích ra trong mục “CLB Những người “ghét” thơ”, nhiều bạn đọc tỏ ra nghi ngờ. Có người nói thẳng: “Thi Sĩ Dòm chỉ giỏi... bịa chuyện, làm gì có ai lại viết thơ ngây ngô như thế!”. Thật là oan quá, oan hơn cả oan Thị Mầu. Bịa thế nào được, muốn viết những câu thơ ấy thì cần rất nhiều khả năng đặc biệt của thi sĩ và khả năng đặc biệt của... biên tập viên nhà xuất bản đã cấp giấy phép ấn hành! Nhà thơ Trần Mạnh Hảo cho rằng: “Làm thơ hay đã khó, làm thơ dở còn khó hơn. Chỉ có làm thứ thơ nhàn nhạt thì mới dễ!”. Lần này, chúng tôi lại giới thiệu “thi tuyển” khá độc đáo nữa.

Tập thơ “Đất Nành – đất thơ” do NXB Văn Học cho ra mắt, với người biên tập là A.V có thể xem như một ví dụ về chất lượng của các thi tuyển chất lượng đang chờ chứng nhận ISO 9002. Mở tập thơ này, người đọc gặp ngay một tấm ảnh với hai câu thơ chú thích thật ấn tượng: “Trông kìa mỗi buổi rạng đông. Vầng dương soi tỏ mái hồng ủy ban”. Vâng, tuyệt vời, sau khi “trông kìa” thì mời đọc thơ.

Thi sĩ N.T.L.A có bài thơ “Âm vang dòng sông” nghe còn âm vang hơn cả ca khúc “Trị An âm vang mùa xuân” bởi không gian nồng nàn hình ảnh thi ca quyến rũ: “Câu thơ xanh phía đọi chờ. Chòng chành sông Đuống lơ xô xạc xào”. Câu lục cuốn người đọc nghiêng ngả vào một nỗi đọi chờ, đọi chờ một điều bất ngờ gì đó. Và câu bát bất ngờ hiện ra, dòng sông sao mà... lăm chữ nghĩa, hết chòng chành lại đến lơ xô rồi dính chùm với xạc xào. Chữ nghĩa nối nhau lùng nhùng mà dòng sông mù mờ cảm xúc!

Bây giờ hợp mặt đông vui, nhiều người mang thơ tới tặng thay cho... danh thiếp. Thơ phường tặng ở phường, mà thơ trung ương thì nhờ... NXB Văn Học tặng. Cũng trong tập thơ này, tác giả V.S có thi phẩm “Tạo dần nhịp sống” vắn vưng hương vị Ngày nhà báo VN 21-6. Nỗi lòng nghe nao lòng: “Lại vui làm cộng tác viên. Với đôi bài báo... ghi thêm ảnh hình. Tạo dần nhịp sống môi sinh. Trồng mười cây cảnh cho tình thêm vui”. Nhịp sống như thế thì không chê vào đâu được. Hơn nữa, lại có thi sĩ T.V.T thêm vào hình ảnh thảo hiền của “Cô Tấm” cho thêm tươi cuộc đời: “Má thắm môi hồng bán vải hoa. Ngọt lịm lời mời khách gần xa. Làng tôi vui lắm nhiều cô Tấm. Đăm việc kinh doanh, giỏi việc nhà”.

Chỉ cần trích dẫn bấy nhiêu thôi, đã đáng chúc mừng NXB Văn Học giới thiệu được một tuyển thơ đông như ngày hội và cũng vui như ngày hội! ■

THI SĨ DÒM

Tâm tình bạn trẻ

Nào H, nào L, nào N...

12-6-2002

Cô Thạch Thảo kính quý của cháu!

Cháu có một người bạn tên là H. H rất thân với cháu, mỗi khi có chuyện buồn hay vui H luôn chia sẻ với cháu. H là một cô gái chưa được chứng chắc cho lắm, nhưng H đã đi vào con đường yêu quá sớm. Từ hồi năm lớp 8, H đã đem lòng yêu L người cùng lớp. Thế là L đã đáp lại tình cảm của H. Hai người yêu nhau rất thắm thiết và đã trao cho nhau những gì hai người có. Ai nhìn vào cũng nghĩ rằng, chắc không có gì chia rẽ được hai người. Thời gian đó hai người rất vui vẻ với nhau, nhưng đến năm lớp 10 - 11 tình cảm của L trao cho H không được như trước nữa. Và L đã đem lòng yêu một người con gái khác. Người con gái đó không ai xa lạ, đó chính là N - một người bạn cũng thân với H. H càng ngày càng giống như một người đang bị thất tình, luôn ngồi một mình viết nhật ký. Cháu thấy H như vậy cháu càng thương H hơn, và cháu đã đến L và hỏi sao L có thể nhẫn tâm làm thế với H? L bảo: "Năm lớp 8 tao yêu H thật nhưng đến năm lớp 10-11 tao đến với H chỉ do lòng thương hại thôi". Lời nói của L làm cháu ghen ngào biết nhường nào. Trong lúc đó H đã đứng nghe trộm bọn cháu nói chuyện, H đã khóc một tuần liền. Cháu luôn động viên H hãy quên L đi, nhưng H đâu có chịu, H bảo dù L có đi tù chẳng nữa, nhưng tình cảm của H không thể thay đổi được. Cô ạ! H nói vậy thì làm sao cháu có thể khuyên và giải thích như thế nào đây? Cháu buồn và thương H lắm, cháu chỉ mong cô hãy cho cháu một lời khuyên nhanh nhất để cháu có thể khuyên H cô nhé.

Cháu yêu cô nhiều.

HỒNG THỦY

(Thanh Mỹ, Thanh Thủy, Lệ Thủy, Quảng Bình)

Hồng Thủy thân mến!

Cháu là cô bé biết quan tâm tới bạn, chơi với bạn chỉ muốn điều tốt đẹp cho bạn, lấy vui buồn của bạn làm vui buồn của mình. Ở đây, không trách H đã yêu quá sớm nữa, vì thực tế H đã yêu rồi từ thuở lớp 8 - 15 tuổi, giờ lớp 11 đã tuổi 16-17, cô có trách cũng chẳng có tác dụng gì. H yêu - tình cảm chân thành và có suy nghĩ chứ không như anh chàng L. "Lớp 8 tao yêu thật đấy, nhưng đến lớp 10 thì tao chỉ còn thương hại". Tuy vậy, L là cậu trai mới lớn thật thà, cậu ta

không giấu ý nghĩ của mình nhưng qua câu bộc bạch tâm sự của L chúng tỏ L chưa hiểu tình yêu là gì. Mà làm sao L hiểu được khi con trai tuổi 15 rồi tuổi 17 nữa vẫn là chíp hơi bung ra sữa trong chuyện tình cảm so với con gái cùng lứa. H cần phải nhận ra sự thật này. Cháu cần phải giúp H nhận ra sự thật này để gột rửa bớt đi những ảo tưởng về một mối tình thủy chung, say đắm. Sẽ chẳng có đâu ngoài những cảm giác, cảm tính tuổi mới lớn. Cháu và H không thể ép L vào một khuôn khổ nghiêm chỉnh được trong các mối quan hệ tình cảm. L đã thích H, trao ngay cho H những gì L và H cùng thích, thế rồi L đã bỏ H thích N - một cô bạn cùng lớp, và rồi cô đoán chắc rằng, chẳng bao lâu đâu, chàng L ấy sẽ lại bỏ N để theo cô V lớp bên, cô M trường bên, cô T hàng xóm... Cho đến khi chính L trưởng thành nhận ra rằng sự dễ dãi trong tình cảm chẳng qua chỉ là thuộc tính bất kham của một trai nhóc - bây giờ lớn rồi nghĩ lại, hóa ra mình chỉ thích mà chưa yêu. Tuy vậy, với cách yêu nhảy lò cò ấy L sẽ bị trả giá. Sẽ có ngày một cô nào đó vạch cho chàng ta biết cái vết xe ngựa ngoạc kia sẽ dẫn đến vực trống không niềm tin. Hồng Thủy ơi, cháu hãy nói với H bạn cháu rằng, đừng có đại dột ngồi ôm gối khóc lóc vì một chàng trai chưa đáng nên trai, chứ chưa nói đến là một người đàn ông. Bởi là một người đàn ông không bao giờ được phép nói: *"Tôi không còn yêu cô, tôi chỉ thương hại cô"*. Bởi vì đó là lời xúc phạm đến người mình đã từng nói là yêu, đã từng trao những rung động thật của con tim mình. ■

CÔ THẠCH THẢO

MỜI BẠN ĐỌC ĐẶT MUA BÁO

QUÍ 3/2002

❖ NÔNG NGHIỆP VIỆT NAM:

Phát hành mỗi tuần 5 kỳ liên tục từ thứ hai, thứ ba, thứ tư, thứ năm và thứ sáu hàng tuần, mỗi số có 16 trang, giá 2.200 đồng/số.

❖ KIẾN THỨC GIA ĐÌNH:

Phát hành vào các ngày 8, 18, 28 hàng tháng, giá 4.600 đồng/số:

9 kỳ x 4.600 đồng = **41.400 đồng.**

Mời bạn đọc đặt mua tại các bưu cục và các đại lý báo chí trên toàn quốc, hoặc liên hệ tại:

• Chi nhánh Báo NÔNG NGHIỆP VIỆT NAM tại TP. Hồ Chí Minh và Tòa soạn KIẾN THỨC GIA ĐÌNH.

- Địa chỉ: 58 Nguyễn Bình Khiêm, Quận 1, TP. Hồ Chí Minh.

- Điện thoại: 8241341.

THỰC TRẠNG ĐÁNG BÁO ĐỘNG

Trong các thập niên gần đây xuất hiện một dạng phụ nữ mới, họ là những người hấp dẫn, năng nổ, có học, thành đạt trong sự nghiệp nhưng lại cô đơn. Họ không muốn ràng buộc mình vào những cuộc hôn nhân. Đối với họ, đàn ông dường như không tồn tại trên thế giới này.

Theo một cuộc thăm dò của Đại học Yale (Mỹ), thì “một phụ nữ ở tuổi 35 kiếm được một tấm chồng không khác gì với tỷ lệ bị đạn lạc của bốn nghìn bố ngoài đường”. Đàn ông đâu có thiếu. Vậy sao phụ nữ lại tránh né đàn ông? Do tính không thích ràng buộc với một người khác? Do lòng ích kỷ?... Còn đàn ông thì phản nản rằng phụ nữ không hiểu họ muốn gì. Có nghĩa là cả hai phái đều buộc tội và đổ lỗi cho nhau. Ngoài những nhận thức về hôn nhân là các quan niệm áp đặt kiểu mới. Giờ đây người chồng hay người bạn trai, ngoài tất cả những tiêu chuẩn dựa theo khuôn mẫu cũ còn phải là “chàng bồ ga -lăng”. Điểm cốt lõi nữa là phải tôn trọng những mục tiêu tự do của phụ nữ. Nhưng chỉ có số ít đàn ông chịu nhận nhượng với các quan điểm mới này. Với số còn lại thì sao? Họ tiếp tục bám vào những điều

về những gia đình ... một người

cổ hủ trong quan hệ gia đình, cũng như khẳng định “khía cạnh đàn ông” - người chủ trụ cột của mình. Một người phụ nữ 29 tuổi, công tác trong ngành ngoại giao kể lại: “Lúc đầu bản tính ưa tự do của tôi khiến ai cũng thích. Được làm quen với một phụ nữ hay chu du khắp nơi, thường xuyên công cán ra nước ngoài làm họ lóa mắt. Nhưng chỉ giới hạn là bạn gái. Khi trở thành vợ, mọi khả năng tự do “bay nhảy” ấy đều bị cánh đàn ông loại trừ”.

Phụ nữ kết tội nam giới về tính ích kỷ, thiếu thực tiễn: họ không muốn “dính dáng” đến những công việc thường nhật hàng ngày, với những việc gia đình như chợ búa, làm bếp, chăm con... Ngược lại họ đòi hỏi người vợ cần phải gọi điện

thoại thường xuyên cho họ, là người thu xếp nơi đi nghỉ, là người mua vé xem hát... Đơn giản hơn là họ không muốn, hay hơn nữa là họ giả "tảng lờ" không biết gì. "Những người bạn tốt nhất của tôi là những người bạn trai cũ hồi trước - một phụ nữ 34 tuổi hành nghề luật sư, nói - Tôi có thể đòi hỏi, muốn tất cả. Còn khi đã có chồng - một trong những người bạn cũ, thì ngay cả một lời động viên cũng không có nổi".

Thời nay, một phụ nữ 50 tuổi vẫn còn trẻ, nhưng những định kiến của xã hội về tuổi "băm" (30-40) vẫn như thời kỳ trước. Hồi đó nữ giới lấy chồng sớm hơn. Còn bây giờ họ phải dành thời gian cho việc học hành nhiều hơn, nhằm đỗ đạt cao hơn. Sau khi có tấm bằng trong tay, họ lại muốn "sống" thêm vài năm tự do nữa, hay đơn giản hơn là muốn khẳng định mình thêm trong công việc chuyên môn cho "chín chắn" hơn và tới tận năm 30 tuổi, họ mới quyết định tới lúc lấy chồng. Khi đó mới vỡ lẽ là đã quá muộn. Thống kê cho biết: có đến 24% phụ nữ có bằng đại học ở Pháp sống cô đơn; với nữ công nhân con số này thấp hơn nhiều - chừng 10%. Với giới trí thức trong độ tuổi từ 40-49, số phụ nữ độc thân nhiều gấp 4 lần cánh đàn ông. Rất nhiều người trong số họ tới cầu cứu các văn phòng "làm quen". Con số thống kê lại phũ phàng thêm một lần nữa: "Món hàng" trí thức rất khó "bán" - một nữ chủ nhiệm "Câu lạc bộ trăm năm" ở Paris cho biết - Thường chúng tôi khuyên họ che giấu bằng cấp và tuyệt đối đừng hé lộ về mức lương quá cao của

mình". Còn cánh đàn ông trí thức chỉ thích tìm những người vợ có trình độ thấp hơn. Còn nếu một phụ nữ 35 tuổi mà vẫn còn độc thân, trạng thái thăng bằng tâm lý của chị luôn ở mức báo động. Thường thường là cống hiến hết mình cho công việc, để "khuây khỏa" hơn; hoặc là sẵn sàng lao vào bất cứ người đàn ông đầu tiên nào với mong muốn kiếm một mụn con.

Cũng có thể phụ nữ đã tạo ra những rào cản quá cao quanh mình? Với nhiều trường hợp thật đúng như vậy: phụ nữ muốn tất cả, cả cái có thể và những cái không thể, họ muốn luôn được có tự do đồng thời dưới sự che chở của ai đó. Họ không thể khẳng định được những giới hạn chính xác cho các đòi hỏi của mình. Nhiều thế kỷ nay, đàn ông quen sống với sự nghiệp của mình mà không muốn có ai "xen" vào cả, người vợ không mấy may biết tí gì về công việc của anh ta, cũng như với thế giới bên ngoài mà anh ta sống. Còn phụ nữ bây giờ lại có dư khả năng đánh giá mọi việc của chồng. Đã qua rồi cái thời một công nhân bình thường cũng có thể tự hào khẳng định, rằng "thiếu tôi thì cả gia đình sẽ... chết đói". "Phụ nữ bây giờ "chờ mũi" vào mọi việc" - cánh đàn ông hiện đại phản nản.

Đây là hệ quả của lối "đổ lỗi lẫn nhau" giữa phụ nữ và nam giới - những người không có những khả năng yêu mình và yêu người. Đàn ông và nữ giới đầu thế kỷ 21 thường "ngó lơ", chẳng cần làm quen mỗi khi thấy nhau ngoài đường phố hay ở chốn công cộng. ■

N.L.HIỀN

(Theo VSD)

CUỘC TRANH CÃI VỀ Quyền an tử ở một số nước phương Tây

An tử, hay là Euthanasia trong tiếng Anh, có nguồn gốc từ tiếng Hy Lạp là Euthanatos (Eu: tốt, đẹp; thanatos: sự chết) có nghĩa là cái chết bình an, thanh thản.

Trong y học từ xưa đến nay, mặc dù hành động đưa đến cái chết (cho dù là tự tử, trợ tử hay an tử) vẫn được coi là không hợp pháp, nhưng đó đây trên thế giới, người ta vẫn âm thầm thực hiện cho những người bệnh đang cơn đau đớn, tuyệt vọng vì bệnh nan y (thường là ung thư), hoàn toàn không còn hy vọng cứu chữa.

Đến cuối thế kỷ vừa qua, giới y học ở một số nước đòi hợp thức hóa quyền an tử của bác sĩ dành cho những người bệnh này. Việc này đã đánh động đến giới luật pháp, đạo đức, tôn giáo. Dư luận đã phân đôi. Những người phản đối an tử thì cho rằng, dù bệnh nhân là người hoàn toàn tự nguyện, dù sử dụng bất kỳ phương tiện nào đi chăng nữa (như ngừng phương tiện, thuốc men đang điều trị hoặc bác sĩ ra toa và chính bệnh nhân là người tự uống thuốc...) vẫn có ý nghĩa là đưa con người từ trạng thái sống vào cõi chết. Như vậy là không coi trọng sự sống, cái quý giá nhất của con người. Điều này đồng nghĩa với sát nhân. Tất nhiên điều này vi phạm vào đạo đức. Hơn nữa, trong lời thề Hippocrate nguyên thủy có câu: “Tôi sẽ không cho thuốc giết người, nếu có ai yêu cầu và tôi cũng sẽ không khởi xướng một gợi ý như vậy” đã được xem như một trong những chuẩn mực đạo đức của bác sĩ trong lúc hành nghề y. Do đó ở bất kỳ tình huống nào, quyền an tử cũng không nên hợp thức hóa. Ngược lại, những người đồng tình và cổ vũ an tử thì vẫn thừa nhận sự sống con người là quý giá nhất trên đời, nhưng nếu phải lâm vào cuộc sống đầy đau đớn với một căn bệnh vô phương cứu chữa thì cuộc sống đó không còn ý nghĩa cho dù chỉ là một phần thật nhỏ nhoi ý nghĩa của nó. Người bệnh suy nhược toàn thân, nằm bất động, oằn oại trong cơn đau đớn, chán chường vì tuyệt vọng, kéo theo sự chăm sóc nhọc nhằn, dai dẳng và mệt mỏi của thân nhân, gia đình cùng với những tốn kém liên tục ngày này qua ngày khác nhưng vô vọng. Sự sống trong tình huống này chỉ còn ý nghĩa là sự đày đoạ vô ích, tức là còn tệ hơn một cái chết thanh thản. Nếu được phép thực hành một cái chết thanh thản cho thì hoàn toàn không mang ý nghĩa sát nhân, ngược lại, đó lại là sự giải thoát cho một con người từ đau đớn, đày đoạ, tuyệt vọng sang thanh thản, yên lành. Đó mới thật là nhân đạo. Hơn nữa, những chuẩn mực tốt lành của xã hội (gọi là đạo đức) đều do

con người xây dựng nên, phản ánh tình người trong xã hội con người. Nay, xã hội đã phát triển khác xưa rất nhiều, con người cũng có thể cùng nhau thay đổi được... cho phù hợp với chất lượng cuộc sống văn minh hơn. Cuộc tranh cãi cho đến nay vẫn còn tiếp diễn.

Ngày 4-2-1993, tòa án nước Anh đã cho phép bác sĩ gỡ bỏ các ống nuôi để cho bệnh nhân Tony Bland chết thanh thản. Tony Bland là thanh niên 17 tuổi, cổ động viên cho đội bóng đá Liverpool, bị đám đông đè bẹp, gãy cột sống cổ tại sân vận động Sheffield tháng 4-1989. Sau cấp cứu, anh chỉ sống đời sống thực vật. Sau 4 năm điều trị, chăm sóc cực nhọc và vô vọng, gia đình và các bác sĩ điều trị xin được phép của tòa án để rút bỏ ống nuôi và Tony Bland đã chết thanh thản vài ngày sau đó. Ngày 2-5-1994, tòa án bang Michigan (Mỹ) đã tha bổng bác sĩ Jack Kevorkian về việc giúp cho ông Thomas Hyde tự tử chết. Ông Thomas Hyde mắc chứng bệnh mà y học gọi là amyotrophic lateral sclerosis. Đây là bệnh gây thoái hóa các tế bào thần kinh vận động của tủy sống và thân não. Bệnh này không có thuốc chữa, bệnh nhân chết dần vì liệt các cơ đường thở.

• Ngày 27 tháng 10 năm 1997, bang Oregon, Tây Bắc nước Mỹ đã hợp pháp hóa quyền an tử gọi là luật chết với sự kính trọng (death with dignity act) và cho phép các bác sĩ thực hiện quyền này trong những điều kiện như sau:

+ Bệnh nhân phải là công dân của bang Oregon (trên 18 tuổi, thường trú ít nhất 1 năm).

+ Bệnh không thuốc chữa và trầm trọng đến nỗi không còn sống quá 6 tháng (có 2 bác sĩ xác nhận).

+ Bệnh nhân bày tỏ ý nguyện an tử 3 lần riêng rẽ. Lần sau cùng phải viết ra giấy. Nếu bệnh nhân có triệu chứng trầm cảm, phải có giấy xác nhận của bác sĩ chuyên khoa tâm thần.

Sau khi thủ tục hoàn tất, phải đợi 15 ngày sau (để cho bệnh nhân và gia đình suy nghĩ kỹ hơn) bác sĩ mới được ghi toa thuốc cho bệnh nhân. Bệnh nhân uống thuốc trước 2 nhân chứng.

Từ tháng 10-1997 đến tháng 2-2000 ở bang Oregon, đã có 165 trường hợp an tử theo luật. Luật an tử ở bang Oregon được thi hành đã hơn 4 năm, đến nay gần như đã trở thành thường qui của bệnh viện.

• Ngày 10-4-2001, quốc hội Hà Lan đã hợp pháp hóa quyền an tử. Hà Lan, 16 triệu dân, là nước đầu tiên trên thế giới cho phép bác sĩ được thực hiện quyền an tử, trợ tử trên bệnh nhân nan y ở giai đoạn cuối. Ngày 1-2-2002, luật an tử đã có hiệu lực trên cả nước Hà Lan.

Ở Việt Nam, vấn đề quyền an tử hiện vẫn còn khá mới lạ đối với cả bác sĩ lẫn bệnh nhân và cả xã hội.

Bác sĩ TRANG VINH THUẬN

(Tài liệu tham khảo *The New England Journal of Medicine* No8)

Nữ sinh Nam Phi được dạy cách chống

LẠM DỤNG TÍNH DỤC

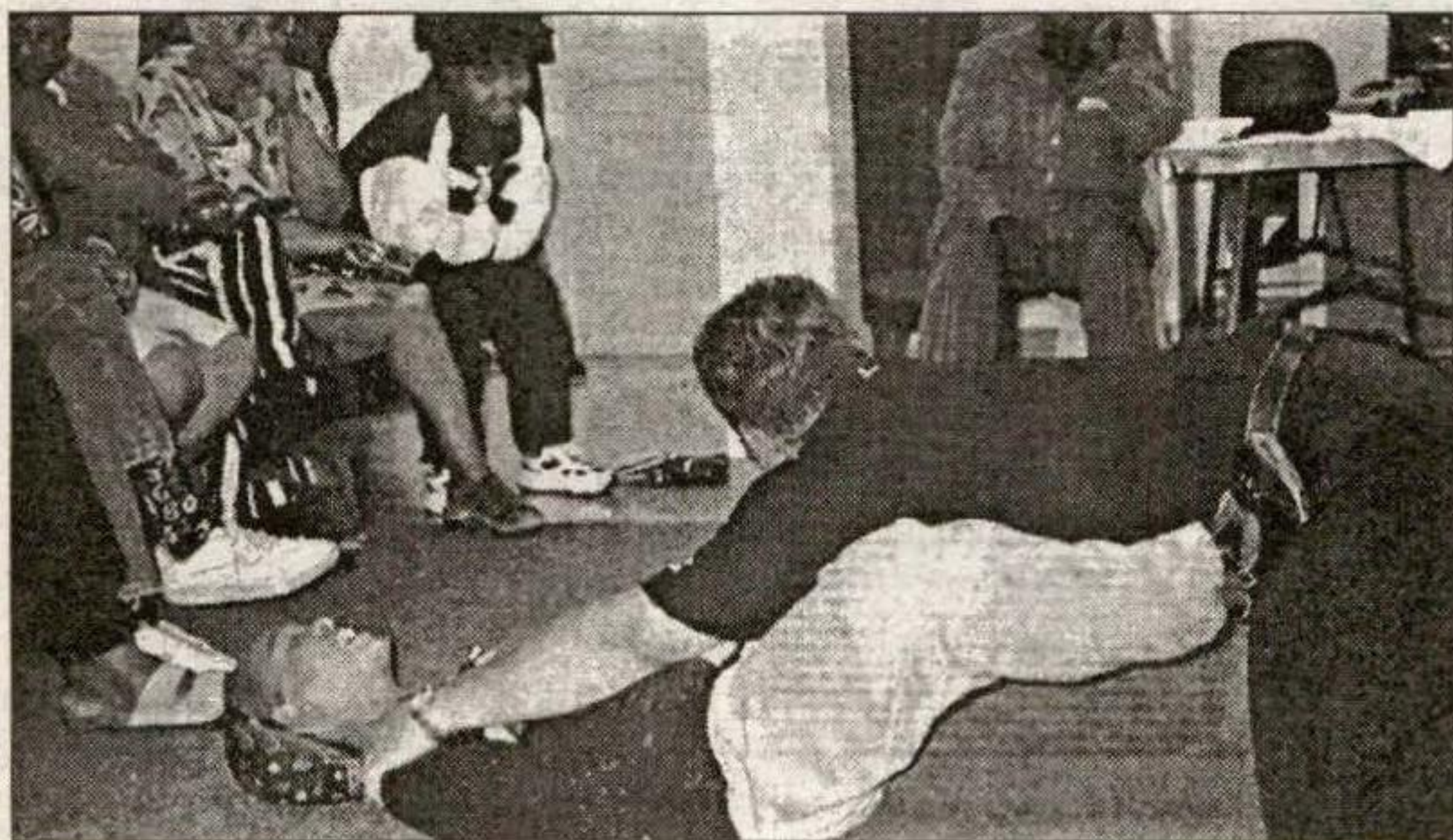
Quá lo lắng trước nạn lạm dụng tính dục trẻ em, ngành giáo dục Nam Phi đã thuê một tổ chức chống tội phạm dạy cho hàng ngàn nữ sinh những kỹ thuật để tự vệ.

Các võ sĩ của tổ chức "Chống tội phạm", một nhóm phi lợi nhuận, sẽ dạy cho các nữ sinh những kỹ năng tấn công cơ bản mà các giới chức giáo dục hy vọng giúp các nữ sinh chế ngự được những kẻ quấy rối. Bà Wilna Oosthuisen, một nhà lãnh

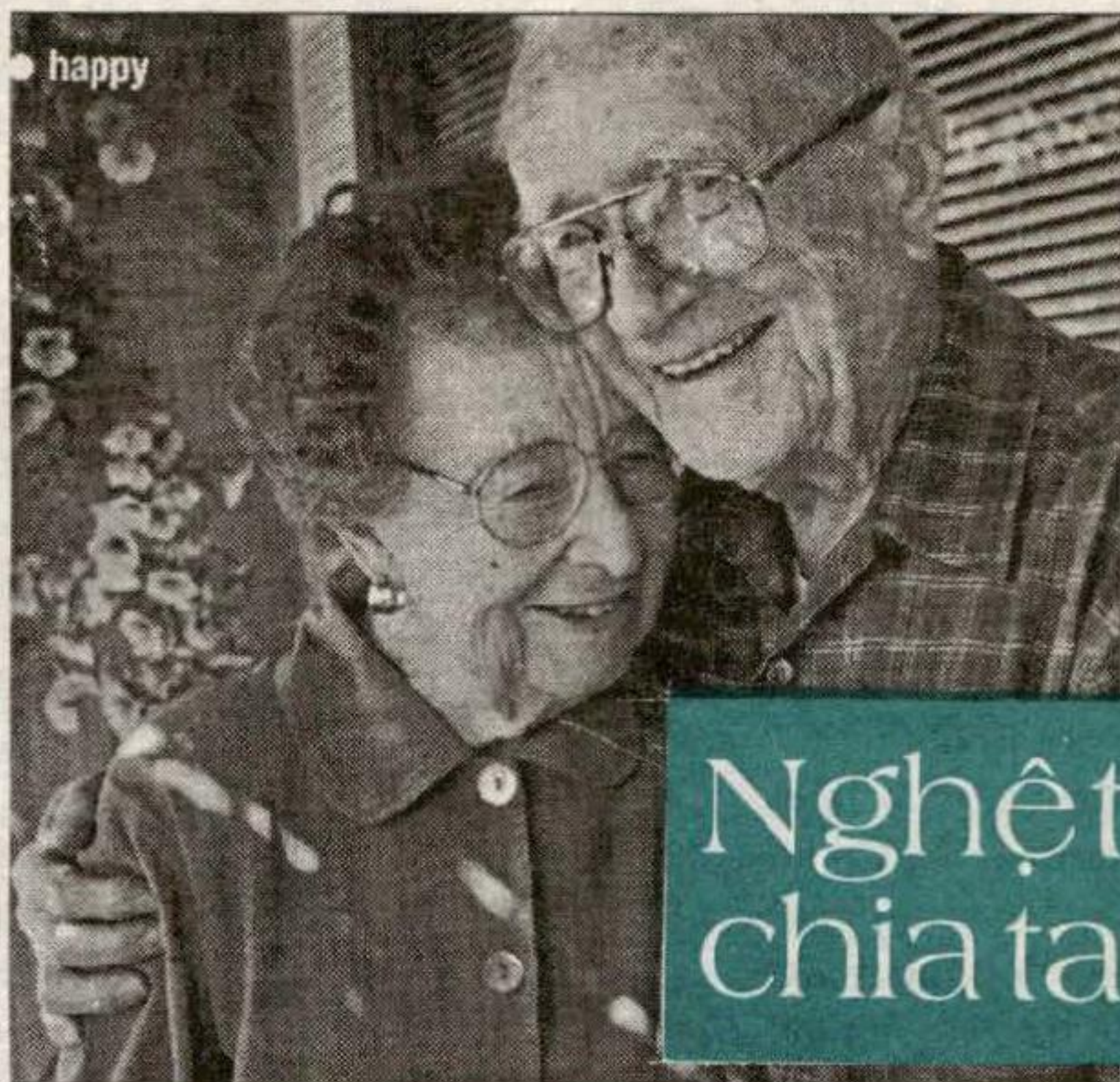
đạo của tổ chức này nói: "Những kỹ thuật chúng tôi dạy sẽ cho phép nạn nhân giành lợi thế so với kẻ tấn công và nói lòng "gọng kềm" của tên vô lại". Bà Oosthuisen nói thêm: "Chúng tôi không hành động kiểu Rambo. Chúng tôi dạy cho các thiếu nữ rằng các em không nên dùng vũ lực để giải quyết những vụ tấn công – các em không nên làm cho bọn trai thất vọng chẳng hạn, nhưng chỉ nên dùng kỹ năng để tự vệ mà thôi".

Một tên quấy rối tình dục bị thương đang hồi phục tại bệnh viện tỉnh Mpumalanga sau khi tấn công một nữ sinh 14 tuổi hồi tháng trước. Bà Oosthuisen nói tên vô lại này đã định khuất phục nạn nhân bằng một con dao,

(Xem tiếp trang 65)

Được một võ sư giữ chặt, một thiếu nữ 17 tuổi cho thấy cô có thể dùng hai chân của mình như thế nào để giải thoát khỏi "gọng kìm" của võ sư.

Nghệ thuật chia tay

Ông Paul và bà Lula đã thật sự hưởng hạnh phúc sau 76 năm xa cách.

Trong cuộc đời, chúng ta phải gặp gỡ với đủ loại người và chúng ta luôn mong muốn để lại cho người khác ấn tượng ban đầu tốt đẹp, nhưng lại thường coi nhẹ ấn tượng cuối cùng. Trên thực tế, một cuộc chia tay tốt đẹp là sợi dây gắn bó tình cảm, vừa để lại nỗi nhớ mong và còn có thể nối lại mối quan hệ sau một khoảng thời gian dài xa cách.

Thường thì con người đối xử tốt với nhau là để gây ấn tượng khó quên đối với người khác, vì vậy cần phải chú ý đến nghệ thuật chia tay. Nữ chuyên viên tâm lý Janet Brenshoop thuộc Trung tâm

Cả 2 người vào năm 1924.

Nghiên cứu về mối quan hệ của con người của Viện Đại học hoàng gia London, đã cho những lời khuyên về nghệ thuật chia tay như sau:

1. Cách chia tay nên phù hợp với cá tính

Nếu bạn là người ít nói thì không cần phải sử dụng tới những lời lẽ hoa

mỹ, chứa chan tình cảm để nói lời chia tay. Chỉ cần một cái bắt tay thật chặt, một cái nhìn thẳng vào mắt người đối diện hoặc nói một câu đơn giản như: “Tôi sẽ rất nhớ bạn” là đủ nói lên tất cả. Điều quan trọng là khi chia tay, bạn phải bộc lộ được tình cảm chân thành và cá tính của mình. Và khi lời nói không thể diễn đạt hết tình cảm thì một cái ôm hôn đơn giản lại có ý nghĩa hơn mọi lời lẽ.

2. Khi chia tay dùng để hoàn toàn bị tình cảm chi phối

Có những cuộc chia tay làm cho trái tim bạn tan nát. Mỗi khi phải chia tay với một người, một nơi hay một đồ vật mà mình hằng yêu quý, chúng ta thấy như mình đang mất đi một phần cuộc sống. Thế nhưng cũng cần phải giữ một thái độ lạc quan với hy vọng một ngày nào đó chúng ta sẽ gặp lại người hay đồ vật mà mình hằng yêu quý đó.

Tôi (bà Janet Brenshoop) nhớ đến bức thư ngắn mà mẹ tôi đã lặng lẽ để vào trong cặp sách của tôi khi tôi phải xa quê nhà để vào đại học. Bà viết: “Con sẽ đạt được những thành công trong đời vì mẹ tin rằng con sẽ suy nghĩ và hành động đúng đắn, hết lòng giúp đỡ mọi người, chăm chỉ học tập và phấn đấu vươn lên. Mẹ sẽ luôn cầu chúc cho con. Mẹ yêu con”. Trong lời chia tay, mẹ tôi không hề than vãn vì có lẽ bà hiểu rằng tình yêu chân chính và bền vững là phải biết hy sinh.

3. Có thể tặng một vật làm kỷ niệm

Tôi (bà Janet Brenshoop) từng nghe được một câu chuyện rất cảm động. Có một nữ mục sư người Ai Len đi truyền giáo cho thanh thiếu niên tại một quốc gia châu Phi. Khi bà ta sắp về nước thì có một cậu bé ở cách xa 100 km đem đến tặng bà một cái vỏ sò rất to để thể hiện tình cảm của mình. Nghĩ đến việc cậu bé đã vất vả mang cái vỏ sò đến, vị nữ mục sư nói: “Cháu không nên vì ta mà đi đường xa vất vả như thế”. Nhưng bà thật sự cảm động mà nhớ mãi câu trả lời của cậu bé: “Quãng đường xa mà cháu đã đi cũng là một phần món quà của cháu”. Vài năm sau khi trở về lại Ai Len và qua đời vì bệnh tật, trong số những tài sản ít ỏi mà vị nữ mục sư để lại, người ta tìm thấy có một cái hộp được bao bọc cẩn thận trong đó có một vỏ sò mà cậu bé châu Phi đã tặng trước đó cho bà khi chia tay.

Đúng vậy, món quà chia tay có ý nghĩa nhất thường mang màu sắc cá nhân rất rõ nét.

4. Chia tay thường kèm theo lời chúc

Tôi (bà Janet Brenshoop) xin kể lại cho bạn một câu chuyện tình cảm động như sau: Vào tháng 4-2000, khắp nước Mỹ đều biết đến cuộc gặp gỡ sau 76 năm xa cách của cặp tình nhân già là cụ ông Paul Johnston 95 tuổi, và cụ bà Lula Marschat, 94 tuổi, chỉ vì trong trái tim của họ luôn giữ mãi câu chúc khi cả hai chia tay vào mùa hè năm 1924 là “xin giữ mãi tình yêu của chúng ta trong trái tim”. Vào tháng 7 năm 1924, ông Paul và

bà Lula làm quen rồi yêu nhau trong kỳ nghỉ hè do hiệp hội các trường của bang Idaho tổ chức. Khi kỳ nghỉ hè qua đi thì cả hai phải chia tay với lời chúc như trên. Nhưng đồng thời gian và hoàn cảnh gia đình đã chia lìa mỗi người mỗi ngã rồi cả hai đều lập gia đình và có con, cháu, chắt. 76 năm sau khi vợ và chồng của hai người qua đời thì lời chúc khi xưa đã đưa hai người gặp nhau trở lại qua một mục nhấn tin của ông Paul trên báo, rồi kết thúc bằng một đám cưới có một không hai ở nước Mỹ vào tháng 7-2000.

Một lời chúc với nhau khi chia

tay đôi lúc còn quý giá hơn tiền bạc hay quà cáp vì nó sẽ ẩn mãi và vang lên khi bạn nhớ về người thân mà mình đã chia tay trước đó.

5. Lời chia tay phải là những lời tâm huyết

Nếu bạn cảm thấy xúc động và khó nói thì hãy thổ lộ bằng lời viết trên một mảnh giấy nhỏ hay một bức thư ngắn với nội dung không cần lâm ly mà chỉ là lòng chân thành nói lên những lời từ trái tim mình, đây mới là bí quyết đúng đắn để viết hay nói lời chia tay hay nhất. ■

HOÀNG OANH

(Theo *Woman's day*)

Nữ sinh Nam Phi được dạy cách chống lạm dụng tính dục

(Tiếp theo trang 62)

nhưng cô gái đã khóa tay hấn lại và dùng thế vật hấn té xuống đất. Hấn đã ngã lên chính con dao của hấn và bị thương.

Cô Narima Khan, phụ trách Dự án Nhà trường An toàn ở Western Cape nói: "Chúng tôi muốn các nữ sinh học cách tổ thái độ can đảm chứ không sợ hãi. Phần lớn các vụ quấy rối tình dục xảy ra trong nhà hoặc được thực hiện bởi người quen biết với nạn nhân. Nếu các thiếu nữ học cách tự tin trong việc bảo vệ cơ thể của mình thì các em sẽ dễ dàng hơn trong việc chống cự lại những kẻ có ý đồ lạm dụng tính dục".

Cô Khan nói: một thiếu nữ có

vẻ sợ sệt và mắt cụp xuống sẽ là một con mồi dễ dàng so với một thiếu nữ cương nghị nhìn thẳng vào mắt kẻ tấn công. Cô Khan cho biết: "Các cô gái được dạy cho cách sử dụng răng, cánh tay, đầu gối và bàn chân - tất cả những vũ khí cơ bản trên cơ thể. Các em cũng được rèn luyện cách tấn công những điểm yếu trên cơ thể người nam, chẳng hạn hạ bộ và mũi".

Theo một cuộc điều tra của Viện Quan hệ chủng tộc tại Nam Phi, hằng ngày xảy ra khoảng 58 vụ lạm dụng tính dục đối với các thiếu nữ dưới 18 tuổi. ■

M. NGUYỆT

(Theo *TST*)

Chân dung huấn luyện viên:

Thư giãn đi!

“Bọn tôi chẳng hiểu ông ấy ra làm sao cả”, Jiang Jin nói. Mọi người đầu tiên còn thấy ghét Bora, vì tay huấn luyện viên này có cái lệ là đưa ra câu hỏi rồi sau đó nhìn trừng trừng đợi trả lời, làm mọi người phát khiếp. Họ cả đời chỉ

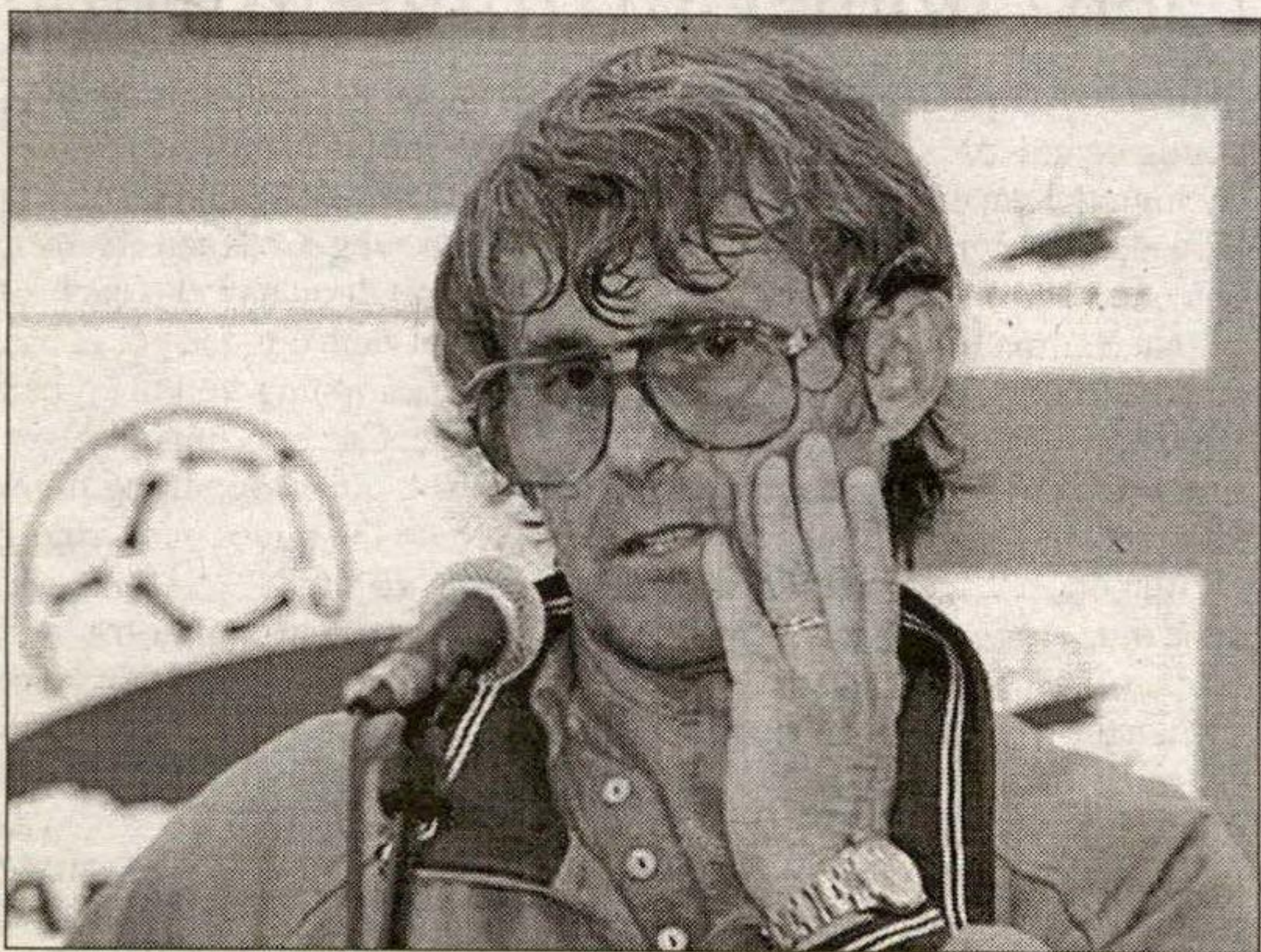
MƯỜI MỘT
NGƯỜI CHƠI,
1,3 TỶ NGƯỜI
REO HÒ

BORA BIẾN TRUNG QUỐC THÀNH MỘT QUỐC GIA BÓNG ĐÁ

(Tiếp theo và hết)

quen lắng nghe, dùng một cái phải nghĩ ra câu trả lời. Cứ như vậy cả một năm trời. Sau đó thì mọi người mới “hiểu ra vấn đề”, theo lời thủ môn Jiang.

“Lão”, tên họ đặt cho Bora, đã đánh tan đi sức ép và sự căng thẳng ở họ. “Cứ thoải mái đi, rồi mọi thứ sẽ đâu vào đấy”, Bora dạy. “Ông ấy làm chúng tôi tự tin hơn”, hậu vệ Li

Weifeng nói. Họ sớm nhận ra rằng gã hề rong thực tế là một người làm việc hết sức nghiêm khắc, nhiều lúc làm họ đến khó chịu vì cặp mắt cú vọ không bao giờ bỏ qua kể cả những lỗi lầm nhỏ nhất. Và cuối cùng thì Bora vẫn kịp biến họ thành một đội tuyển, một việc chắc chắn không phải là đơn giản. “Người Tàu có kiên nhẫn không?”, Bora hỏi như muốn thách thức những quan niệm xưa cũ về người Tàu, “Có thật là họ có tinh thần cộng đồng không?”

Thường thì Bora nói tràn và không có một tí nội dung nào. Bây giờ Bora yên lặng và nói lên cả đồng. Có một bộ phim Hollywood, “Remember the *Titans*”, mà Bora cho họ xem đi xem lại để họ biết rằng tuy không cần ôm nhau thăm thiết nhưng ít nhất phải biết tôn trọng nhau. “Chúng tôi đã thay đổi hoàn toàn”, thủ môn Jiang Jin nói, “Chúng tôi có ý kiến riêng và trao đổi với nhau. Chúng tôi bàn luận. Chúng tôi thấy vui và chơi tốt hơn”. Hậu vệ Li Weifeng thậm chí phải thốt lên, “Milu không những đã thay đổi chúng tôi trong cách nhìn bóng đá, mà cả trong cách nhìn cuộc sống”. Milu là bạn chứ không còn là một quản giáo nữa. Thậm chí cả báo Nhân dân, tiếng nói của đảng, cũng đã có lời khen ngợi: “*Milutinovic đã hoàn thành công tác tư tưởng cho các cầu thủ một cách xuất sắc*”. Một lời tuyên dương cho Bora. Đó là một điều về bóng đá Tàu mà nhiều người chưa hiểu. Tức là quả bóng Tàu không chỉ phải tròn mà còn phải có tinh

thần yêu nước nữa. Một vài dòng sau câu được trích ở trên, tờ báo Nhân dân tiếp: “Một quốc gia, một dân tộc mất tinh thần chiến đấu sẽ bị áp bức và hủy diệt. Một đội bóng mất lòng gan dạ trong trận chiến sẽ bị loại trừ không thương tiếc. Nhà làm phim tài liệu Peng Hongjun cho rằng sở dĩ những cầu thủ Trung Quốc phải chịu sức ép về mặt tư tưởng là vì 150 năm Trung Quốc bị các đế quốc phương Tây bắt nạt. Chỉ từ năm 1982, khi lần đầu tiên đài truyền hình trung ương phát từ đầu đến cuối một World Cup, Trung Quốc mới thực sự biết đến bóng đá thế giới. “Người Tàu hồi ấy chỉ nhìn cái Cup là chính, sau đó mới nhìn đến quả bóng”, Peng nhìn nhận.

Nhìn lại. Trước vòng loại. Trong phòng họp. Các cầu thủ đứng xếp hàng như những cậu học sinh cấp một. Đầu cúi, mặt mày thất sắc. Yan Shiduo, Phó Chủ tịch Liên hiệp Bóng đá Trung Quốc, nêu rõ: “Đừng quên là các anh đại diện cho thanh danh đất nước, cho linh hồn của dân tộc!”

Yan nhìn một lượt các cầu thủ, nói tiếp: “*Chưa bao giờ chúng ta vào được vòng chung kết...*”. Họ ngồi khấp nép, tránh nhìn vào mắt vị cán bộ. “Tất cả các anh”, ông gào lên, “tất cả các anh đều phải cảm thấy có lỗi! Các anh phải chịu trách nhiệm!” Nghỉ. “Các anh có muốn nhân dân phải khóc vì các anh một lần nữa không?” Thảo nào mà các cầu thủ Tàu sợ phát khiếp khi nhìn thấy bóng, một fan bóng

đá từ tỉnh Jiangxi nói, vì họ chỉ sợ sẽ làm nhục nước nhà. “Bóng đá cần sự tự do, thoải mái, không bó buộc, những thứ người Tàu chúng tôi chưa bao giờ biết đến. Chỉ từ khi có Milu chúng tôi mới được học”.

Nhìn kìa! Đẹp không?

Nhiều lúc không hiểu gì lại hay. Như hôm vị cán bộ đến thăm đội. Hay hôm đá với Cam-pu chia, khi Trung Quốc thắng 3:1 và Bora nghe thấy fan hô tên mình hàng nghìn lần. Cứ tưởng họ hô muôn năm tên mình, ngờ đâu lại là “Milu về vườn!” Họ muốn thắng đậm nữa. Không đọc được báo cũng là cái hay. Trước đây nửa năm thôi Bora bị nói không ra gì. Cả việc phỏng vấn Bora cũng không hề đơn giản.

Nhà báo: “Xin ông cho biết kế hoạch tập luyện ngày mai”.

Bora: “Kế hoạch nào? Mai tập luyện đấy à? Không biết”.

Bora cười ngây ngô. Hay hôm họp báo ở Maldives (một nước cộng hòa nhỏ, nằm trên một nhóm những hòn đảo phía tây nam Ấn Độ).

Bora: “Nhìn trắng kìa! Nhìn vịnh kìa! Đẹp không?”

Hết họp báo. Ở Trung Quốc có hơn 3.000 phóng viên không viết về cái gì khác ngoài bóng đá. Sức cạnh tranh trong cái ngành vừa hỗn loạn vừa có tính kinh doanh cao này là khủng khiếp. “Đây là cái mớ cho phép người ta được tự do nhất”, Lily Li nói. Các phóng viên muốn viết gì thì viết, các fan được dịp trút những uất ức trong lòng ra vào ngày cuối tuần. “Ai muốn phê bình chỉ trích gì cũng được” - Li

nói, “Liên hiệp bóng đá không phải là Chính phủ”. Cuộc săn đuổi tin tức rất dữ dội, và Lily là nữ thần bảo vệ: Trước đây hai năm cô chỉ là một phóng viên bình thường không biết gì về bóng đá, giờ cô đã trở thành cố vấn của Bora.

Cuốn tiểu sử Milutinovic của cô đã bán được hơn 200.000 bản chỉ trong vòng hai tháng đầu. Nhan đề của cuốn sách được đặt một cách đầy hàm ý: *Khoảng cách zero*.

“Nhẽ ra tôi phải giết cô ấy rồi”

- Bora nói và chỉ vào trang bìa cuốn sách: Bora và Lyli trên một bãi biển không người. Cười: “Con bé khôn!” Nàng giúp chàng đi qua khu rừng quan hệ Trung Quốc, chàng trả ơn nàng bằng những mẩu tin đất khách. Huấn luyện viên khôn!

Lily Li là người duy nhất có được những thông tin mật. Điều đó làm các phóng viên khác phát điên. Nhiều nhà xuất bản tuyệt vọng đã phải (bất chước) dùng phương pháp tán tỉnh, cho những cô fan trẻ đẹp ăn mặc hở hang đến uốn éo đụng chạm, dờ cả tiếng Anh lẫn tiếng Serb. Nhưng không ăn thua. Bora có thể làm đủ trò trước fan và báo chí, nhưng không bao giờ nói gì về mình cả. Không bao giờ. Hắn đưa tôi đi đây đi kia bằng xe riêng, làm sa-lát dưa chuột kiểu Nam Tư cho tôi ăn ở giữa một quán ăn Quảng Đông, đánh bại tôi trong trò bowling (bằng sức nhiều hơn là kỹ thuật), tán phét hàng giờ với tôi - thế mà sau một tuần trong khu tập luyện, khi một phóng viên đòi tin

Nữ đạo diễn Hồng Ngân... (Tiếp theo trang 28)

Qua chiếc thẻ trong lĩnh vực thể thao để nói đến chiếc thẻ trong đời sống thường nhật, sự cạnh cào với cái xấu. Phim không ca ngợi cái tốt nhưng từ cái xấu sẽ thấy cái tốt và loại được cái xấu thì cái tốt sẽ bật lên. Ý nguyên là như thế, chỉ mong mình thể hiện đạt được tới đâu thì mừng tới đó.

• *Chị sẽ gửi gắm những kinh nghiệm từ những thất bại hay thiệt thòi đã qua của mình?*

- Kinh nghiệm bản thân thì không nhiều đâu, chỉ gọi là đưa vào phim những tâm sự về những điều mà mình hiểu rõ, không dám giáo điều. Đến bây giờ đi coi đá bóng mà Ngân vẫn còn hồi hộp khi trái bóng lăn về phía mình kia mà!

• *Xem ra máu bóng đá trong người Hồng Ngân còn đầy ắp. Thế có dám thuê một sân vận động cỡ... sân Thống Nhất làm bối cảnh không? Có chọn diễn viên cầu thủ không?*

- Thuê sân bóng là điều bắt buộc, chắc chắn bối cảnh đòi hỏi phải như thế. Nhưng thật sự là hết sức khó khăn, từ việc đặt máy quay (không ai dám cho mình đặt máy trên cỏ vì sợ hư cỏ) đến việc tổ chức một trận đấu. Nước ngoài thì đơn giản họ sẽ dùng đến kỹ xảo nhưng ta thì... Việc chọn diễn viên là các cầu thủ cũng khó thực hiện được vì có thể họ rất giỏi trên sân đấu, sân cỏ nhưng lại không thể “ăn” màn ảnh, hơn nữa, họ là dân thể thao chuyên nghiệp, không thể theo mình đóng phim dài dài. Tìm một cầu thủ cá tính không khó, tìm cầu thủ có cá tính kiểu thể thao mới khó. Ngân thường hay đi xem thi đấu thể thao để mong tìm diễn viên kiểu ấy nhưng khi tìm ra được một người có vẻ hay hay như ý, đến lúc tiếp xúc mới biết

anh ta... nhát quá, đành thôi.

• *Dù sao chị cũng đã tìm người ưng ý cho 2 phim trước đây của mình?*

- Cộng các yếu tố diễn xuất, “phom” thể thao và tinh thần làm việc lại, cũng chỉ là tương đối thôi vì Ngân cũng làm phim... tương đối mà. Nhưng không thể trách diễn viên được vì phim ở ta quay một ngày 50 cảnh so với nước ngoài chừng 5 cảnh một ngày, họ biết tạo tâm lý diễn xuất liên tục cho diễn viên, ta không thể làm vì tốn kém. Đã vậy, những cảnh toàn trong phim ta, có khi diễn viên chỉ... đếm từ 1 đến 10, khi thu tiếng mới “bập” thoại vào.

• *Bộ phim thể thao dài tập mà chị sắp triển khai, làm thế nào để nó không như một... phóng sự thể thao nhưng cũng không phải là mượn thể thao để nói chuyện đời?*

- Đó là điều Ngân trăn trở và cố gắng đạt được khi làm phim thể thao. Kiến thức thể thao không tốt thì phim như một kiểu minh họa, buồn lòng dân trong nghề nhưng đi sâu vào lĩnh vực này thì lại rất mệt cho người ngoài. Chỉ có thể rút kinh nghiệm dần cho mình qua từng phim, qua phản hồi của khán giả. Làm phim thể thao nhọc công hơn thể loại khác. Số cảnh của nó nhiều hơn nhưng trong thời gian như nhau, kinh phí bằng nhau, phim thể thao quay được ít cảnh hơn, chưa kể chi phí thuê mượn đạo cụ. Ngân rất muốn được tung hết sở trường của mình để làm nhiều xen hành động hơn nhưng mình bung ra thì tiền nào chịu nổi. Phải siết mình lại để không làm ảnh hưởng cho cộng sự chưa quen làm phim thể thao. ■

VŨ THU AN
(Thực hiện)

KÝ SỰ
NHỮNG MỐI TÌNH

Karaoke

Minh họa: NGUYỄN MỸ.

TÌNH "TÂY BỤI"

MÔ TÒA

Phố Phạm Ngũ Lão Sài Gòn có lẽ là nơi tập trung... "tây" đông nhất nước. Tây Mỹ, tây Pháp, "tây" Đài Loan, "tây" Hàn Quốc... đầy nhóc trong các nhà trọ và thường la cà ở các quán cà phê cóc, quán cơm vỉa hè, du lịch bằng xe đạp, xe máy nên thường được gọi là "tây ba lô" hay "tây bụi".

Lừng tưởng chỉ có cô ca sĩ Dalena bên xứ Hoa Kỳ mới hát được tiếng Việt, anh chàng tây ba lô, hay còn gọi là “tây bụi”, người Pháp tên là Roger, 25 tuổi hát cũng hay ra trò. Mà lại không hát những bài nào tình, suốt suốt theo một dây giờ, thỉnh thoảng vào đêm có trăng, tại khu nhà trọ phố Tây ở Sài Gòn, người ta lại thấy anh ôm cây đàn ghi-ta ngồi hè đường hát nghêu ngao:

*“Em là dòng sông Mã... anh là
núi Muồng Nung...
cây rừng anh làm nhà... em làm
vui ấm bản...”*

Cứ mỗi lần hát đến câu “*em làm vui ấm bản*”, giọng anh lại trầm hẳn xuống, nghèn nghẹn. Anh quê ở một vùng phía Nam nước Pháp, chói nắng mặt trời, sang Việt Nam để nghiên cứu dân ca miền núi, bởi thế cứ băng đi vài tháng cưỡi chiếc xe Yamaha 250 phân khối mò mẫm lên các vùng rẻo cao, anh lại quay về nhà trọ hí hoáy ghi chép, viết lách. Tây bụi vốn đã nghèo rồi, hình như anh còn nghèo hơn. Sáng sáng anh ngồi vỉa hè mua gói xôi hai ngàn, ly cà phê đen một ngàn, buổi trưa anh nấu lấy ăn cả hai bữa, quanh năm chẳng bước chân vào nhà hàng. Bà chủ nhà phàn nàn: “Cậu ‘Rô’ ơi, ăn tiêu như cậu thì ngành du lịch Việt Nam chết đói, mỗi tháng cậu tiêu dễ không tới 30 đô...”. Roger chỉ cười cười không trả lời. Ấy thế mà có lúc anh hào phóng đặt vào bàn tay nhăn nhúm của cụ già hành khất hẳn tờ năm chục khiến bà chủ quán cứ bán tín bán nghi không hiểu anh nghèo thực hay nghèo vờ? Cô con gái bà chủ lại không thắc mắc kiểu của mẹ, cô

hay hỏi: “Anh Roger ơi, ai dạy anh hát tiếng Việt mà hay thế?”. Roger cũng lại cười cười, giọng lơ lớ: “Người yêu tôi đấy”. “Người yêu anh ở đâu?”. “Xa lắm... mãi trên Tây Bắc kia...”. Tây bụi ở Sài Gòn mà lại yêu con gái mãi vùng núi phía Bắc thì là chuyện lạ. Quả thực, trong một lần sưu tầm dân ca, anh mò tới lên đèo Eo Mân, mãi trên thượng nguồn sông Mã, con ngựa đường xa Yamaha của anh bỗng dở chừng nhất định không chịu nhúc nhích. Trời đã chiều, đường cứ dốc ngược lên khó mà dắt xe đi tiếp, anh đành ghé vào một bản ven đường. Cái cảnh leo cầu thang tre, ngồi bếp lửa ăn ngô nướng giữa nhà sàn trong một bản làng heo hút ở Việt Nam đối với Roger đã quá quen. Bởi thế, khi đám trẻ con xúm xít quanh chiếc xe máy dính đầy bùn đất, các bà mẹ ngạc nhiên nghe anh líu lo tiếng Việt và các cô gái cứ đâm vào lưng nhau thùm thụp, cười khúc khích, Roger không cảm thấy xa lạ, ngược lại rất thích thú và cảm động, miệng cứ lắp bắp: cam ơn... cam ơn...”. Lần này cũng vậy, anh được ông trưởng bản cho tạm trú tại nhà ông Páo, một ông già quắc thước, suốt ngày ngồi đan lát những chiếc giỏ bằng song mây để cô con gái duy nhất mang xuống bán tại các phiên chợ huyện. Sáng hôm sau, ánh nắng đã dọi vào màn, Roger còn đang lơ mơ ngủ chợt có tiếng hát từ dưới sân làm anh thức giấc. “*Em là dòng sông Mã... anh là núi Muồng Nung...*”. Giọng hát cao vút và trong vắt làm Roger tỉnh cả ngủ. Dù mang đôi tai khó tính của người chuyên sưu tầm các điệu hát, Roger cũng phải ngây người ra nghe. Rồi có tiếng bước

chân cốt kết leo lên nhà sàn. Cô con gái ông chủ nhà đi vác nước dưới suối trở về và thổi bếp luộc sắn. Roger nháy ra khỏi màn bụng tấm tắc: “Một đóa lan rừng nơi thôn dã...”. Quả thực anh đi đã nhiều nơi, tiếp xúc với nhiều cô gái – từ các cô gái quê miền Nam nước Pháp tới các tiểu thư con nhà giàu ở thủ đô Paris... nhưng chưa bao giờ anh được thấy một vẻ đẹp dịu dàng, hoang dã và thuần khiết hoàn toàn không pha tạp và kiêu cách như cô gái này. Trước một chàng trai tây bụi hoàn toàn xa lạ với cô – mắt xanh, da trắng, tóc hoe hoe, cô vẫn thoải mái, tự tin, không mấy may tò mò, cách bức như nhiều cô gái khác làm anh rất thích thú. Cô đưa cho anh củ sắn luộc nóng hổi và hỏi đêm qua anh có nghe tiếng cáo về bắt gà không, ngoài bìa rừng có con cáo rất lớn và đàn gà của cô đã bị nó lôi đi mấy con. Anh lắc đầu: “Tôi ngủ mệt quá, tôi không thấy, chỉ có tiếng hát của cô mới đánh thức tôi dậy thôi... Cô hát hay lắm”. Lời khen làm sáng thêm khuôn mặt cô gái. Cô nhoẻn cười: “Bình thường thôi... không hay lắm đâu...”. Hóa ra cô gái không những hát rất hay mà còn thuộc rất nhiều điệu hát miền núi mà chỉ mới nghe qua, Roger đã sung sướng như người tìm được mỏ vàng. Anh quyết định ở lại bản, ghi âm những bài cô hát, nhờ cô dẫn tới những ông bà già sống heo hút rải rác quanh bản còn nhớ được những làn điệu cổ xưa. Cô tên là A Lua, mẹ chết năm cô mới lên mười, ông Páo ở vậy nuôi con cho tới khi cô lớn như bây giờ. Giọng hát và những bài dân ca cô thuộc là do bà truyền lại. Trong tuần lễ ngắn ngủi lưu lại nhà hai cha con,

Roger không những sưu tầm được khá nhiều bài hát hay mà còn thực sự được sống trong một bầu không khí thân thiện và chân tình. Cứ mỗi ngày anh khám phá thấy ở A Lua một nét ngạc nhiên thú vị. Một đêm con cáo lại mò vào bản bắt gà. Roger và ông Páo vây bắt được, trói chặt dưới chân cầu thang. Anh chàng tây bụi định ninh sẽ được thưởng thức món thịt cáo nướng chưa bao giờ nếm qua. Rồi anh sẽ trở tài nấu món “súp cáo” với ngô non và bí đỏ, chắc chắn hai cha con A Lua phải tấm tắc khen ngon. Nào ngờ sáng hôm sau thức dậy, Roger thấy con cáo đã biến mất, chân cầu thang chỉ còn lại mối sợi dây. Không lẽ con cáo đã cắn đứt dây chạy ra rừng? Không thể nào, sợi dây bện bằng cây song chắc đến thế kia mà. À thôi phải rồi, anh chàng võ lữ, hôm nay là ngày phiên chợ, chắc A Lua đã gánh nó xuống núi bán cùng với các loại giò ông bố vẫn đan lát. Chiều hôm đó, A Lua trở về, Roger hỏi cô bán con cáo được bao nhiêu tiền? Cô gái mắt tròn xoe vì kinh ngạc:

“Em có bán con cáo nào đâu!”

“Con cáo bắt được đêm qua đó...”.

Cô lắc đầu:

“Em có bán nó đâu!”

Roger giật mình:

“Vậy thôi nó trốn mất rồi...”.

“Nó không trốn đâu... em thả nó về rừng đấy...”.

Đến lượt cặp mắt xanh của Roger tròn xoe:

“Cô thả nó ra rừng?”

“Vâng, sáng sớm nay em chặt dây thả nó rồi...”

“Tại sao cô thả nó? Nó đã bắt gà của cô?”

CHUYỆN "ALÔ CẦM TAY" & một chơi số đẹp

Nếu như một chơi số đẹp, số hên đã có cách đây hơn 10 năm ở những nước như Hồng Kông, Trung Quốc, Singapore - những nơi cộng đồng người Hoa đông đảo nhất thì một chơi số đẹp ở Việt Nam chỉ mới rộ lên vài năm gần đây, nhất là từ khi có Mobi card rồi Vina card, đã tạo nên những cuộc săn tìm số đẹp với vô vàn cách chơi số, chọn số.

Tâm lý chung đối với những người đã sắm cho mình cái “alô cầm tay” đều muốn chọn cho mình số đẹp, dễ nhớ để người thân, bạn bè, khách hàng... thuận tiện mỗi khi muốn “phone” cho mình. Do đó, việc chọn mua một số đẹp hay số hên là yếu tố rất quan trọng. Nhiều người đã không ngần ngại bỏ ra số tiền gấp chục lần giá chính thức để được sở hữu một số đẹp mà mình có thể tự hào là “người sành điệu”.

Nói về cách chơi số đẹp, số hên thì có rất nhiều cách chọn, tùy theo sự lý giải của từng người đối với những số đó. Đôi khi, có cộng thêm vào chút ít màu sắc mê tín. Đa số mọi người đều thích số 9 nút và có nhiều số 9 trong số điện thoại mà mình mua càng nhiều càng tốt như số của ca sĩ chuyên hát nhạc sến là 999099, số của cô hoa hậu, người mẫu nổi tiếng T.N.A là 999997. Trong khi đó, những số 8 nút và có nhiều số 8 trong dãy số không được nhiều người ưa chuộng lắm (vì cho là còng số 8) thì lại được giới người Hoa rất “kết” vì số 8 được đọc trại ra theo âm tiếng Quảng Đông có nghĩa là “phát” - phát tài, phát đạt. Và nếu trước số 8 có thêm số 6 hoặc số 2 càng tốt hơn nữa (số 6 có nghĩa là làm, số 2 nghĩa là dễ - cũng đọc theo âm tiếng Quảng Đông) như số 622888 của vợ một thương gia người Singapore kinh doanh nước uống tinh khiết ở quận Bình Thạnh chẳng hạn. Sau loại số 9 nút, 8 nút là loại số có 4 con số giống nhau như 9999, 8888, 3333... mà dân chơi số gọi là “tứ quý”. Cũng như loại “tứ quý”, loại “ngũ phúc” với 5 con số giống nhau, loại “lục tài” với 6 con số giống nhau không phải dễ tìm kiếm được trên thị trường, nếu muốn phải có quen biết lớn hoặc chịu chi đậm để nhờ các cửa hàng săn tìm, mà phải khá lâu mới có. Sự khan hiếm những loại số “tứ quý”, “lục tài”... đã làm cho dân chơi số chỉ còn có thể chọn số cặp (có loại cặp tới), số gánh (có loại gánh đầu, gánh đuôi và cả gánh giữa), số đếm (có loại đếm tới rồi đếm lui lại). Số cặp cũng được liệt kê vào hàng số đẹp và cũng dễ nhớ như số của những hãng Taxi vậy. Một thành viên sáng lập của hãng taxi K và sau đó là HTX vận tải S đã bỏ ra nhiều công sức săn lùng số cặp (090)959595 nhưng rồi cuộc không thành vì số này đã được một cô nhân viên maketing của mạng điện thoại di động đó xài rồi.

(Xem tiếp trang 93)

Pháp luật & gia đình

* Anh **Đỗ Minh Khôi** (Bầu Cát, Tân Bình, TP.HCM)

• *Chỉ có hộ khẩu KT3 (tạm trú dài hạn) có thể mở công ty TNHH ở TP.HCM được không?*

Được. Điều 8 Nghị định số 03/2000 ND – CP ngày 03-02-2000 của chính phủ nêu rõ về quyền thành lập doanh nghiệp:

- Mọi tổ chức không phân biệt nơi đăng ký, địa chỉ, trụ sở chính, mọi cá nhân không phân biệt nơi cư trú, nếu không thuộc đối tượng bị cấm thành lập doanh nghiệp đều có quyền thành lập doanh nghiệp tại Việt Nam.

- Người Việt Nam định cư ở nước ngoài, người nước ngoài thường trú tại Việt Nam đều có quyền thành lập doanh nghiệp tại Việt Nam.

• *Những ai không được phép thành lập công ty TNHH?*

- Cơ quan nhà nước, đơn vị thuộc lực lượng vũ trang nhân dân sử dụng tài sản của nhà nước và công quỹ để thành lập doanh nghiệp kinh doanh thu lợi riêng cho cơ quan, đơn vị mình.

- Cán bộ, công chức theo quy định của pháp luật về cán bộ công chức.

- Sĩ quan, hạ sĩ quan, quân nhân chuyên nghiệp, công nhân quốc phòng trong các cơ quan, đơn

vị thuộc quân đội nhân dân, sĩ quan, hạ sĩ quan chuyên nghiệp trong các cơ quan, đơn vị thuộc công an nhân dân.

- Cán bộ lãnh đạo quản lý nghiệp vụ trong các doanh nghiệp nhà nước trừ những người được cử làm đại diện để quản lý vốn góp của nhà nước tại doanh nghiệp khác.

- Người chưa thành niên, người thành niên bị hạn chế hoặc mất năng lực hành vi dân sự.

- Người đang bị truy cứu trách nhiệm hình sự hoặc đang phải tranh chấp hình phạt tù hoặc bị tòa án tước quyền hành nghề vì phạm các tội buôn lậu, làm hàng giả, buôn bán hàng giả, kinh doanh trái phép, trốn thuế, lừa dối khách hàng và các tội khác theo quy định của pháp luật.

- Chủ doanh nghiệp tư nhân, thành viên hợp danh của công ty hợp danh, giám đốc (tổng giám đốc), chủ tịch và các thành viên hội đồng quản trị, hội đồng thành viên của doanh nghiệp bị tuyên bố phá sản không được quyền thành lập doanh nghiệp, không được làm người quản lý doanh nghiệp trong thời hạn từ 1 đến 3 năm, kể từ ngày doanh nghiệp bị tuyên bố phá sản, trừ các trường hợp quy định tại Luật phá sản doanh nghiệp. ■

Luật sư TRỊNH THANH

(Trung tâm Thông tin

Tư vấn Pháp luật,

Hội Luật gia Việt Nam)

Đôi thủ nặng ký

A: Lần đầu tiên đến nhà nàng mày phải vượt qua “cửa ải” nào?

B: Tao phải ra “trình diện” gia đình nàng. Còn phải dẫn các em nàng đi chơi.

A: Thế còn sướng hơn tao. Ngoài nhiệm vụ đó ra, lúc nào, tao cũng phải lo đối phó với một đôi thủ nặng ký nữa.

B: Nàng còn người khác nữa sao?

A: Khộng! Con chó nhà nàng...

Lời thầy dặn

Tiết học cuối thầy giáo có dặn học trò: “Ngày mai có đoàn kiểm tra đến dự giờ, cả lớp đều phải xung phong phát biểu. Em nào biết thì giờ cả bàn tay còn em nào không biết thì cụp ngón cái lại.”

Hôm sau đoàn kiểm tra đến cả lớp xung phong xây dựng bài, thầy rất vui mừng nhưng lại quên mất lời dặn trò của mình hôm qua.

Thầy: Tuấn lên bảng.

Tuấn (lúng túng): Thưa thầy em cụp ạ!

Thầy: ???

NGUYỄN THỊ ĐÔNG

(Cụm 1, Cổng Xuyên, Nghiêm Xuyên, Thường Tín, Hà Tây)

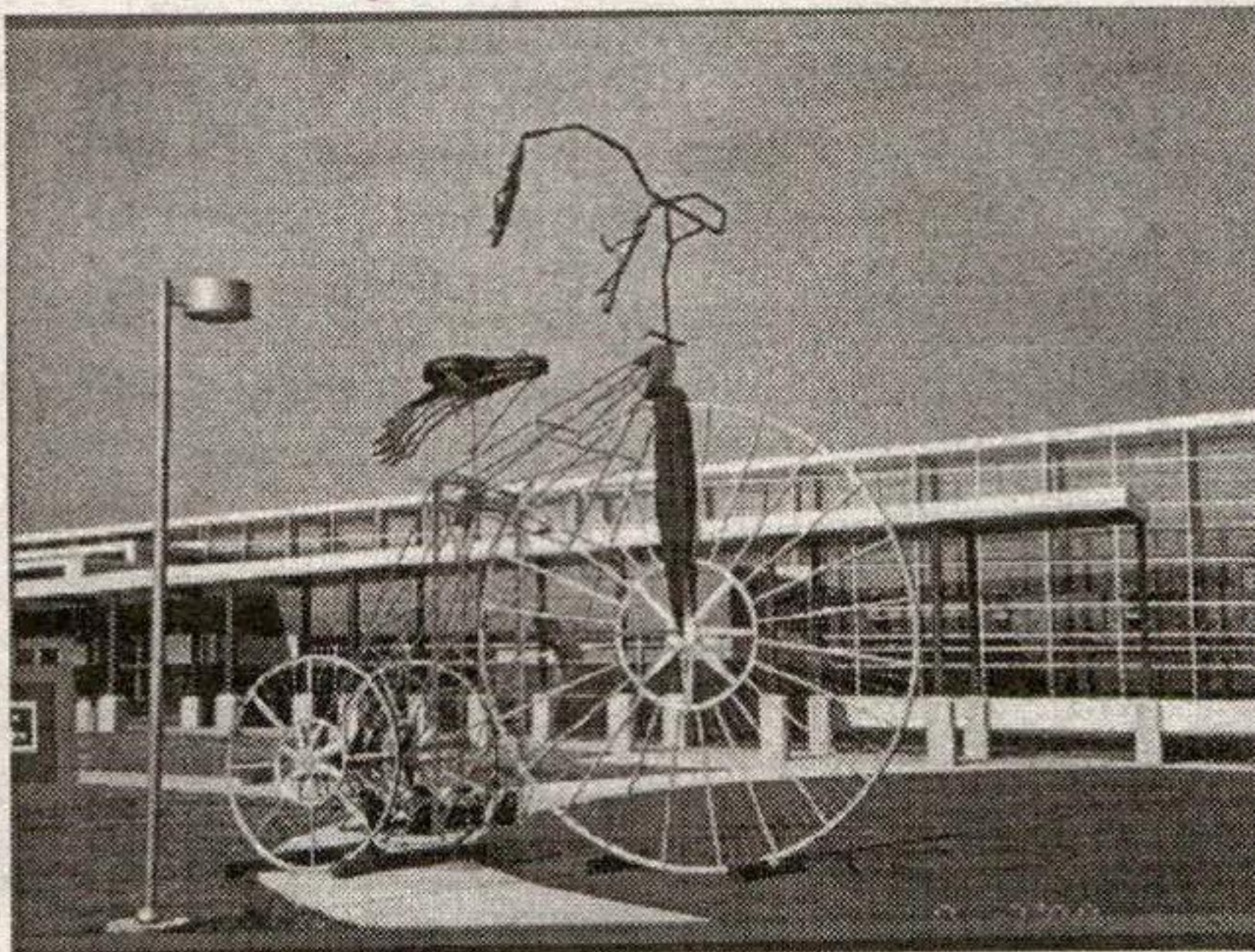
Tranh vui

Tranh CẬN.

GUINNESS

• 16 sinh viên thuộc Trường Cao đẳng Bay de Noc Community, bang Michigan đã thiết kế và thực hiện **chiếc xe đạp 3 bánh** lập kỷ lục lớn nhất thế giới hồi tháng 7-1998. Chiều cao xe đạp là 7 mét với đường kính bánh trước hơn 4 mét và đường

kính của bánh sau hơn 2 mét, với chi phí thực hiện chiếc xe này là 6.000 USD được các nhà doanh nghiệp và cư dân địa phương tặng. (Ảnh 1)

• SMaL Ultra-pocket digital là **camera kỹ thuật số** do Viện SMaL Camera Technologies thiết kế và chế tạo. Camera này chỉ nặng 63 gram và mỏng 6,3mm với kích thước chỉ bằng chiếc thẻ tín dụng (8x5cm). Máy camera kỹ thuật số mini này có khả năng chứa tối đa 80 ảnh màu trong card MultiMedia 8MB và những hình ảnh có thể chuyển sang máy vi tính qua cổng USB. (Ảnh 2)

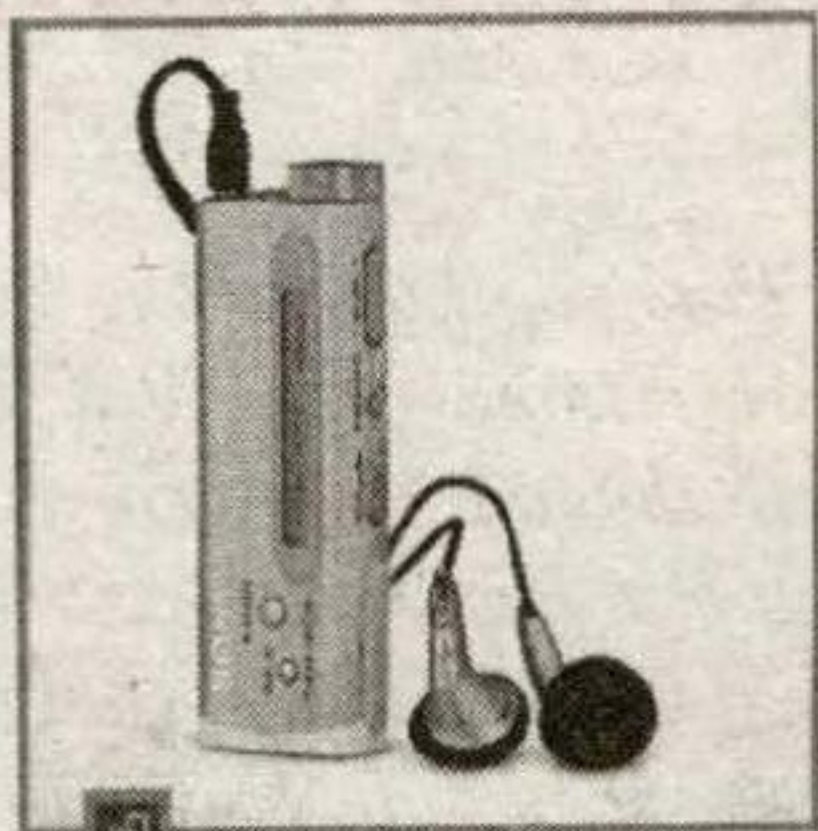
• **Đồng hồ định vị GPS nhỏ nhất** với kích thước bề ngang 58mm, chiều dài 57mm và dày 21mm có tên là

PAT2GP-1V do Hãng Casio sản xuất, có khả năng nhận thông tin từ một nhóm vệ tinh hệ thống định vị toàn cầu để xác định vị trí của người đeo nó trong phạm vi 10 mét ở bất cứ nơi nào trên trái đất. (Ảnh 3)

- Trong ảnh là sản phẩm mới của Hãng Sony là máy nghe nhạc walkman xách tay hiệu NW-E3 có thể nghe được nhạc MP3 và được sách Guinness công nhận là **máy walkman cực nhỏ** nặng chỉ 33 gam với chiều ngang 8cm, dài 3cm và bề dày chỉ 1,7cm. Máy nghe nhạc siêu nhỏ này có thể nối với máy vi tính qua cổng USB. (Ảnh 4)

- Lập kỷ lục thế giới về **sách bán chạy nhất trong năm** là ba tập đầu của bộ truyện Harry Potter của tác giả J.K. Rowling. Năm 1999, loạt sách này đã bán hết với số lượng hơn 18,5 triệu bản và Rowling đã trở thành tiểu thuyết gia nổi tiếng và được xếp trong danh

sách
n h ữ n g
người có sách
bán chạy
nhất do tạp
chí *New
York Times*
bình chọn.
(Ảnh 5)

■
THÙY VÂN
(Theo *Guinness World
Records* 2002)

**Tư liệu
nhiều kỳ**

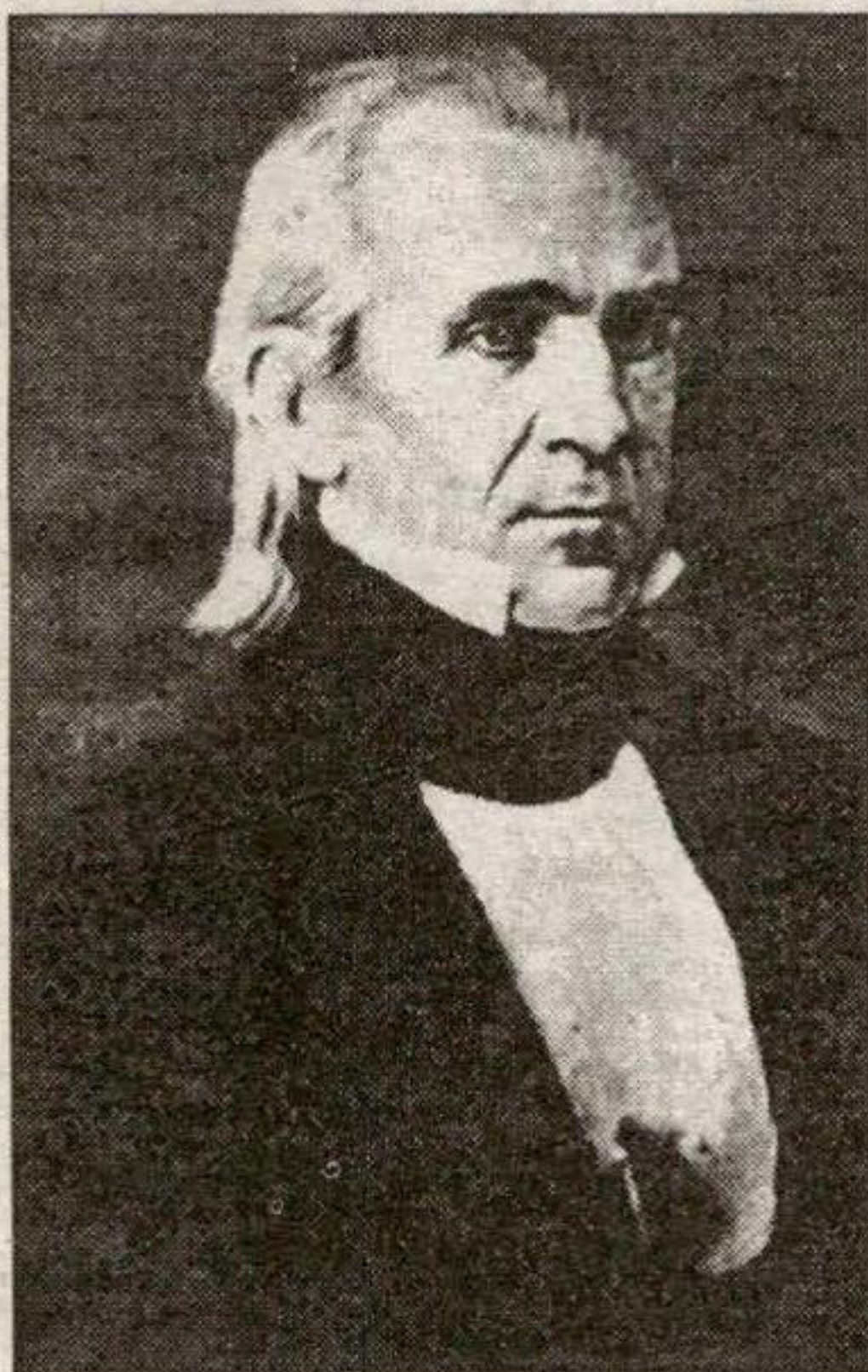
CUỘC ĐỜI NHỮNG TỔNG THỐNG MỸ

5 TỔNG THỐNG CỦA THỜI KỲ THỊNH VƯỢNG VÀ XUNG ĐỘT (1845 - 1861)

Trong 8 vị tổng thống kế vị A. Jackson gồm M. Van Buren, W.H. Harrison, J. Tyler, J.K. Polk, Z. Taylor, M. Fillmore, F. Pierce, J. Buchanan, không ai có cá tính mạnh để di lại một dấu ấn bền bỉ trong lịch sử Hoa Kỳ, không ai được bầu lần thứ hai. Ấy vậy mà trong hơn 20 năm đó lại xảy ra nhiều biến cố quan trọng trên mọi bình diện: lãnh thổ, nhân khẩu, kinh tế, chủng tộc và văn hóa.

JAMES KNOX POLK

Tổng thống thứ 11 (1845-1849)

Người Carolina Bắc, lớn lên và lập nghiệp tại bang Tennessee, thọ chỉ có 53 tuổi, là tổng thống đầu tiên không sống lâu bằng mẹ. Năm 17 tuổi, ông đã bị mổ thận theo cách khử trùng bằng rượu. Sau đó ông về làm thư ký nhà buôn nhằm học nghề bán hàng. Nhưng ông chóng chán nghề này, vào trường dòng - lần đầu tiên ông được học một cách chính quy. Ông học xuất sắc các môn văn học cổ Hy Lạp, Latin và triết học. Sau khi nhận bằng xuất sắc, ông quyết định theo đuổi nghề chính trị, nên theo học luật với giáo sư Felix Grundy - người sau đó làm chánh chương lý và cũng nhờ thầy, Polk được nhận vào làm tại Thượng viện bang với chức danh thư ký.

Trong 4 năm James K. Polk làm tổng thống Liên bang Hoa Kỳ mở rộng bờ cõi cho đến tận Thái Bình

Dương. Trong các cuộc bành trướng đó, khi thì được nước Anh thừa nhận, khi thì xâm lấn của Mexico một lãnh thổ còn to lớn hơn cả vùng đất bát ngát Louisiana mua được năm 1803. Polk cũng thuyết phục được Nghị viện thông qua việc tiểu bang Texas xin gia nhập Liên bang. Trước đó, năm 1835, Texas tuyên bố độc lập tách khỏi Mexico và làm đơn xin gia nhập Hoa Kỳ nhưng Hạ Nghị viện nghi ngại số bang duy trì chế độ nô lệ sẽ tăng lên, bởi Texas còn chế độ nô lệ. Việc quốc hội đồng ý với Tổng thống J.K. Polk là cực kỳ quan trọng, như từ đó về sau cho thấy, rất nhiều tổng thống nổi tiếng của Hoa Kỳ đều sinh ra tại đây. Năm 1846, chiến tranh nổ ra giữa Mỹ và Mexico. Sau gần hai năm chinh chiến, lại thêm vùng đất mênh mông của Mexico sáp nhập vào Hoa Kỳ, đó là: các bang California, Nevada, Utah và một phần của New Mexico, Arizona, Colorado và Wyoming.

Vùng đất mênh mông Mỹ vừa mua bằng cách bắt ép đó gồm 2.000 km dọc bờ biển Thái Bình Dương, năm 1845: 1 triệu km² (11% lãnh thổ Mỹ), năm 1846: 740.000 km² (8%) và năm 1848: 1,34 triệu km² (15% đất đai Mỹ); tổng cộng, dưới thời J.K. Polk, đất đai Mỹ mở rộng hơn 1/3.

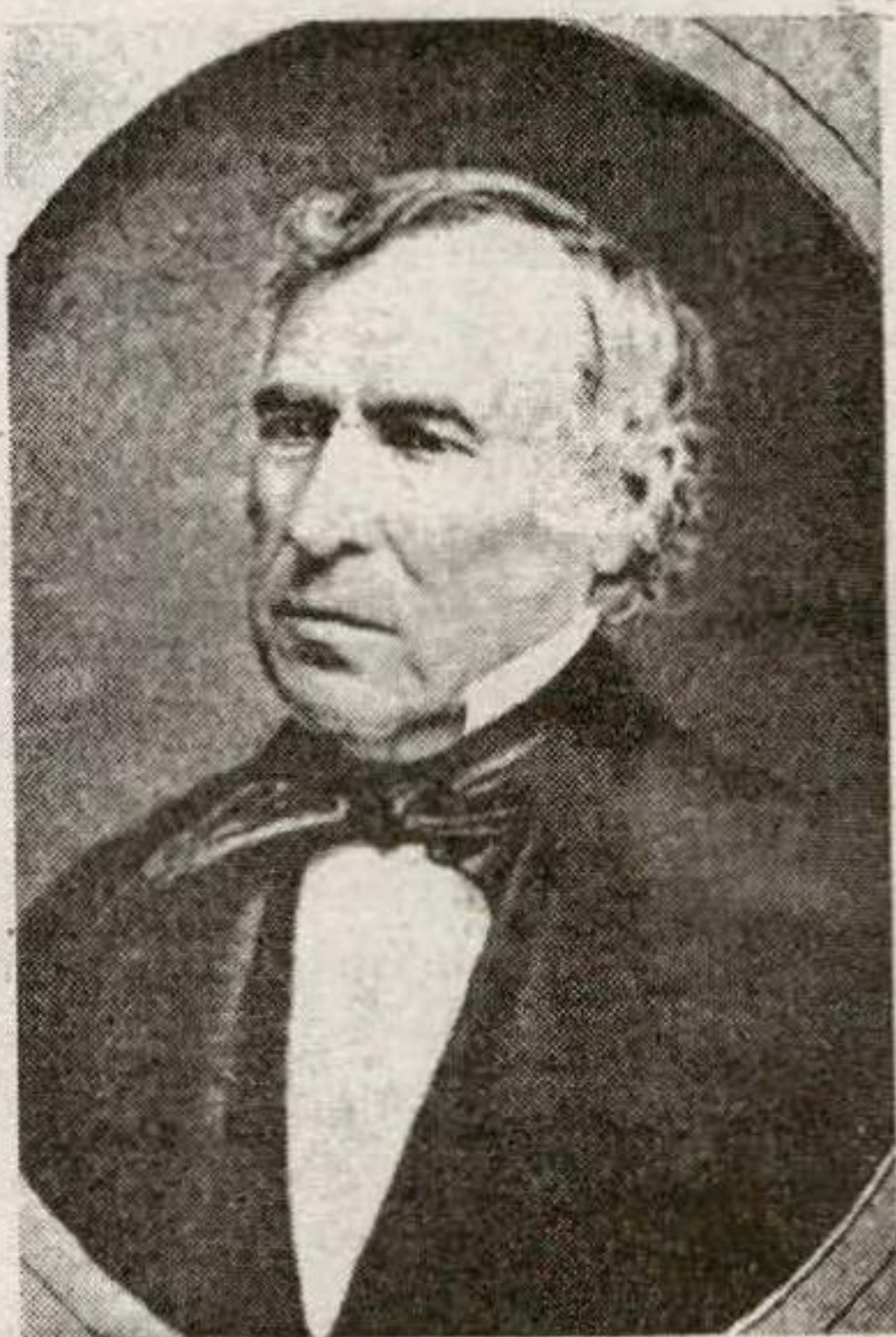
Việc có 2.000 km bờ biển với 34% đất đai mới là cực kỳ quan trọng đối với việc nước Mỹ sẽ trở nên hùng cường về chính trị và kinh tế, đúng như nhà nghiên cứu người Pháp Alexis de Tocqueville đã tiên đoán trước đó vào năm 1835.

Năm 1848 quả là một năm “phúc

trùng lai” của Hoa Kỳ. Ngày 24-2-1848, khi chữ ký hiệp định mua bán với Mexico vùng đất mới trong đó có California còn chưa ráo mực thì gần Coloma, trong khu đất của người Thụy Sĩ di cư tên là J. A. Sutter, một người thợ đã khám phá ra vàng lẫn trong cát sỏi. Cuộc khám phá làm chấn động Hoa Kỳ và toàn thế giới, đã khiến cho những kẻ phiêu lưu ở tất cả các nơi ồ ạt kéo nhau tới California tìm vận may.

ZACHARY TAYLOR

Tổng thống thứ 12 (1849-1850)

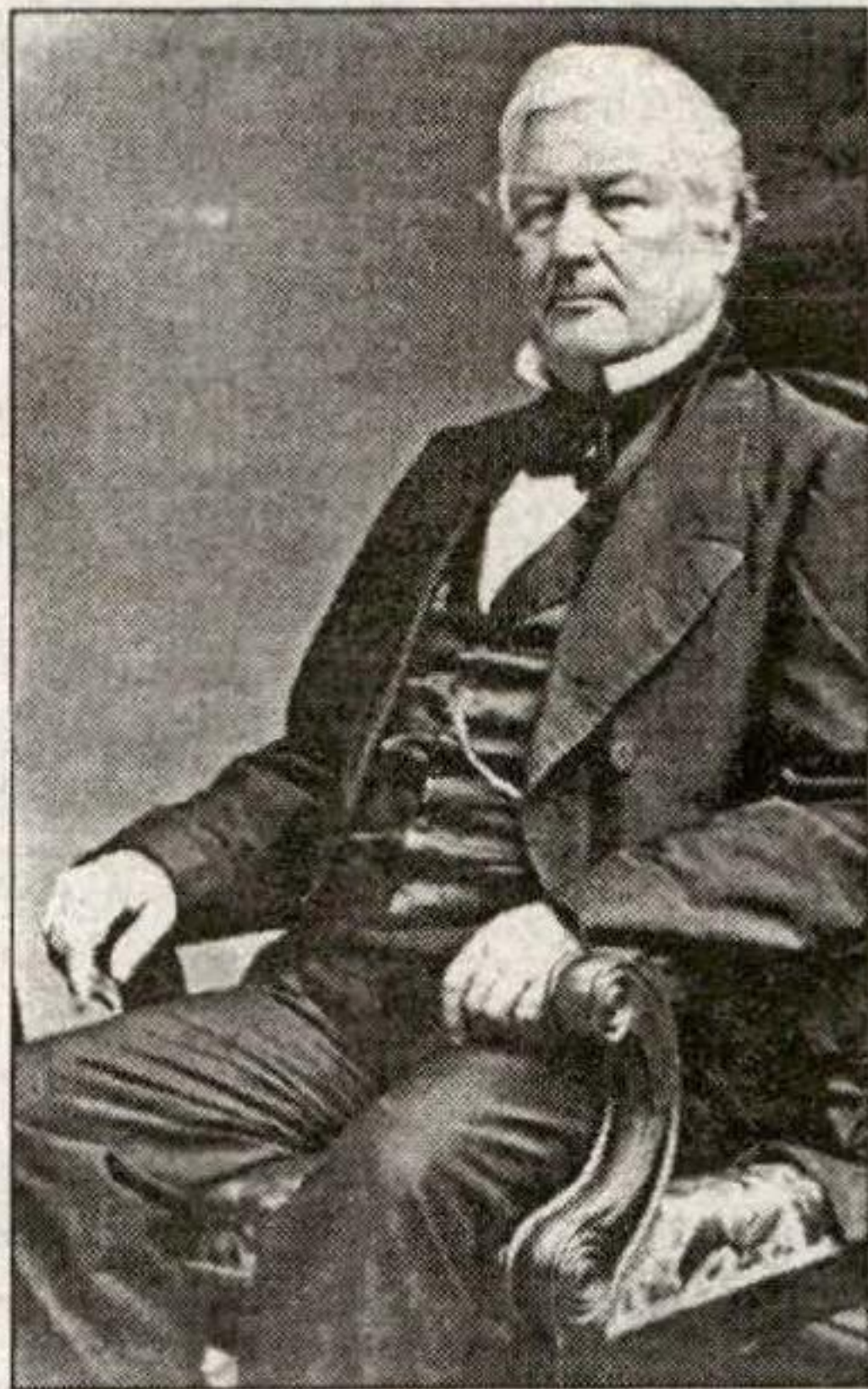

Một sự kiện quan trọng trong lĩnh vực canh nông Hoa Kỳ diễn ra thời tổng thống ngắn ngủi Zachary Taylor, ông chỉ ở Nhà Trắng có hơn 1 năm. Trong lễ kỷ niệm quốc khánh 4-7-1850, ông phải đứng hơn 2 giờ dưới trời nóng bức để đọc diễn văn, sau đó còn đi dạo rồi mới trở về.

Vì đói quá, ông đã ăn 1 ký lô dâu tây và uống 1 bình sữa lạnh, bị dịch tả và chết 5 ngày sau đó.

Cuộc cách mạng canh nông đã diễn ra dưới thời Tổng thống Taylor, tuy nó được chuẩn bị từ năm 1831, khi Cyrus McCormick, người tiểu bang Virginia đã chứng minh cho những người nghi ngờ sự công hiệu của một máy hái dùng sức ngựa kéo. Vào năm 1850, nền canh nông Hoa Kỳ đã được “máy móc hóa” bởi máy vừa gặt vừa đập cũng của McCormick, nhờ nó, nền nông nghiệp vĩ đại ấy đã tăng diện tích và sản lượng lên gấp 10. Đồng thời với cách mạng nông nghiệp, một nền kỹ nghệ cũng rất phát triển ra đời. Năm 1850, lần đầu tiên trong lịch sử kinh tế nước này, giá trị công nghiệp, thương mại và dịch vụ đã vượt giá trị nông sản nhờ thiên tài phát minh cơ giới gần như là bẩm sinh ở người Mỹ. Chỉ cần kể một vài ví dụ: Năm 1846, một thợ may Hoa Kỳ tên là Elias Howe đã xin cấp bằng phát minh cho chiếc máy may của ông, đó chính là tiền đề cho nền sản xuất bông và may mặc Hoa Kỳ đi những bước đi thần kỳ. Có ba ngày đáng ghi nhớ của lịch sử công nghiệp hóa Hoa Kỳ: ngày 30-6-1841, Công ty Erie Railroad khánh thành chiếc xe hỏa đầu tiên, tháng 10-1851 khai trương đường xe lửa chở người và hàng hóa giữa New York với thành phố Albany và ngày 21-4-1856 chiếc xe lửa đầu tiên vượt sông Mississippi qua miền Illinois tới tận Iowa.

MILLARD FILLMORE Tổng thống thứ 13 (1850-1853)

Mặc dù trong hai cuộc bình chọn, M. Fillmore chỉ được xếp thứ hạng dưới mức trung bình, nhưng trong nhiệm kỳ của ông, nước Mỹ lại thịnh vượng chưa từng có do đi vào công nghiệp hóa. Có thể nói kỹ nghệ hỏa xa so với kỹ nghệ xe súc vật kéo là hình ảnh những bước đi của nền kinh tế nước Mỹ trong nửa đầu thế kỷ 19.

Trong thời Tổng thống M. Fillmore, một luật sư nổi tiếng là Henry Clay đã đưa ra đạo luật hòa giải thành công, theo đó trong số các tiểu bang mới gia nhập Hợp chủng quốc, chỉ có California là tiểu bang tự do, còn lại tùy ý duy trì chế độ nô lệ, do đó, đạo luật hòa giải này thực chất có lợi cho các bang miền Nam. Hội Chống chế độ nô lệ Mỹ (American Antislavery Society) ra đời với sự trợ giúp của các phương tiện tuyên

truyền có hiệu quả đã đẩy lên cao trào chống chế độ nô lệ và trợ giúp những người da đen bỏ trốn trên toàn lãnh thổ. Hơn thế nữa, cuộc đấu tranh thu được nhân tâm không chỉ trên đất Mỹ, nó còn thu phục cả châu Âu bởi cuốn tiểu thuyết nổi tiếng *Túp lều bác Tôm* của bà Harriet Beecher Stowe vang động trong suốt 2 thập niên 50-60.

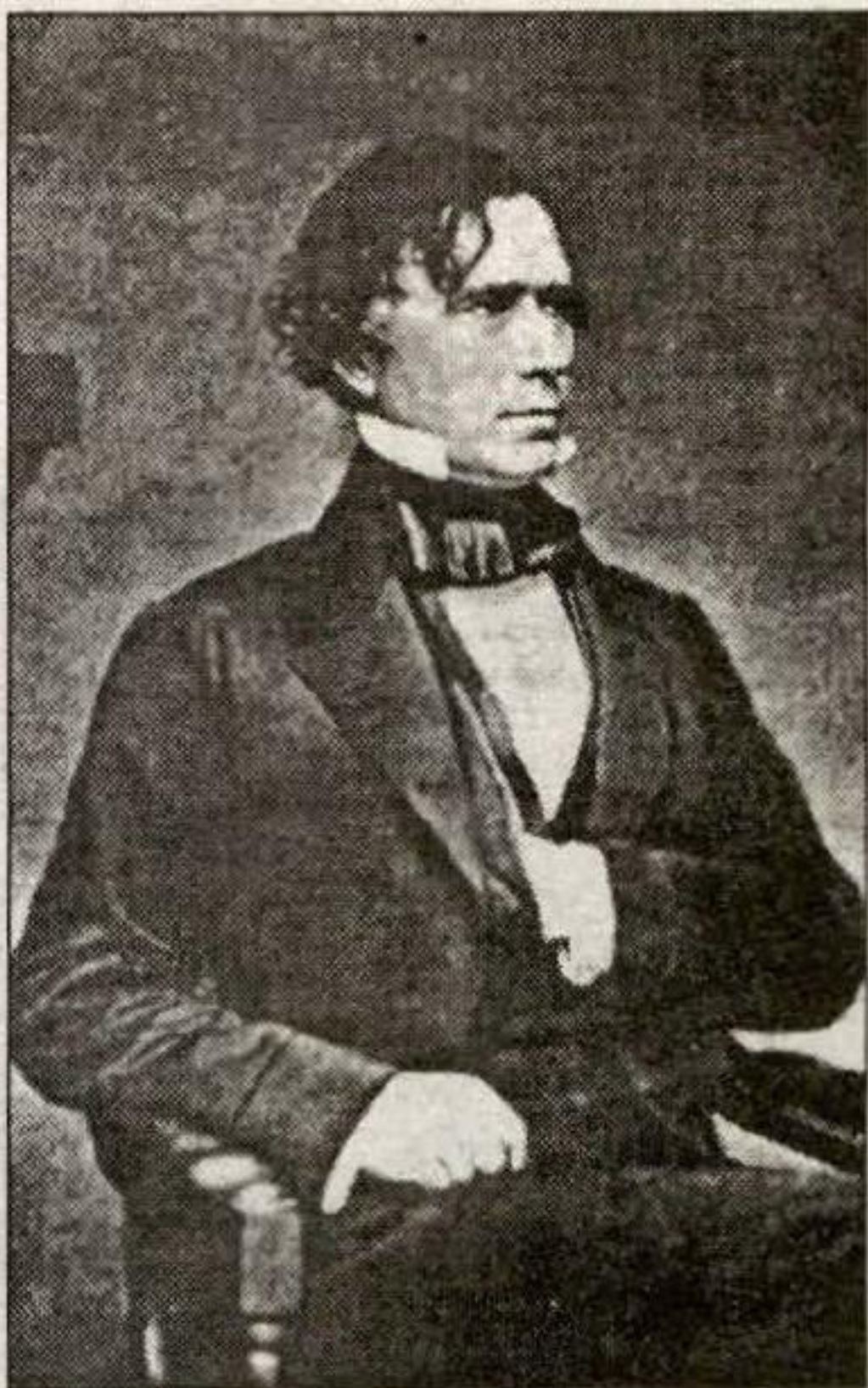
Một thành tựu khác của Fillmore là ông đã phái đô đốc Matthew C. Perry cùng 4 tàu chiến tới Nhật Bản thương thuyết với nước này về việc thương mại song phương, việc Nhật Bản cứu trợ thủy thủ Mỹ bị đắm tàu, bán than và các hàng hóa khác cho Mỹ. Đây là sự mở đầu cho Mỹ mở đường sang Viễn Đông. Nhưng Tổng thống Millard Fillmore sắp hết nhiệm kỳ 3 năm ngắn ngủi của mình và buộc phải bàn giao lại cho người kế nhiệm cái “thùng thuốc súng” của chế độ nô lệ rất thất nhân tâm mà ông vừa ký cho nó bành trướng ở các vùng đất mới gia nhập Hoa Kỳ.

FRANKLIN PIERCE

Tổng thống thứ 14 (1853-1857)

Ông này có lẽ là vị tổng thống đẹp trai nhất của Mỹ, cao 1,75 mét, nặng 76 kg, da trắng với chiếc mũi La Mã cổ, cha ông người bang Massachusetts nhưng ông lại sinh trong một túp lều gỗ chật chội bên bờ sông Contoocook bang New Hampshire và lớn lên ở đây.

Ông được lịch sử ghi nhớ với *Bản tuyên bố Ostend 1854*. Pierce muốn bành trướng lãnh thổ về phía Nam bằng cách mua Cuba từ tay Tây

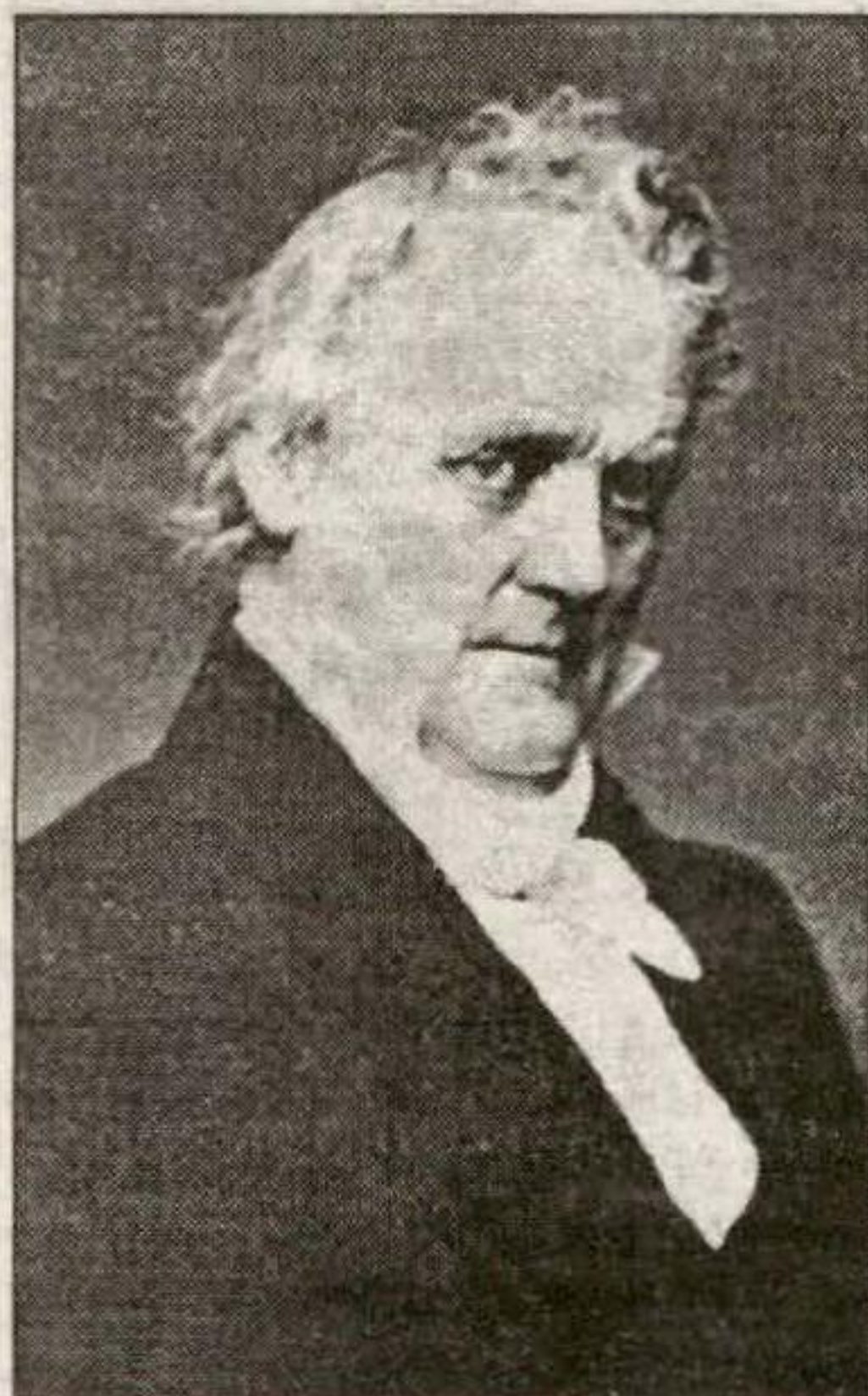
Ban Nha với giá 120 triệu đô la hoặc nếu không thì cũng hất cẳng kẻ đô hộ này, biến Cuba trở thành độc lập (thân Mỹ, cố nhiên) như Nicaragua một năm sau đó. Người Mỹ đã cùng với các công sứ Anh, Pháp họp tại Ostend, ra bản tuyên bố trong đó có câu: “*Mỹ sẽ không bao giờ cảm thấy thành thối và cũng không bao giờ có được sự an toàn đáng tin cậy chừng nào Cuba còn chưa nằm trong lãnh thổ Hoa Kỳ*”.

Trong nhiệm kỳ của mình, Pierce đã hậu thuẫn và sau đó nhanh chóng công nhận nền độc lập của Nicaragua năm 1855. Ông có một câu nói nổi tiếng: “*Trong Quốc hội mà có tới hơn một trăm luật sư cùng nói một lúc thì không ai có thể kết thúc bất kỳ cuộc tranh luận nào và một chủ đề càng vụn vặt bao nhiêu thì cuộc tranh luận lại càng âm ỉ và kéo dài bấy nhiêu*”.

Cũng như người tiền nhiệm Millard Fillmore, Tổng thống Franklin Pierce chết mà không có con nối dõi.

JAMES BUCHANAN

Tổng thống thứ 15 (1857-1861)

Ông là người bang Pennsylvania, sinh trưởng trong một gia đình thương gia kiêm nhà nông tương đối thành đạt. Ông học kém và hạnh kiểm khiêm tốn như sau này ông thừa nhận: *"Nếu không có lòng kính trọng của các thầy cô giáo dành cho cha tôi thì có lẽ tôi đã bị đuổi học do điểm hạnh kiểm yếu của mình"*. Buchanan là tổng thống duy nhất không lấy vợ, trong cuộc đời dài 77 tuổi của mình, ông chỉ để lại một cuộc tình nhiều đau khổ không thể cắt nghĩa. Đó là khi 28 tuổi, ông đã đính hôn cùng cô Anne Coleman,

con gái một triệu phú. Tháng 12 năm 1819 Coleman đột ngột qua đời, có lẽ cô tự tử. Cái chết của người tình khiến ông lao vào hoạt động chính trị nhằm khuây khỏa nỗi đau, nhưng tại lĩnh vực này, ông cũng không gặt hái thành công.

Năm 1857 được coi là nổi kinh hoàng của nước Mỹ bởi sự phá sản của Công ty Bảo hiểm Cincinnati ở bang Ohio. Sự phá sản của một công ty có thời gian dài lớn mạnh, đã kéo theo sự suy sụp của các ngân hàng, nó làm cho nước Mỹ đắm chìm trong cuộc khủng hoảng cho đến tận khi cuộc nội chiến xảy ra. Mặt khác, nó làm suy giảm nền kinh tế Bắc và Tây Mỹ nhưng không động tới miền Nam nhờ kỹ nghệ bông vải và may mặc của miền này không ngừng tăng trưởng. Các bang miền Nam giàu lên và trên đà hãnh tiến, 7 bang đã tự ý rút khỏi Liên bang vào cuối nhiệm kỳ Buchanan để thành lập Liên bang miền Nam dưới sự lãnh đạo của tổng thống vi hiến Jefferson Davis. Chính trong nhiệm kỳ của Buchanan chiến sự đã nổ ra. Tháng 1-1860, ông cử con tàu không vũ khí mang tên *Ngôi sao miền Tây* đi tăng cường cho pháo đài Sumter tại cảng Charleston, quân miền Nam đã bắn *Ngôi sao miền Tây* buộc nó phải rời cảng, nhưng tổng thống không có đòn trừng phạt nào. Ông còn đổ lỗi cho việc chống chế độ nô lệ thái quá ở miền Bắc đã gây ra nội chiến mặc dù ông là người chống chế độ nô lệ. Ông có câu nói nổi tiếng: *"Tôi tin rằng chế độ nô lệ hiện nay là chế độ tội lỗi vô cùng to lớn về đạo đức và về chính trị"*. ■

TUỆ NHI

Chứng đau bụng ở trẻ em

Chẩn đoán đau bụng ở trẻ em là một việc khó ngay cả đối với bác sĩ. Theo BS Nguyễn Thị Ngọc Hương – TT Dinh dưỡng TP. HCM thì việc đầu tiên là các bậc phụ huynh mau chóng đưa con em mình đi khám một cách hợp lý, có được thái độ bình tĩnh nhờ biết được bản chất nặng nhẹ của chứng đau bụng mà em bé mắc phải và có thể xử trí an toàn những trường hợp đau bụng không cần phải đến bác sĩ.

Đầu tiên cần loại trừ tình trạng đau bụng cấp. Đau bụng cấp là tình trạng cần phẫu thuật để cứu chữa. Các triệu chứng sau đây là biểu hiện của tình trạng đau bụng cấp. Khi có hoặc nghi ngờ là có một trong những triệu chứng này, cần đưa bé đến bệnh viện ngay lập tức: đau bụng dữ dội; đau bụng mà bé không dám cử động; đau bụng có kèm ói mà chất ói lại có màu xanh rêu hoặc nâu, đen; bé có những biểu hiện như bụng cứng, bụng bé đau khi sờ đến và có đề kháng (cơ thành bụng co lại, cản trở tay người ấn bụng không thể ấn sâu được).

Bé đau bụng mà toàn trạng có vẻ bệnh hoạn. Trong số các bé đau bụng, có biểu hiện đau bụng cấp như trên chỉ là số hiếm nhưng đòi hỏi phải luôn cảnh giác. Khi bé đau bụng mà có kèm tiêu chảy rõ ràng, phân tóe nước và bé đi nhiều lần, cơn đau bụng có thể kết luận là do tiêu chảy. Tùy mức độ tiêu chảy, người chăm sóc có thể chăm sóc bé ở nhà nếu nắm vững cách xử trí tiêu chảy (có thể tìm hiểu vấn đề này ở các cơ sở y tế).

Những trường hợp đau bụng đã có từ nhiều tuần, các cơn đau bụng tái đi tái lại, vị trí đau ở vùng quanh rốn và không khu trú cụ thể được cho là đau bụng do giun đũa. Chẩn đoán nhiễm giun dựa vào xét nghiệm phân thấy có trứng giun. Các bệnh nhiễm trùng, đặc biệt là viêm amidan, viêm phổi, sốt rét, viêm gan cũng có kèm những triệu chứng đau bụng.

Nhiễm trùng đường tiểu cũng gây đau bụng. Bé nhiễm trùng đường tiểu đau bụng ở vùng trên xương mu, đi tiểu đau (bé khóc khi đi tiểu), tiểu lát nhất nhiều lần, mỗi lần một ít hoặc đau ở vùng hông. Bé gái hay bị nhiễm trùng hơn bé trai. Nhiễm trùng đường tiểu đòi hỏi điều trị kỹ lưỡng, dài ngày tránh tác hại lâu dài.

Tóm lại: Đau bụng là biểu hiện của tình trạng đau bụng cấp, tuy hiếm nhưng đòi hỏi cảnh giác và bé cần được đưa đến bệnh viện sớm ngay lập tức khi có nghi ngờ là triệu chứng này. Bé đau bụng tiêu chảy có thể tự điều trị ở nhà nếu người chăm sóc nắm vững cách thức xử trí tiêu chảy. Có nhiều trường hợp đau bụng mạn tính cuối cùng được kết luận là “đau bụng cơ năng”, mức độ đau không nhiều và không có ảnh hưởng đáng kể gì lên sức khỏe của bé. Đau bụng mới xuất hiện vài ngày có nguyên nhân thường gặp nhất là nhiễm trùng. Dĩ nhiên để chẩn đoán được và điều trị đúng cần có thầy thuốc. Các bậc phụ huynh có thể yên tâm vì chứng đau bụng sẽ hết khi bé hết nhiễm trùng. ■

SON HÀ ghi

LÀM THẾ NÀO TRÁNH MANG THAI *ngay sau khi sinh con?*

Nhiều phụ nữ cho rằng trong khi còn cho con bú sữa mẹ, họ không thể có thai. Thực tế không phải vậy. Tất nhiên khi đứa trẻ đang còn bú sữa mẹ thì ở một mức độ nào đó khả năng có thai giảm đi vì vào giai đoạn này việc sinh ra hormone gây rụng trứng bị khống chế và từ đó tạm thời không có hành kinh. Một ý kiến phổ biến cho rằng nếu không có kinh thì không thể có thai. Ngược lại, ở giai đoạn này có khả năng không nhận biết được đúng lúc việc có thai.

Phương pháp tránh thai bằng cho con bú sữa mẹ chỉ có tác dụng trong 6 tháng đầu sau khi sinh hoặc trước khi có kỳ kinh nguyệt đầu tiên. Nhưng hiệu quả chỉ đạt tới 98% khi tuân thủ nghiêm ngặt một vài nguyên tắc: cho con bú đều đặn theo yêu cầu của đứa trẻ mà không cho ăn thêm, các lần cho bú không cách nhau quá 3 giờ vào ban ngày và 4-6 giờ vào ban đêm. Bạn càng cho con bú thường xuyên hơn thì hiệu quả tránh thai càng cao.

Ưu điểm: Ưu điểm của phương pháp này là có ảnh hưởng tốt đối với sức khỏe của mẹ và con, làm cho tử cung co nhanh hơn và nhanh trở về trạng thái trước khi sinh.

Nhược điểm: Khi cho con ăn thêm và tăng thời gian giữa các lần cho bú thì hiệu quả tránh thai giảm đi rõ rệt.

Những phương pháp cổ điển

Những phương pháp tránh thai sau đây là phổ biến hơn cả, có thể áp dụng trong thời gian cho con bú sữa mẹ.

Vòng tránh thai: có thể áp dụng không sớm hơn 6 tuần sau khi sinh. Nếu sử dụng vòng tránh thai sớm hơn, có nhiều khả năng bị rơi vòng. Hiệu quả đạt tới 98%.

Ưu điểm: Thời gian có tác dụng tránh thai từ 5-10 năm; không ảnh hưởng đến đứa trẻ và thời gian tiết sữa. Có thể tháo vòng vào bất cứ lúc nào.

Nhược điểm: Hành kinh có thể ra nhiều hơn và gây đau. Khi có quan hệ tình dục với nhiều người khác nhau có thể có nguy cơ bị viêm tử cung và vôi trứng. Có khả năng rơi vòng.

Những phương pháp ngăn chặn khác gồm:

Có bao cao su, màng ngăn âm đạo và thuốc diệt tinh trùng.

Hầu như ai cũng biết cách sử dụng bao cao su. Đó là cách tránh thai đơn giản, dễ kiểm tra và hiệu quả. Nó còn giúp tránh tất cả các bệnh lây truyền theo đường sinh dục.

Màng ngăn âm đạo và thuốc diệt tinh trùng tương đối mới hơn. Vì thiếu

thông tin cần thiết, nhiều phụ nữ không tin vào phương pháp này lắm. Cần phải chọn màng ngăn theo kích thước. Sau khi sinh con, thường kích thước này thay đổi. Việc sử dụng đồng thời màng ngăn âm đạo và thuốc diệt tinh trùng cho hiệu quả 85-97%.

Ưu điểm: Tránh được nhiều loại bệnh truyền theo đường sinh dục; không ảnh hưởng đến con.

Nhược điểm: Cần phải tuân thủ đúng hướng dẫn sử dụng và bảo quản. Thực hiện đúng lúc thời điểm đưa vào và tháo ra. Thời gian tác dụng của đa số thuốc diệt tinh trùng không hơn 2 giờ. Có thể phải sử dụng thêm thuốc.

Thuốc uống tránh thai

Có thể sử dụng thuốc tránh thai chứa duy nhất một loại hormone progesterone vào 6 tuần sau khi sinh. Hiệu quả tới 98%.

Ưu điểm: Hormone progesterone không có ảnh hưởng gì đến con, cũng như không ảnh hưởng gì đến chất lượng và số lượng sữa của người mẹ.

Nhược điểm: Có thể gây rối loạn chu kỳ kinh nguyệt. Không thể đồng thời sử dụng với một số loại kháng sinh. Nếu uống không đúng quy định, hiệu quả tránh thai giảm rõ rệt.

Các thuốc hormone hỗn hợp, chứa từ 2 loại hormone trở lên thì không nên sử dụng trong thời gian cho con bú vì chúng có thể làm giảm mạnh tiết sữa.

Tránh thai bằng tiêm thuốc

Trong thời gian cho con bú, chỉ có thể tiêm thuốc chứa duy nhất hormone progesterone. Việc tiêm thuốc không được sớm hơn 6 tuần sau khi sinh. Hiệu quả đạt tới 99%. Cần tuân thủ đúng khoảng thời gian giữa các lần tiêm.

Ưu điểm: Tác dụng của 1 lần tiêm kéo dài từ 8-12 tuần (tùy thuộc vào loại thuốc). Không ảnh hưởng gì đến đứa con và thời gian tiết sữa

Nhược điểm: Có thể gây hiện tượng chảy máu giữa kỳ kinh.

Thắt ống dẫn trứng

Ở một số nước chỉ cho phép áp dụng biện pháp thắt ống dẫn trứng khi có sự chấp nhận bằng văn bản, đối với người trên 35 tuổi và đã có ít nhất 2 con.

Ưu điểm: Hiệu quả 100%. Có thể áp dụng ngay sau khi sinh nếu dễ thường hoặc sau khi bình phục hoàn toàn.

Nhược điểm: Không thể đảo ngược được.

Cần nhớ rằng việc chọn phương pháp tránh thai phải được sự tham vấn của bác sĩ, vì nó phụ thuộc vào đặc điểm riêng của mỗi cơ thể. Phương pháp này có thể tốt với một số người, nhưng không thể áp dụng cho một số người khác. ■

HOÀNG THƯƠNG

(Theo Luận chứng & Sự kiện,
3-1-2002)

Kỳ này mời các bạn "khám phá" một ô chữ rất đặc biệt. Trong "ô vuông" chữ có tên 8 vị tướng lĩnh Quân đội nhân dân Việt Nam, tương ứng có tên 8 vùng đất sinh ra các vị tướng ấy cắt dọc hoặc cắt ngang. Chỉ cần đưa bút rà từ trên xuống dưới, từ trái qua phải (và ngược lại), bạn sẽ dễ dàng phát hiện ra.

Vẫn 10 phần quà cho 10 "chiến sĩ" nhanh nhẹn nhất. "Hành quân" thần tốc lên nào!

S	O	H	U	V	N	T	V	N	B	A	U	N	T	L
A	N	N	L	T	L	N	L	M	E	K	L	U	N	H
N	G	I	Đ	O	N	G	V	A	N	C	O	N	G	M
X	U	V	T	A	C	I	U	B	T	N	L	G	H	I
K	Y	A	X	Q	K	A	N	V	R	H	M	N	N	N
L	E	R	V	U	L	T	K	M	E	U	K	A	T	A
T	N	T	H	A	X	Q	X	Y	A	M	G	N	U	D
U	C	V	O	N	G	U	Y	E	N	G	I	A	P	U
A	H	S	A	G	X	A	L	K	V	L	N	Đ	I	L
N	I	L	N	B	A	N	K	L	N	H	T	U	H	O
O	T	K	G	I	M	G	O	P	M	N	Y	H	N	K
V	H	L	C	N	H	N	A	N	V	H	K	V	T	N
Y	A	T	A	H	I	G	H	O	C	M	O	N	M	H
L	N	M	M	T	R	A	N	V	A	N	T	R	A	K
T	H	U	A	T	H	I	E	N	L	N	C	H	L	U

Chuyện "alô cầm tay"

(Tiếp theo trang 79)

Cách đây đã lâu, vào dịp Tết Tân Ty, sếp của một hãng taxi nọ đã mua con số 303030 trên một cửa hàng ở đường H.V với giá 1.800.000 đồng, hơn mười mấy lần so với giá chính thức của một simcard trả trước và hơn 800.000 đồng so với mua một simcard thuê bao chỉ vì số đó giống y chang số tổng đài của quý hãng! Đây cũng chính là một cách chơi số thật sự độc đáo mà không ít người phải "nể". Một loại số cặp khác cũng được dân chơi số khoái săn tìm là loại số cặp tới như số 904567 của một cô tiếp viên khá xinh ở hãng xe V, số 727476 của một giám đốc tiếp thị hãng N, số 738393 của L - sinh viên Luật - ái nữ của giám đốc một nhà hát... Số gánh thì thật sự phong phú và được tìm mua nhiều nhất tại các cửa hàng bán ĐTDD. Thôi thì đủ loại, loại gánh đầu, gánh đuôi và gánh giữa như số 911991 của cô C - nhân viên phòng quảng cáo thuộc vào hàng chạy quảng cáo giỏi, số 651156 của anh S - trưởng trung tâm bảo hành của hãng điện thoại M, số 837227 của anh H - kinh doanh điện thoại... Khác với số gánh, số đếm cũng giống như loại số cặp tới mà thôi. Đại loại như số 6768 của L - một M.C của quán bar C, số 775393 của cô T - nhân viên tiếp thị của hãng rượu H, số 753357 của V - kế toán của một công ty TNHH. Ngoài ra, còn có thêm loại số tới cặp 3 con số như 809809 của cô Y - nhân viên của một cửa hàng bán điện thoại trên đường H.V, số 990991 của H - phóng viên của một tạp chí thời trang... Khuynh hướng chơi số đẹp hiện nay, ngoài yếu tố dễ nhớ còn phải có ý nghĩa nữa. Ý nghĩa ở đây thường chỉ có người Hoa mới chú trọng mà thôi vì họ thường đọc trại theo âm tiếng Quảng Đông... Ví dụ như "2828" là "dễ phát dễ phát", "3838" là "làm phát làm phát" (làm ăn phát tài), "1168" là "một đường phát?" (đi một đường đã phát tài ngay)!

Còn như anh V - người sở hữu số 753357 thì cho rằng sở dĩ mua số này là vì những yếu tố đếm ngược rồi lại đếm xuôi tạo thành chữ V - chữ đầu của anh và cũng còn có ý nghĩa là chiến thắng theo tiếng Anh (Victory). Hay như anh T - nhân viên kinh doanh dịch vụ viễn thông ở quận Phú Nhuận lại chọn 4 số cuối là 3979 theo cách tính của số đề là "thần tài nhỏ và lớn" đều đến với anh trong công cuộc làm ăn, mua bán ngày càng phát đạt hơn(?!). Giá của một số đẹp hoàn toàn không rẻ chút nào. Có thể từ mấy trăm đồng cho đến vài triệu đồng như chơi nếu như số đó thật sự đẹp vì dễ nhớ và có ý nghĩa hoặc người muốn mua thật sự cần số đó vô cùng. Theo giá hiện hành, một con số đếm 4 con khoảng từ 400.000-500.000 đồng, hay số gánh 4 con hay 6 con từ 600.000-750.000 đồng, số cặp từ 800.000-1.000.000 đồng... Đôi khi, đối với dân chơi số, giá cả để mua số đẹp không thành vấn đề. Họ chấp nhận được thậm chí nhiều lúc còn phải mua với giá "trên trời dưới đất" của một số đẹp được rao bán tại các cửa hàng mua bán ĐTDD. Chấp nhận chi đậm để mua một số đẹp, hầu hết những người này đều chỉ để thích nhận được một lời khen của người khác (nếu có dịp cho số điện thoại): "*Chà số của anh (chị) đẹp ghê, dễ nhớ ghê!*" mà thôi. Dường như đây cũng là cách chơi trơi của không ít người đang xài "alô cầm tay". Và có lẽ những câu chuyện về một chơi số đẹp sẽ vẫn còn dài, kể sao cho hết. ■

THIÊN HUY

Giải đáp y học

Tiến sĩ y học
LÊ TRỌNG BÔNG

• **Vũ Thị H.** (Khoái Châu, Hưng Yên)

Hỏi: Từ mấy tháng nay cháu bị nấm kẽ chân rất ngứa và bốc mùi khó chịu. Xin cho cháu một lời khuyên.

Đáp: Thưa cháu không nói rõ vị trí của nấm kẽ chân (thường bị giữa ngón 4 và ngón 5, tức kẽ chân thứ tư), nếu không chữa kịp thời sẽ lan rộng sang các khe khác và ở cả hai bên.

Nấm kẽ chân gây ngứa nhiều phải gãi mạnh, nên dễ nhiễm khuẩn, mưng mủ; lúc bấy giờ vừa ngứa vừa đau nên ta ngại cọ rửa chân, do vậy bệnh ngày càng nặng thêm; mỗi lần bội nhiễm có thể bị sốt, nổi hạch ở bẹn.

Cháu có thể tự chữa như sau:

- Ngâm chân mỗi ngày 1-2 lần vào thuốc tím pha thật loãng 1/4.000 (màu hơi hồng hồng), nước ấm già càng tốt, mỗi lần chừng 20-30 phút (những lần đầu, nên thay nước 1-2 lần để được sạch). Dùng ngón tay cọ mạnh lên, nếu thấy có lớp da nhợt nhạt thì nhẹ tay “lột” đi (không được gây chảy máu), rồi tiếp tục cọ. Động tác này, ngoài việc làm sạch chất bẩn, còn có tác dụng thanh toán bớt lượng nấm, sẽ giúp thuốc tác động tốt hơn (tránh thủ thời cơ này kỳ cọ cả bàn chân).

- Dội nước tím sạch rồi dùng khăn sạch lau khô (khăn này dùng riêng cho em, và sau đó phải luộc).

- Bôi lên toàn bộ kẽ chân cùng

với mặt dưới ngón, một lượt kem Silkron (tuýp 10 g giá khoảng 8 ngàn đồng, dùng được nhiều lần), dùng ngón tay miết mạnh cho thuốc thấm đều lên mặt da vùng này; chỗ nào thấy ít thuốc thì thêm nhưng không quá đậm.

- Sau khi bôi thuốc, không được nhúng chân vào nước; do đó tốt nhất là tiến hành vào trước bữa ăn trưa và trước khi ngủ tối.

- Bôi liên tục, để tránh tái phát.

- Khi thấy khỏi hẳn, có thể ngừng thuốc, nhưng mỗi ngày phải rửa rấy kỹ cọ các kẽ chân và mặt dưới ngón, không được lơ là; nếu thấy có chỗ hơi ngứa, phải bôi thuốc ngay trong đêm hôm.

- Chú ý không đi chân đất và thường xuyên kỳ cọ các kẽ chân.

• **Hoàng Văn H.** (Đồng Sơn, Đồng Hới, Quảng Bình)

Hỏi: Xin cho biết cách chữa nhiều mỗ hôi ở tay chân.

Đáp: Cháu có thể tự chữa chứng nhiều mỗ hôi tay chân bằng bài thuốc sau đây, được Lương y Hoàng Duy Tân cải biên từ một phương thang cổ, gồm 5 vị: Hoàng kỳ 12 g, Phòng phong 6 g, Bạch truật 8 g, Mạch môn 8 g, Ngũ vị tử 4 g. Cho vào 1,5 lít nước, đun nhỏ lửa, còn 0,5 lít. Uống hằng ngày, chia làm 2 lần, trong 1 tháng liền.

• **Nguyễn Thị K.** (Hà Nội)

Hỏi: Cháu có hai cái sẹo khá to ở ngực và cổ, rất bất tiện khi mặc áo. Xin hỏi: Có thể cắt đi được không, mổ tại cơ sở nào thì tốt, sau đó có bị tái phát hay thành sẹo lồi không?

Đáp: a) Các cơ sở phẫu thuật tạo hình ở các bệnh viện lớn đều có thể mổ cắt sẹo thành công, dưới gây tê tại chỗ; trường hợp cháu sẽ không

phải nằm viện nên chi phí không đáng kể, chừng dăm bảy hôm là mọi việc tốt đẹp.

b) Nếu thanh toán gọn, sẹo sẽ mất vĩnh viễn, và vết mổ nhỏ gọn thẩm mỹ sẽ không làm “bật mí” chuyện cũ. Còn sẹo lồi thì chỉ xuất hiện trên những người có cơ địa sẹo lồi (hể trên người có vết thương là vết sẹo chỗ đó lớn dần, có màu thâm và luôn ngứa ngáy). Trường hợp cháu không phải như vậy nên không lo nguy cơ bị sẹo lồi sau mổ.

(Ngay sau khi cắt chỉ, cháu có thể dùng củ nghệ tươi rửa sạch giã vắt lấy nước bôi lên vết mổ để tránh bắt nắng).

• **L.T.V.** (Lai Châu)

Hỏi: Cháu có người bạn gái 16 tuổi rất thân, lúc lên 8 tuổi bị hai tên vô lại (một thanh niên và một cùng trang lứa) rủ rê làm “chuyện ấy”, sau đó bạn ấy mắc thói xấu thủ dâm cho tới nay, với mức độ thay đổi thất thường: có tháng không lần nào, có ngày tới 2-3 lần, kể cả khi hành kinh. Hiện bạn ấy rất lo và muốn hỏi như vậy có bị rách màng trinh không, và nữ thủ dâm sẽ bị những hậu quả gì, nhất là về đường con cái?

Đáp: a) Chuyện rách màng trinh hay không phụ thuộc vào lần bạn ấy bị gã thanh niên kia cưỡng bức: Nếu lúc đó thấy đau chói và chảy máu ở cửa mình, thì nhiều khả năng màng trinh bị rách. Trái lại, nếu vì lý do nào đó dương vật của tên vô lại không lọt được vào âm đạo, thì hy vọng màng trinh còn nguyên vẹn.

b) Trong khi ở nam thanh niên, thói xấu thủ dâm (dùng tay hay dụng cụ tự tác động vào bộ phận sinh dục để tạo khoái cảm) tất yếu dẫn đến xuất tinh sớm (không thể quan hệ

giới tính được), di tinh (tinh dịch dễ dàng chảy ra, thậm chí cả khi không bị kích thích, gây hao mòn thể lực và trí lực) và liệt dương (bất lực hoàn toàn), thì ở nữ thanh niên, thói xấu thủ dâm tất yếu dẫn đến lãnh cảm (thờ ơ, lạnh nhạt trong khi quan hệ giới tính) và các bệnh nhiễm khuẩn, nhiễm nấm... tại bộ máy sinh dục nhiều khi dai dẳng rất khó chữa, gây nguy cơ vô sinh (không thể có con).

Tiếc rằng cho đến nay một số bác sĩ ở nước ta còn viết sách (chủ yếu dựa vào một vài tài liệu thiếu khách quan của nước ngoài) để bảo vệ một quan niệm nguy hại cho lớp trẻ: Họ cho rằng thủ dâm là chuyện bình thường, thậm chí cần thiết, và không gây hậu quả gì. Trong khi đó, suốt mấy năm nay KTGD đã nhận hàng trăm bức thư bạn đọc đau khổ và tuyệt vọng trước hậu quả nhãn tiền không dễ gì khắc phục vì đã muộn.

c) Trong vấn đề này, cần có sự quan tâm thường xuyên của gia đình và xã hội. Các bậc phụ huynh nên giám sát chặt chẽ các trò chơi của con cái để tránh những điều đáng tiếc xảy ra giữa tuổi ngây thơ trong trắng có thể dẫn đến những hậu quả khôn lường, nhất là đối với những cháu gái phát dục sớm.

Trường hợp bạn cháu thì đi đôi với việc tăng cường vận động thể lực (TDTT, lao động gia đình) nhằm tạo ra một sự mệt nhọc về thể xác giúp dễ ngủ, và việc duy trì sinh hoạt văn hóa lành mạnh (chú tâm học tập văn hóa, tuyệt đối không xem những phim ảnh có cảnh làm tình, không nhìn súc vật giao hoan...), bố mẹ bạn đó nên tạo điều kiện cho con gái mình mau có nghề nghiệp tự lập để có thể kết hôn sớm. ■

THỜI SỰ 10 NGÀY QUA

■ Trong nước

- @. **Đồng bằng sông Cửu Long sẽ sản xuất lúa theo đơn đặt hàng...** Các doanh nghiệp thành viên của Tổng Công ty Lương thực miền Nam vừa ký hợp đồng bao tiêu 100% sản phẩm cho nông dân trong vùng dự án 1 triệu ha lúa chất lượng cao để hằng năm xuất khẩu sang các nước Malaysia, Indonesia khoảng 400.000-500.000 tấn và sang thị trường Iran khoảng 300.000 tấn gạo chất lượng cao.
- @. **Lần đầu tiên Việt Nam tạo được giống cá song...** tại Cát Bà 105.000 con, Vũng Tàu 3.000 con và Cửa Lò 2.000 con. Sự kiện này gây chấn động không những chỉ trong nước mà cả các nước xung quanh, hứa hẹn sẽ làm “bùng nổ” nghề nuôi cá song trên biển Việt Nam. Cả nước có chừng 170.000 ha eo, vịnh, đầm ven biển có điều kiện cực kỳ thuận lợi nuôi cá song, nếu phát huy được lợi thế hằng năm có thể thu được từ 5-10 tỷ đô la.
- @. **Hàng Trung Quốc đang ồ ạt tràn vào thị trường Việt Nam...** bằng đường biển cập bến các tỉnh miền Trung, đưa vào tiêu thụ tại TP Hồ Chí Minh đang diễn ra nghiêm trọng. Trong đó nhiều nhất là mặt hàng vải, gạch ốp lát, phụ liệu, nông sản. Đặc biệt là các loại gạch lát nền, ốp tường Trung Quốc lại xuất hiện ồ ạt với nhiều sản phẩm mới, mà giới kinh doanh vật liệu xây dựng gọi là “hàng Trung Quốc chất lượng cao”.
- @. **Lũ đột ngột tại Bình Phước...** Đêm 22, rạng sáng 23 tháng 6, tại phường Tân Xuân và Tân Đồng (thị xã Đồng Xoài), các xã Tân Phước và Đồng Tâm (huyện Đồng Phú) có mưa lớn kéo dài; lượng mưa đo được lên đến 61,4 mm có 177 nhà dân bị ngập sâu từ 0,5 đến 2 mét; 60 ha hoa màu, 15 ha lúa, 10 ha ao cá bị mất trắng và hàng trăm gia súc, gia cầm chết; thiệt hại ước khoảng hơn 1 tỷ đồng.
- @. **Khám phá đường dây buôn lậu lớn nhất miền Bắc...** Ngày 21-6, Bộ Công an đã bắt được tên cầm đầu Đặng Xuân Thanh, sinh 1970, quê Thái Bình, trong nhiều năm qua đã điều khiển khoảng 30 tên vượt biên trái phép, vận chuyển hàng lậu về nước, tập kết tại hang Dơi. Tên Thanh đã phải chi tiền “làm luật” rất lớn cho các lực lượng canh phòng biên giới kể cả một VIP tỉnh Lạng Sơn, nay đã nghỉ hưu.
- @. **Đủ cơ sở để khởi tố nguyên chủ tịch tỉnh Cà Mau...** ông Lê Công Nghiệp, do liên quan đến 2 vụ án ở Công ty Dược - kinh doanh XNK Minh Hải (cũ) và Công ty Dịch vụ thương mại Cà Mau. Trong đó nghiêm trọng là việc duyệt tờ trình mua máy sấy tầng sôi để nâng khống tiền mua máy từ 10 triệu đồng lên 1,6 tỷ đồng nhằm hợp thức hóa khoản tiền đã tham ô trước đó; ký văn bản xin Chính phủ miễn thuế phụ thu lô sắt và phân đạm với lý do bán phục vụ nhân dân khắc phục cơn bão số 5, nhưng thực chất là đem lấy lãi chia nhau.

THỜI SỰ 10 NGÀY QUA

■ Thế giới

- @. **Israel lại tấn công dữ dội vào Palestine...** Rạng sáng 24-6-2002, hơn 20 xe tăng và xe bọc thép cùng bộ binh Israel đã tiến vào bao vây tổng hành dinh chính quyền Palestine tại Ramallah, vây hãm Tổng thống Palestine Arafat cùng nhiều trợ lý thân cận. Cùng lúc, tại Jenin, quân Israel cũng đã bắt giữ nhiều quan chức Palestine trong đó có giám đốc tình báo Abu Hanana.
- @. **Al Qaeda lại đe dọa tấn công Mỹ...** Abu Ghaith, phát ngôn nhân của Al Qaeda vừa lên truyền hình Al Jazeera xác nhận đã chọn xong các mục tiêu tấn công Mỹ trong thời gian lễ độc lập của nước này (4-7), ngoài ra cả Thủ tướng Anh, Tony Blair cũng bị đe dọa. Ghaith còn phủ nhận tin đồn Bin Laden và phó tướng Al Zawahiri bị bệnh và bị thương ở Tora Bora (Afghanistan) và chẳng bao lâu nữa hai người này sẽ xuất hiện trên truyền hình.
- @. **Ăn mừng chiến thắng Word Cup 2002... ở Thổ Nhĩ Kỳ đã có 3 người chết** trong khi diễu hành, 4 người bị thương do đạn lạc bắn ăn mừng, ở Anh xảy ra đụng độ giữa 100 người Thổ và 50 người Kurds làm 2 người bị thương, ở Hàn Quốc, một chiếc xe tải chở cổ động viên đâm vào cột điện làm 2 người chết, 7 người bị thương, riêng trong đêm thứ bảy vừa qua, nhiều vụ xô xát xảy ra tại các thành phố lớn làm hàng trăm người bị thương.
- @. **Động đất lớn ở Iran 500 người chết, hơn 2.000 người bị thương...** xảy ra vào trưa ngày 22-6-2002 với cường độ 6 độ Richtre. Tâm chấn ở thị trấn Bouin Zahra, tỉnh Qazvin, xóa sổ hoàn toàn 6 ngôi làng, 5.000 ngôi nhà bị sập hoàn toàn và khoảng 25.000 người lâm vào cảnh màn trời chiếu đất. Iran đã tổ chức 3 ngày quốc tang. Trong khi đó ở Chechnya (Nga) 200 người chết vì lũ quét và 75.000 người mất nhà cửa.
- @. **Tai nạn xe lửa ở Tanzania, 200 người chết... xảy ra ngày 24-6, tại Igandu, miền trung Tanzania.** 200 hành khách đã bị thiệt mạng, hàng trăm người khác bị thương. Người lái bỏ đầu máy, chạy vào toa khách và hét lên rằng không điều khiển được tàu nữa. Theo viên chức phụ trách công tác cứu hộ John Kitimba, đoàn tàu chở khách đang leo dốc thì đột nhiên trôi ngược lại và đâm vào tàu hàng đi phía sau.
- @. **Ở Mỹ, đang diễn ra vụ cháy rừng lớn nhất trong lịch sử bang Colorado...** Vụ cháy Hayman đã thiêu sạch 546 km² rừng, phá hủy hơn 100 ngôi nhà và buộc 9.000 người dân phải sơ tán. Tổng thiệt hại ước tính lên tới 17,5 triệu USD, và có lẽ phải nhiều tháng nữa thì hỏa hoạn mới kết thúc hoàn toàn. Thủ phạm đốt rừng lại chính là nữ kiểm lâm 38 tuổi, đã có 18 năm thâm niên, Terry Barton vì lý do không chịu nổi cuộc sống gia đình và ly dị chồng.

P.V

TRAO ĐỔI

• **Lương Thanh Hoa** (Duy Tiên, Hà Nam)

"Em luôn coi TV như người đáng yêu, đáng nhớ nhất nhưng cũng không kém đáng gờm đâu. TV đã làm mê muội bao cô gái đẹp, bao chàng trai tuấn tú..." Thôi, thôi Hoa ơi, tán dương TV thế là đủ rồi, muốn nhờ vả điều gì nào nói cho nhanh đi! Bạn đọc có nghe thấy tiếng cô học trò lớp 12 ở xứ "Hà Nam danh giá nhất ông Cờ" đang hể hể cười không? "TV ơi, chả là em muốn thi vào Trường Sân khấu Điện ảnh vì thú thực em cũng có chút tài năng nhưng hình thức lại hơi bị... béo. Mọi người bảo chỉ con ông cháu cha trong nghề mới được chăm trước, em lại là con nhà nông. Tuy vậy em có thể trong hai giây vừa cười sung sướng vừa khóc đau buồn rười rượi. TV cho em một lời khuyên!"

Béo như Minh Vượng vẫn là ngôi sao sân khấu được, em đừng sợ dậm chân sẽ gãy sần diễn nhá. Vấn đề của người nghệ sĩ không phải là khóc cười trong nháy mắt mà là khóc thế nào và cười thế nào để khán giả khỏi la ó: ối, con bé ấy đến là vô duyên. Bây giờ em hãy tập chỉ diễn bằng sự im lặng để cho đôi mắt lên tiếng thôi. Lũ bạn chỉ cần nhìn vào mắt em mà biết em đang cười rạng rỡ hoặc đang rười rượi buồn - thế là có thể khăn gói quả mướp đi thi được rồi đấy.

• **Nguyễn Thị Lành** (Bùi Xá, Độc Lập, Hưng Hà, Thái Bình)

"TV ơi, lúc này em đang "tôi buồn chẳng hiểu vì sao tôi buồn". Em quen một bạn trai trong thời gian ngắn, vậy mà xa bạn đó em nhớ vô cùng, em có cố quên thì lại càng nhớ nhiều hơn. Cả giấc ngủ em cũng mơ thấy bạn ấy. Liệu có phải là em

đã yêu? Và muốn quên bạn ấy em phải làm gì?"

Đó là cái bóng của tình yêu đấy. Nó chưa rõ rệt là tình yêu, nhưng lại luôn lờn vờn không chịu biến đi dù là trong giấc ngủ. Hãy để nó tồn tại, việc gì phải để nó biến đi!

• **Nguyễn Thị Hợp** (78 thị trấn Đông Anh, khối 2A, Hà Nội)

"Đông Anh mà lại vắng anh
Mùa thu buồn, nắng vàng hanh
một mình".

Nhiều người đã từng qua Đông Anh, TV cũng có vài lần khi thăm Cổ Loa, ấy vậy mà chả bao giờ để ý "Đông Anh" là đông... anh. Nhiều anh thế, vậy mà Hợp vẫn cảm thấy cô đơn buồn:

"Con đường nhỏ cứ vô tình
Gọi thương, gọi nhớ mỗi lần mình
qua".

Buồn vì con đường Đông Anh ấy xưa Hợp đi cùng một anh, giờ một anh của riêng mình ấy đã ở phương nào rồi?

• **Lê Thị Hiếu** (Hưng Tiến, Hoàng Lộc, Hoàng Hóa, Thanh Hóa)

"Tình yêu bao màu sắc và cung bậc. Mỗi sắc thái tình yêu đều mang đến cho người được yêu những khổ đau. Nhưng không ai nỡ từ chối nó, ai cũng sẵn sàng chấp nhận khổ đau để được yêu và dành cho người mình yêu những gì thân thương nhất. Người ta cho rằng tình yêu đơn phương chứa đựng nhiều nỗi buồn nhất, song tình yêu trong sự chờ đợi nào có kém gì - mòn mỏi lắm thay. TV ơi, tôi đang sống trong một tình yêu như thế".

Vâng, Hiếu tự nhận mình may mắn hơn bao cô gái khác là Hiếu không phải yêu đơn phương - tức là yêu - còn đối tượng thì cao chạy xa bay cõi hồn khác. Nhưng có một

người yêu mà lại ở xa cách luôn phải đợi chờ như Hiếu viết:

*"Cuộc đời này bao điều "được",
"mất"
Và cái "mất" trong em là phải xa
anh*

*Dẫu trước mọi người em sung
sướng trăm lần
Nhưng vắng anh, bao điều thành
vô nghĩa".*

Tại sao cứ phải cách xa, chàng sao không băng đèo, nàng sao chưa lội nước? TV cứ ngỡ giữa hai người không chỉ là khoảng cách của không gian mà còn là khoảng cách của tình tang nữa.

• **Tạ Ngọc Xuân** (1/8 Mai Thanh Thế, K1, phường 9, thị xã Sóc Trăng)

"Tôi từng gửi nhiều thơ đến Thơ tình bạn đọc, rồi chờ đợi, có lúc chờ lâu quá, buồn, thế sẽ rửa tay gác bút luôn. Nhưng nghĩ kỹ nếu mình không làm thơ nữa đời không có gì đáng sống, thế là tôi lại viết".

Cảm ơn trời, vì cái lẽ ấy, thế là TV lại được đọc thơ của bạn từ Sóc Trăng gần cực Nam Tổ quốc:

*"Một hôm tóc xõa rồi bời
Ước sao gặp lại bạn đời năm xưa".*

Tại sao lúc tóc rồi bời ấy lại mong gặp lại người tình xưa hử Xuân?

• **Trần Đức Hoàng** (Tannward Stv 66 4.600 Olten Switzerland, Thụy Sĩ)

"Tôi ở Thụy Sĩ, tôi rất muốn kết bạn với tất cả các bạn trong nước, cảm ơn KTGD, qua KTGD tôi sẽ hết sợ cô đơn rồi".

Trong thư Hoàng bảo "sẽ hết sợ cô đơn" có nghĩa là hiện tại vẫn đang còn sợ cô đơn? Ở quê - cô đơn buồn một, xứ người cô đơn nào nuốt mười. Bạn đọc nào không muốn bạn Hoàng của chúng ta phải mãi cảnh cô đơn - thì giành dùm độ vài tạ thóc mua tem gửi thư cho bạn Hoàng

nhé. Hoàng ơi, xứ Thụy Sĩ xa xôi, nếu có nhận phong thư của cô gái quê nào thì hãy trân trọng từng con tem nhỏ nhé vì nó nặng cả tạ thóc một nắng hai sương đấy.

• **Tôn Thất Huyền** (12/6 Khởi Nghĩa Bắc Sơn, Đà Lạt)

Hai bài hát của bạn thật dễ thương, ước gì có dịp TV được nghe chính bạn hát bài hát do bạn sáng tác nhỉ:

"Phố chiều mưa, em đi đâu qua phố. Phố chiều mưa, em về đâu qua phố. Mưa ướt tóc em. Mưa ướt chân em. Và mưa ướt em rồi. Mưa ướt em rồi. Mưa ơi". Cảm ơn nhạc sĩ đã gửi tặng KTGD hai bài hát về Đà Lạt của mình.

• **Nguyễn Văn C** (Thuận Thành, Bắc Ninh)

"Cuộc sống của em không có ánh sáng khi không mơ ước những điều tốt đẹp với bạn ấy. Có phải vì thế mà em ích kỷ? Khi em biết qua người khác rằng bạn ấy đã nói điều không tốt về em. Em bực mình, tự ái, đã viết những điều không tốt đáp trả. Sau biết là mình sai, em xấu hổ quá..."

Nếu chỉ tự xấu hổ suông thì nào có nghĩa gì, hãy gặp trực tiếp bạn ấy nói ngay lời xin lỗi.

• **Trần Trung Hiếu** (107 khu III, Lục Yên, Yên Bái)

"Tôi muốn góp vào sổ thơ cần "xếp xó" mấy câu thơ này:

*Yêu nhiều thì ồm
Ồm nhiều thì yếu
Lấy vợ là vợ lấy tội
Lấy chồng là chồng với chờ".*

Cả bài chỉ có từ "chồng" là xếp xó thôi - vì nó không phải là chồng... gai mà là "trông ngóng". Nhưng nhiều khi nó là "chông... gai" thì sao? Nếu vậy, chả xếp xó được từ nào cả! ■

THƯƠNG VIỆT

■ Kinh tế gia đình

Anh Đức "R.A.C"

O ấp 1, xã Hưng Nhượng (Giồng Trôm, Bến Tre), có một nông dân biết kết hợp "Ruộng - Ao - Chuồng" đã đưa kinh tế gia đình đạt hiệu quả cao, đó là anh Lê Văn Đức, 38 tuổi. Khi chúng tôi đến, anh đang cúi cúi tháo ráp bánh xe máy cày để chuẩn bị cho ngày mai xuống ruộng hoạt động.

Được biết, vào năm 1990 anh hoàn thành nghĩa vụ lao động trở về đời thường, lập gia đình với 4 công ruộng cha mẹ cho. Anh nghĩ: "*Đất ít ỏi, hai vợ chồng làm bao nhiêu đó thì chỉ gói ghém đủ sống, phải chăn nuôi thêm may ra mới có dư*". Thế là anh bắt tay vào việc xây chuồng, bước đầu nuôi hai heo nái. Sau một thời gian, một con bị "trục trặc" phải bán thịt, còn một con để không nên thân. Anh nghĩ: "*Vạn sự khởi đầu nan, thua keo này bày keo khác*". Nuôi thúc, lúa nhì heo để ngoài 10 con, anh lựa heo cái tốt để giống toàn bộ. Vào những năm đó, giá thức ăn mắc, giá heo hơi lại rẻ, nếu mua thức ăn về nuôi thì lời không nhiều, đôi khi huề vốn hoặc lỗ nặng. Anh mới lần mò đi tham quan miệt Tiền Giang để học hỏi cách chế biến thức ăn, tạo giá thành thấp thì nuôi mới có lời. Sau đó, anh mua máy về chế biến và tiếp tục phát triển đàn heo lên dần. Những năm trước đây, bà con chăn nuôi heo gặp lỗ lã, nên dẹp chuồng, còn anh duy trì đều đặn, nuôi vẫn có lời. Mới đây, anh vừa xuất chuồng hàng chục tạ heo, giá heo hơi tăng vọt, anh nói: "*Chăn nuôi mà gặp*

dịp như vậy thì ngon lành".

Nhìn những dãy chuồng, dãy heo nái lên gần 20 con, dãy heo thịt ngoài cả trăm đầu con.

Về nguồn phân, anh đưa vào ao lắng và một phần nuôi cá. Hằng năm, anh dùng máy bơm phân lên bờ để khô, bán mỗi bao 5.000 đồng, nguồn lợi này cũng rất đáng kể. Bà con trong xóm ấp, thấy anh làm ăn có hiệu quả đến học hỏi, anh đều hướng dẫn tận kẽ. Ngoài ra anh còn phụ giúp bạn bè như anh Tha, anh Vũ (ấp Tân Phước, xã Tân Thanh, Giồng Trôm) lắp ráp máy chế biến và chỉ dẫn cách pha chế thức ăn. Anh nói: "*Mình ở nông thôn, nhưng gì làm ăn được cần phổ biến và nhơn rộng, để cùng nhau đi lên*". Được biết thêm, vừa qua trong xóm có vận động xóa ba cầu khỉ, anh vui vẻ tình nguyện bỏ tiền ra xây một cây cầu.

Chúng tôi thấy anh làm ăn có tính cách quy mô, nên mới hỏi: "*Thu nhập hằng năm, anh đạt bao nhiêu?*"

Anh khiêm tốn trả lời: "*Vì không có tổng kết, nên không có con số chính xác*". Thay cho câu trả lời của anh, chúng tôi nhận thấy có thể rút ra được đáp số: Sau hơn 10 năm, vợ chồng anh cật lực làm ăn đã tạo dựng được một ngôi nhà kiên cố ngoài một trăm triệu, mua sắm thêm một ha đất ruộng, ba đàn máy cày và một đàn máy suốt lúa.

Một nông dân chân đất, với mớ kiến thức ít ỏi, tuổi đời còn trẻ, luôn tìm tòi học hỏi, anh Đức thành đạt được cỡ đó, thật đáng khen ngợi. ■

DƯƠNG THANH HẢI

■ Bạn đọc viết

Phong bì của thời cơ chế

Quê tôi, xưa nay trong làng trong xóm có ai đó đau ốm hay hoạn nạn gì thì cả làng trên, xóm dưới người người đến thăm đến hỏi. Người thì quả chuối, quả cam, quả na hay quả bưởi... gọi là cây nhà lá vườn, thăm hỏi nhau lúc ốm đau, hoạn nạn.

Thế mà giờ đây không biết họ học được cái thói hư tật xấu ấy ở đâu, mà cứ việc gì cũng động đến là người ta lại nghĩ đến phong bì. Nào là cưới vợ gả chồng, đầy tháng, đầy năm, tân gia, mừng tuổi, thậm chí cả thăm ốm, đi giỗ, sinh nhật cũng phong bì, chưa kể đến những chuyện gặp ông này bà nọ xin cho con cái giấy cái tờ hay chạy việc nọ việc kia!

Nhân chuyến về quê, tôi thấy bà cô họ của tôi chạy sấp chạy ngửa đi vay nóng được 30 ngàn đồng để đi lễ giỗ chồng người bạn. Cô nói: Đạo này, quê mình không phải như ngày xưa đâu, đi đâu, làm gì cũng đi bằng phong bì hết. Nó đã thành thói quen rồi cháu ạ. Gần như tất cả buổi tiệc tùng gì người ta cũng đi bằng tiền mà mình không có thì không coi được, không thà ở nhà chịu trách còn hơn! Còn bố người bạn tôi là một cán bộ huyện, ông mới ốm nhẹ nhẹ, mà lúc tôi đến thấy người trong người ngoài, người nào cũng đến thăm hỏi ông bằng một cái phong bì, thì thoảng mới có một người thăm ông bằng hoa quả. Chỉ một buổi sáng cái dày, cái mỏng dễ cũng đến vài chục. Cũng chưa lâu tôi lại được tận mắt chứng kiến một buổi tiệc đầy tháng thẳng con quý tử của một cán bộ. Buổi liên hoan được tổ chức theo kiểu tiệc mặn, khách mời cũng trên dưới 100 người, mà hầu hết ai cũng mừng bằng phong bì cả. Đó mới chỉ là một vài trường hợp trong số những kiểu phong bì mà đã và đang được phổ biến trên khắp mọi nơi, từ làng quê ra thành phố. Người ta dùng phong bì không phải vì theo kiểu “con gà tức nhau tiếng gáy” mà đó chỉ là thói quen lan truyền. Người ta cảm thấy lạc lõng, khó coi nếu không có một cái phong bì để đi làm việc gì hoặc là dự một buổi tiệc nào đó. Không chỉ người dân quê tôi, mà hiện tượng này rất phổ biến ở nhiều nơi, mọi tầng lớp. Ngày nay người ta dùng phong bì như một thứ quà cáp thay cho cả cái nghĩa cái tình làng xóm mà truyền thống của ông cha để lại. Chả nhẽ nào không thể đi thăm hỏi ốm đau, hoạn nạn, chia buồn, chia vui cùng ai đó vì không có được vài ba chục ngàn đồng bỏ vào phong bì hay sao? Không biết rằng những vẻ đẹp chân chất của làng quê, cái thuần phong mỹ tục của muôn đời để lại, liệu có được chúng ta giữ gìn và nuôi nấng được không? Nếu như mọi người trong chúng ta làm việc gì, đi đâu cũng đều sử dụng phong bì theo kiểu như vậy? ■

PHAN VĂN GIỚI

(Công ty Cà phê Đắk Uy, Hà Môn, Đắk Hà, Kon Tum)

Giò heo hầm dưa cải chua

● Vật liệu:

- 1 chân giò trước
- 5 búp cải chua
- 2 củ cà rốt
- Hành tím, tỏi khô, cần tây
- Mỡ, nước mắm, đường, mì chính (bột ngọt), nước dứa.

Nội trợ

● Chuẩn bị:

* Giò heo mua về, đập tháo móng, cạo lại cho sạch lông, rửa để ráo, sau đó chặt giò ra thành những miếng vừa ăn. Ướp giò với 4 củ hành + 5 tép tỏi băm nhỏ + 1 thìa (muỗng) cà phê muối + chút mì chính + chút tiêu, trộn đều gia vị, ướp 1 giờ cho thịt được thấm.

* Lựa mua dưa cải chua, lấy những búp nõn của cây cải (sau khi đã lột bỏ những bẹ bên ngoài), mỗi búp lớn cỡ đường kính độ 5 – 6 cm.

* Cà rốt đem gọt sạch vỏ, tía hoa xong cắt lát mỏng độ 3 ly, xóc cà rốt với chút muối, nhồi cho cà rốt ráo. Sau đó ngâm cà rốt vào nước dấm đường, ngâm độ 1 giờ cho thấm

● Cách làm:

- Bắc chảo có nhiều mỡ lên bếp, mỡ nóng gấp giò đã ướp cho vào chiên. Giò vừa hơi vàng xém cạnh vớt giò ra.

- Đổ mỡ vừa chiên giò qua một xoong sạch, lượng mỡ độ chừng 5 muỗng súp là vừa. Bắc xoong lên bếp, mỡ nóng đập dập 5 củ hành tím thả vào xoong xào chín tái củ hành, trút chân giò đã chiên vào xoong. Sau đó đổ nước dứa vào ngập giò, nêm vào 2 muỗng súp nước mắm. Bỏ những búp cải chua vào hầm chung. Nêm lại cho vừa ăn, tiếp tục hầm cho đến khi giò heo gần như mềm rục, nước trong xoong hơi kẹo là được.

● Trình bày:

Vớt những búp cải ra để nguội. Cắt mỗi búp cải thành 5 múi, lấy đĩa bầu dục lớn, xếp mỗi búp cải thành 1 đóa hoa 5 cánh, xếp đều 5 búp cải sau đó múc giò heo vào giữa lòng đĩa. Múc vừa nước vừa cải, bày cà rốt xung quanh đĩa, xếp vài lá cần, rắc thêm tiêu, dọn ăn nóng.

TRÚNG CHUNG CÁCH THỦY

● Vật liệu:

- 3 quả trứng vịt muối
- 200g thịt nạc dăm
- 50g củ hành tím
- 5 tai mộc nhĩ (nấm mèo)
- Tiêu, mì chính (bột ngọt)

● Cách làm:

Đập trứng vịt để lòng trắng trong tô, lòng đỏ băm nhỏ, thịt nạc dăm băm nhỏ. Trộn chung các thứ trên trong tô, nêm mì chính + tiêu. Dem hấp cách thủy.

MINH HÀ

Tìm bạn

• **Phùng Thị Nga**, 21 tuổi, nặng 46 kg, cao 1,57 m. Dịu dàng, vui vẻ, hòa nhã, thích thể thao, ca nhạc, muốn kết bạn khắp mọi miền đất nước, sẽ hồi âm tất cả. *Địa chỉ:* K31 Anh B, ĐHSP Thái Nguyên.

• **Phan Tiến Tường**, nam, 20 tuổi, nặng 52 kg, cao 1,70 m. Vui vẻ, thích ca nhạc, thể thao, bóng đá, mong muốn được kết bạn bốn phương. *Địa chỉ:* Trường PTTH Quế Võ, Bắc Ninh hoặc xóm Thủy, xã Chi Lăng, Quế Võ, Bắc Ninh.

• **Đào Thị Thanh Hương**, 18 tuổi, nặng 43kg, cao 1,60 m. Vui vẻ, trung thực, hòa đồng, tôn trọng tình bạn, yêu thích các loài hoa, muốn làm quen với tất cả các bạn (hứa sẽ hồi âm). *Địa chỉ:* Lớp 12B2 Trường PTTH Thường Tín, Hà Tây.

• **Nguyễn Thị Thiên Hương**, 17 tuổi, nặng 48 kg, cao 1,60 m. Hòa nhã, vui nhộn, thích thể thao, thời trang, âm nhạc, yêu màu trắng. *Địa Chỉ:* Lớp 11C4, Trường PTTH Công nghiệp Việt Trì, Phú Thọ.

• **Đoàn Thị Phương Tuyền**, 18 tuổi, nặng 48 kg, cao 1,55 m. Vui vẻ, thích xem ca nhạc, yêu văn nghệ, tôn trọng tình bạn, thích làm quen. *Địa chỉ:* Lớp 12A, Trường PTTH Bù Đăng, Bình Phước.

• **Lê Thị Thu Thủy**, 16 tuổi, nặng 48 kg, cao 1,56 m. Vui vẻ, hòa đồng, tôn trọng tình bạn, sống nội tâm, yêu âm nhạc, hứa sẽ hồi âm tất cả. *Địa chỉ:* Lớp 11H Trường PTTH Yên Định I, Thanh Hóa.

• **Nguyễn Thị Ngân**, 16 tuổi, nặng 42

kg, cao 1,60 m. Vui vẻ, tôn trọng tình bạn, thích ca nhạc quốc tế, học ngoại ngữ. *Địa chỉ:* lớp 10C Trường PTTH Tô Hiệu, Sơn La.

• **Tống Thu Ngoan**, nữ, 18 tuổi. Vui vẻ, hòa đồng, tôn trọng tình bạn, thẳng thắn, đang là học sinh lớp 12. *Địa chỉ:* Xóm 3, Cao Dương, xã Thụy Hưng, huyện Thái Thụy, Thái Bình.

• **Đinh Thị Thảo**, 14 tuổi. Vui vẻ, yêu các loài hoa màu trắng, thích học Anh, toán, lý, văn. *Địa chỉ:* Lớp 8A, Trường cấp II Kim Mỹ, Kim Sơn, Ninh Bình.

• **Bùi Việt Thanh**, nam, 21 tuổi, nặng 50 kg, cao 1,59 m. Thích hoa, ca nhạc, thể thao, ngoại ngữ, kết bạn. *Địa chỉ:* Xóm 1, xã Đậu Liêu, thị xã Hồng Lĩnh, Hà Tĩnh, hứa hồi âm tất cả.

• **Lê Tuấn Anh**, nam, 17 tuổi, nặng 50 kg, cao 1,65 m. Vui vẻ, dễ hòa nhập, tôn trọng tình bạn, thích hoa hồng, ca nhạc, đọc sách báo. *Địa chỉ:* Đội 4, xã Thiệu Hưng, Thiệu Hóa, Thanh Hóa.

• **Kim Thị Ngọc**, 22 tuổi, nặng 53 kg, cao 1,56 m. Vui vẻ, dễ thông cảm, thích nội trợ, cải lương, phim Việt Nam. *Địa chỉ:* H1, Phan Chu Trinh, Quang Vinh, Biên Hòa, Đồng Nai.

• **Huỳnh Thúy Hiền**, nữ, 22 tuổi, nặng 54 kg, cao 1,68 m. Hiền, ít nói, hay buồn, thích bơi lội, nghe nhạc, du lịch. *Địa chỉ:* 905 Trần Hưng Đạo, phường 1, quận 5, TP.HCM.

• **Nguyễn Mỹ Hạnh**, nữ, 21 tuổi, nặng 50 kg, cao 1,59 m. Vui vẻ, hòa đồng, tôn trọng tình bạn, yêu màu thiên thanh, thích ca nhạc. *Địa chỉ:* Trường TH Quảng Điền, Krông Ana, Đắk Lắk. ■

PHIẾU TÌM BẠN

Họ, tên:..... Nam:..... Nữ:.....

Tuổi:..... Cân nặng:..... Chiều cao:.....

Tính tình và sở thích:.....

Địa chỉ:.....

.....

.....

Từ ngày 15 – 06 – 2002 đến ngày 25 – 06 – 2002, TS Kiến thức gia đình đã nhận được tin, bài và thư của các bạn sau:

Triệu Thị Thu Nương (**Bắc Cạn**); Lê Thành Quang (**Bình Dương**); Bé Bông, Nguyễn Bá Tuyển, Phạm Thị Hiền, Vũ Đình Phúc, Vũ Thị Hà, Vũ Thị Lan (**Bắc Giang**); Nguyễn Thanh T (**Bình Định**); Trần Thị Hoa, Nguyễn Thị Minh, Trần Thùy Mai, Đinh Văn Cơ (**Bắc Ninh**); Bồ Câu Trắng, Hoàng Văn Đông, Phạm Thị Bích, Trần Thị Oanh (**Bình Phước**); Trường Xuân (**Bình Thuận**); Lê Phi Hùng (**Cao Bằng**); Nguyễn Thị Ngọc Hân, Thành Nam, Tùng Huyền (**Cần Thơ**); Trần Văn Độ (**Gia Lai**); Hồ Tây, Lê Đào, Hoàng Đạo (**TP. HCM**); Lương Công Kiên (**Hải Dương**); Nguyễn Hoàng Lan, Nguyễn Thị Hồng, Thu Thảo (**Hà Nội**); Trần Thị Tâm (**Hà Nam**); Lê Đức Toàn, Đào Đình Bản, Nguyễn Trung Tuyển, Trần Thị Tuyết (**Hải Phòng**); Nguyễn Thị Đông, Trần Thị Huyền (**Hà Tây**); Nguyễn Thị Thanh Hằng, Trương Thị Thùy Linh (**Hà Tĩnh**); Trần Đoàn Thanh (**Huế**); Họa Mi, Nguyễn Tiến Bình (**Hung Yên**); Lý Thị Hạnh (**Kiên Giang**); Khuê Việt Trường, Nam Xuân, Đào Văn Thủy, Nguyễn Thị Thủy, Thái Thủy (**Khánh Hòa**); Nguyễn Thị Thanh Vân (**Kon Tum**); Trần Văn Thu (**Long An**); Vũ Thùy Linh (**Lào Cao**); Hoàng An (**Lâm Đồng**); Đồng Đăng (**Lạng Sơn**); Bùi Thị Nhiệm, Nguyễn Thị Tuệ, Phan Hồng Loan, Phan Thanh Huyền, Thái Anh Bảy (**Nghệ An**); Mộng Đắc, Nguyễn Thị Hương Thơm (**Ninh Bình**); Dương Thùy Linh (**Đắc Lắc**); Hoàng Kim Bính (**Đồng Nai**); Nguyễn Hiếu, Nguyễn Thị Sen, Vũ Thị Giang, Lâm Nghiệp, Lã Thị Mai, Hồ Thị Lan Anh (**Nam Định**); Cao Kim Dung (**Phú Thọ**); Trương Thị Mỹ Thanh (**Quảng Nam**); Giang Văn Đạc, Hoàng Biên Cương (**Quảng Ninh**); Nguyễn Thị Hồng (**Quảng Trị**); Cao Ngọc Ứng (**Sơn La**); Nguyễn Văn Rinh, Phạm Minh Giang, Phạm Thị Dung, Vũ Ngọc Ánh (**Thái Bình**); Phạm Nguyên Phương, Phạm Văn Luận, Trình Nguyên (**Tiền Giang**); Chí Dũng, Hà Đức Tử, Lê Minh Thuật, Đàm Thị Hải Yến, Đào Ngọc Thảo, Đào Thị Hồng, Ngô Duy Thơ, Nguyễn Thị Tới, Vũ Thị Thắm (**Thanh Hóa**); Ngô Xuân Tình (**Thái Nguyên**); Nhật Nam, Trần Thanh Hải (**Tây Ninh**); Hoàng Văn Tuyên (**Tuyên Quang**); Lâm Vũ Thuy (**Vĩnh Long**); Nguyễn Hạnh Nhung (**Vũng Tàu**); Nông Thị Thêu (**Yên Bái**).

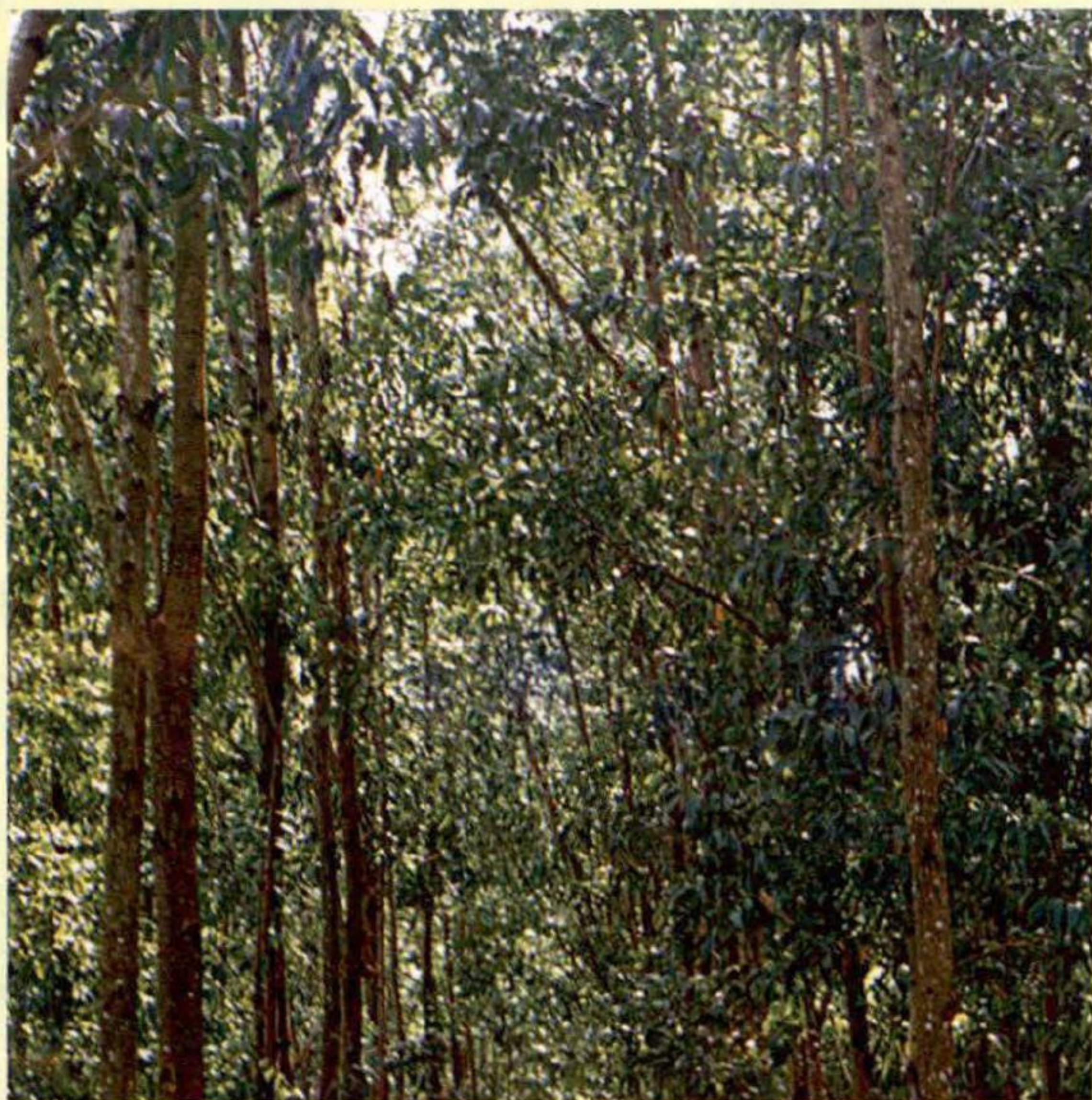
Xin cảm ơn và mong các bạn tiếp tục tham gia.

KTGD

ỦY BAN NHÂN DÂN TỈNH BÀ RỊA – VŨNG TÀU
Lâm trường XUYỀN MỘC

ĐỊA CHỈ: Thị trấn Phước Bửu, Xuyên Mộc, Bà Rịa - Vũng Tàu

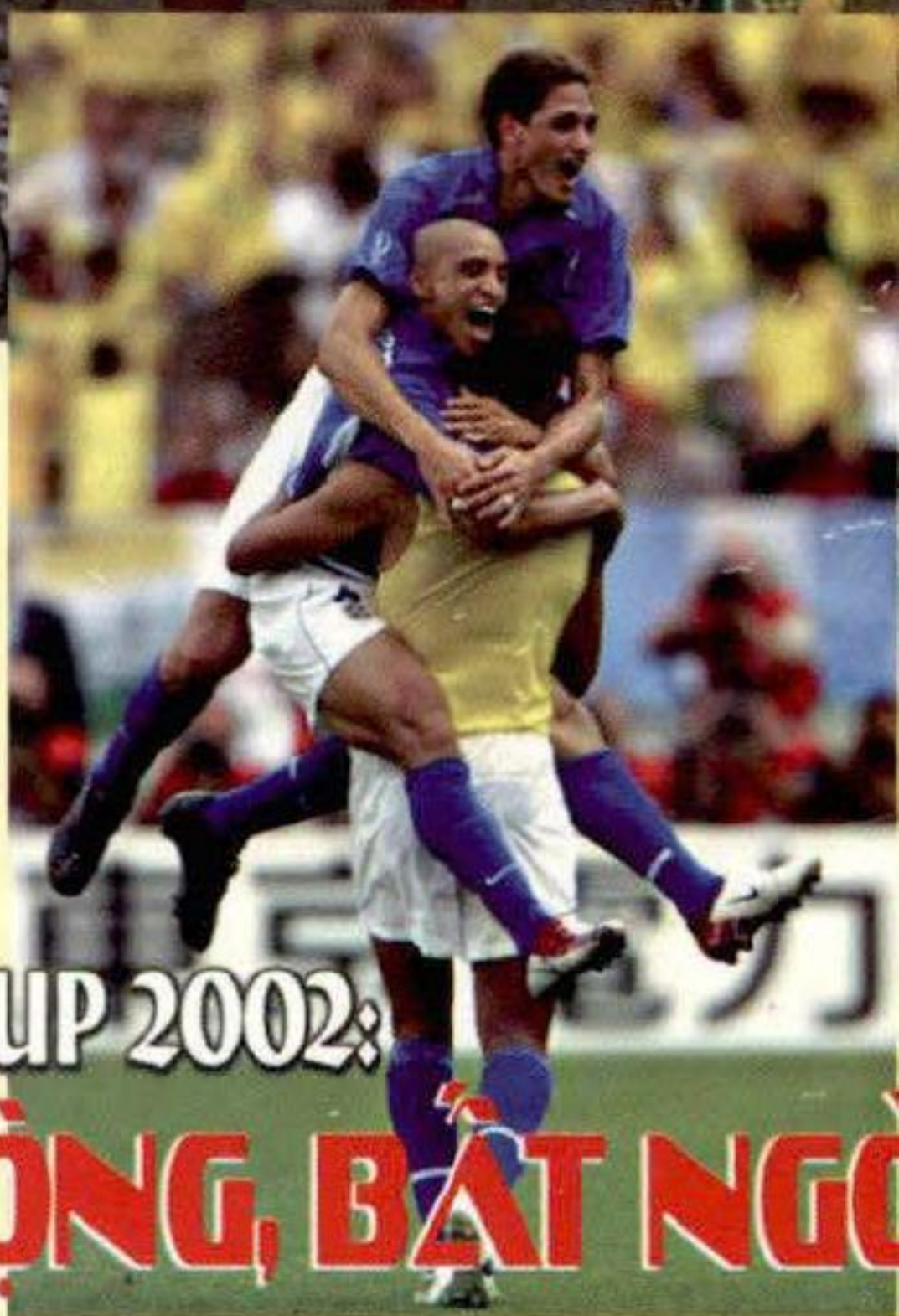
ĐIỆN THOẠI: 064. 874175 ☐ **FAX:** 064. 874175

CHUYÊN: Trồng rừng, khai thác, cung ứng lâm sản gỗ nguyên liệu, ổn định sản xuất kinh doanh. Xây dựng vốn kinh doanh rừng. Mỗi năm cung ứng từ 25-30 ngàn khối gỗ nguyên liệu.

Kiến thức 228 gia đình

Phụ san báo Nông nghiệp Việt Nam

WORLD CUP 2002:

SÔI ĐÔNG, BẤT NGỜ